

De fleste forsikrer
eiendelene sine,
men glemmer seg
selv og familien.

Liven Sandell
Storebrand

Innholdsfortegnelse

Innhold	Side
ÅRSBERETNING	3
RESULTAT STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN	29
BALANSE STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN	31
OPPSTILLING OVER ENDRING I EGENKAPITAL FOR STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN	34
KONTANTSTRØMSANALYSE	35
RESULTAT STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS	36
BALANSE STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS	37
OPPSTILLING OVER ENDRING I EGENKAPITAL FOR STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS	40
NOTER	41
AKTUARENS ERKLÆRING	145
ERKLÆRING FRA STYRETS MEDLEMMER OG ADMINISTRERENDE DIREKTØR	146
REVISJONSBERETNING	147
KONTROLLKOMITÉENS UTTALELSE	149
REPRESENTANTSKAPETS UTTALELSE	150
ORD OG UTTRYKK	151

Årsberetning

HOVEDTREKK

Storebrand Livsforsikring har sin hovedvirksomhet i Norge med hovedkontor på Lysaker i Bærum kommune.

Storebrand Livsforsikring skal være best på sparing til pensjon. Virksomheten tilbyr et bredt produktspekter innenfor livsforsikring og langsiktig sparing, til privatpersoner, bedrifter og offentlige virksomheter. Virksomheten er delt inn i segmentene Sparing, Forsikring, Garantert pensjon og Øvrig.

Storebrand konsernets strategi er todelt. Konsernet skal skape lønnsom vekst innenfor segmentene Sparing og Forsikring ved å levere gode og bærekraftige pensjonsordninger til bedrifter med pensjonsavtale hos Storebrand, og produkter og tilleggsløsninger innenfor sparing og personforsikring for ansatte i bedriftene.

Samtidig skal Storebrand håndtere den delen av virksomheten som består av pensjonssparing med rentegarantier innenfor segmentet Garantert pensjon. Området er i langsiktig avgang. Bedrifter etterspør i mindre grad produkter med rentegaranti og produktene er kapitalkrevende for livsforsikringselskaper i perioder med lavt rentenivå. For konsernet er førsteprioritet for området å sikre opptjening av pensjon for våre kunder gjennom robuste systemer for risikotaging i virksomheten, samtidig som selskapet aktivt tilpasser seg til det nye europeiske soliditetsregelverket Solvens II.

2014 har vært preget av sterk konkurranse i Storebrands markeder, et positivt aksjemarked, et krevende lavt rentenivå og viktige rammevilkårsavklaringer. Storebrands respons har vært å jobbe videre med å bli best på sparing til pensjon, i kombinasjon med ytterligere kapital-effektivisering og kostnadsreduksjoner.

Gjennom året har Storebrand opplevd fortsatt sterk vekst innenfor fondsbasert sparing, og levert konkurransedyktig og bærekraftig avkastning til kundene.

VEKST INNENFOR SPARING OG FORSIKRING

Bedrifter, deres ansatte og tidligere ansatte er konsernets hovedmålgruppe. I bedriftsmarkedet har Storebrand Livsforsikring opprettholdt posisjonen som markedsleder innenfor innskuddspensjon i Norge, en posisjon som ble ytterligere styrket da Storebrand i desember inngikk en intensjonsavtale med Statoil ASA. Dette er markedets største innskuddsavtale, hvor Storebrand skal levere innskuddspensjon til Statoils ansatte. I tillegg til at nye kunder kommer til, har mange av våre eksisterende bedriftskunder valgt å benytte seg av muligheten som ble introdusert i 2014 til å øke innskuddssatsene for de ansattes pensjonssparing.

I Sverige har SPP en sterk utfordrerrolle og har i løpet av 2014 tatt viktige steg i arbeidet med å synliggjøre arbeidet med bærekraft som det som skiller SPP fra sine konkurrenter. Merkevaren SPP er styrket og salget av fondsbasert pensjonssparing til bedrifter øker.

Ønsket om forutsigbare kostnader og økt forventet pensjon til ansatte gjør at stadig flere norske bedrifter velger en overgang fra ytelses- til innskuddspensjon. Det gjelder også Storebrand, og fra 1. januar 2015 har alle ansatte i Norge innskuddspensjon.

Norske myndigheter åpnet 1. september for at om lag én million nordmenn kan bytte sin fripolise med garanti mot en fripolise med investeringsvalg. Allerede 15. oktober lanserte Storebrand Livsforsikring dette for sine om lag 400 000 fripolisekunder. Storebrand er eneste selskap som tilbyr dette til alle yrkesaktive fripolisekunder. Dette gir mange kunder mulighet til en forvaltning av pensjonsmidlene som kan gi dem en høyere avkastning og dermed bedre pensjon. God rådgivning er viktig, og både i nettløsningene og på telefon er vi opptatt av å gi gode råd og anbefalinger tilpasset hver enkelt kunde. Storebrands konsernsjef og styreleder i Storebrand Livsforsikring AS, Odd Arild Grefstad, var den første kunden som byttet til fripolise med investeringsvalg, og ved årsslutt hadde om lag 3500 kunder med i underkant av én milliard kroner gjort det samme.

HÅNDBLING AV GARANTERT PENSJON

I rute med oppreservering til langt liv

Storebrand rapporterte et behov for å styrke reservene med totalt 12,4 milliarder kroner med bakgrunn i Finanstilsynets beslutning i mars 2013 om innføring av nytt dødelighetsgrunnlag. Årsaken til oppreserveringsbehovet er at nordmenn forventes å leve lenger enn tidligere antatt kombinert med at Storebrand har forsikringsforpliktelser med livsvarige utbetalinger. Dette setter krav til økte premier og høyere forsikrings-tekniske avsetninger for å dekke fremtidige forpliktelser. Storebrand søkte i april 2014 Finanstilsynet om en opptrappingsplan på syv år for å dekke oppreserveringsbehovet som følger av innføring av det nye dødelighetsgrunnlaget. Storebrand skal være ferdig med oppreserveringen innen utgangen av 2020.

Det forventes at minimum 20 prosent, tilsvarende 2,5 milliarder kroner, av det samlede oppreserveringsbehovet dekkes av eier. En del av dette antas finansiert gjennom bortfall av overskudd for fripoliser i oppreserveringsperioden med dagens overskuddsdelingsmodell (20 % til eier). Størrelsen på eiers bidrag avhenger av lengde på opptrappingsplan, prinsipper for oppreservering, samt avkastnings- og risikooverskudd i opptrappingsperioden, og pensjonsinnretningen sin andel av oppreserveringen kan således overstige 20 prosent av oppreserveringsbehovet.

Selskapet startet sin oppreservering allerede i regnskapet fra og med 2011. I 2012, 2013 og 2014 har Storebrand avsatt så mye som mulig av finans- og risikooverskudd. Det må også forventes at det i oppreserveringsperioden vil bli avsatt alt tilgjengelig overskudd til oppreservering. For 2014 avsettes det 2,3 milliarder. Både årets risikoresultat og risikoutjevningfondet kan benyttes til oppreservering langt liv. For 2014 benyttes ikke risikoutjevningfondet til å dekke oppreserveringen, men det avsettes 0,1 milliarder mindre til risikoutjevningfondet som følge av at årets risikoresultat benyttes til reservestyrking. Gjenstående oppreserveringsbehov innenfor kollektiv pensjon er estimert til å utgjøre 6,3 milliarder kroner eller om lag 4 prosent av premiereservene per 31.12.2014. Les mer om Storebrand Livsforsikrings reservestyrking i Note 3.

Større klarhet i regelverk

Regelverk som fastsettes av EU og norske myndigheter har stor betydning for Storebrand. I løpet av 2014 har det kommet ytterligere avklaringer når det gjelder innføring av Solvens II, oppreservering til det nye dødelighetsgrunnlaget og regelverket for tjenestepensjon og uførepensjon i Norge. Fra side 16 står endringene og konsekvensene for Storebrand beskrevet.

Ett konsern og ny felles merkevareplattform

I arbeidet med å bli best på sparing til pensjon lanserte Storebrand konsernet i vår en ny merkevareplattform. Den forteller hva Storebrand er og hvordan konsernet skiller seg fra konkurrentene. Pensjonskunnskap og bærekraftig sparing er sammen med å være på kundens side de tre viktigste områdene Storebrand skal utmerke seg på. Pensjon er konsernets hovedaktivitet og Storebrand er verdensledende innenfor bærekraftige investeringer.

FINANSIELLE MÅLSETTINGER

I en periode med lavt rentenivå og oppreservering for økt forventet levealder, forventes det at overskuddsdelingen innenfor kollektiv pensjon reduseres. Samtidig vris tyngden av forretningen fra garantert pensjon til fondsbasert sparing. Styret har satt som mål at Storebrand skal tilpasse seg endringer i europeiske solvensregelverk uten å hente ny egenkapital. Målsettingen er en solvens II margin på 130 prosent inkludert bruk av overgangsregler. Det vil bli rapportert på dette målet gjennom 2015.

DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

Storebrand Livsforsikring AS eier 100 prosent av Storebrand Holding AB som igjen eier 100 prosent av SPP Livförsäkring Konsern AB, SPP Liv Fondförsäkring AB, SPP Fonder AB, SPP Spar AB og SPP Konsult AB. Spp Liv Fondförsäkring AB og SPP Livförsäkring har fusjonert med virkning fra 1. januar 2015. Nytt navn på det fusjonerte selskapet er SPP Pension & Försäkring AB (publ). SPP Fonder AB er solgt fra Storebrand Holding AB til Storebrand Asset Management AS med virkning fra 1. januar 2015. SPP er en ledende svensk leverandør av livsforsikringer og tjenestepensjoner. SPP leverer både unit-linked produkter, tradisjonelle forsikringer og ytelsesbaserte pensjonsprodukter, så vel som konsulenttjenester som dekker tjenestepensjoner og forsikrings- og administrasjonsløsninger for kommuner og andre organisasjoner. Samlet vil Storebrand og SPP skape den ledende livsforsikrings- og pensjonstilbyderen i Norden. SPP har sitt hovedkontor i Stockholm.

Storebrand Livsforsikring AS eier 89,6 prosent i Benco Insurance Holding BV som igjen eier Nordben Life and Pension Insurance Company Ltd. på Guernsey og Euroben Life and Pension Ltd med hovedkontor i Dublin. Selskapene tilbyr pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter.

Gjennom datterselskapene Aktuar Systemer AS og Storebrand Pensjonstjenester AS tilbyr Storebrand leveranser innen aktuærtjenester, systemløsninger og alle typer tjenester knyttet til drift av pensjonskasser.

Storebrand Livsforsikring AS etablerte i 2005 filial i Sverige. Filialen forvalter pensjonsforsikringer og unit-linked avtaler i det svenske markedet etter norsk forsikringslov. Det foregår ikke lenger nysalg i filialen. Filialen ble i 2008 integrert med SPP.

Storebrand Finansiell Rådgivning AS ble etablert som et heleid datterselskap av Storebrand Livsforsikring AS for å tilfredsstille lovpålagte endringer innenfor finansiell rådgivning (MiFid regelverket) som trådte i kraft fra 1. november 2007.

Storebrand Eiendom Holding AS er holdingselskap for den norske eiendomsvirksomheten. Selskapet er 100 prosent eid av Storebrand Livsforsikring AS.

Storebrand Eiendom AS forvalter eiendommer for Storebrand og SPP nasjonalt og internasjonalt. Selskapet er frem til 31. desember 2014 100 prosent eid av Storebrand Livsforsikring AS, men er fra 1. januar 2015 solgt til Storebrand Asset Management AS. Salget er betinget av godkjenning fra Finanstilsynet. Storebrand Livsforsikring AS eier også 100 prosent av Storebrand Realinvesteringer AS. Storebrand Realinvesteringer har ingen drift.

Storebrand Livsforsikring AS eier 68 prosent av Foran Real Estate i Latvia samt 29 prosent gjennom SPP Livförsäkring AB. Selskapet investerer i skog i Latvia.

RESULTAT

Storebrand Livsforsikring AS er et heleid datterselskap av det børsnoterte selskapet Storebrand ASA. For informasjon om Storebrandkonsernets resultat per 31.12.2014 vises det til Storebrand Konserns årsrapport per 31.12.2014.

Konsernregnskapet til Storebrand Livsforsikring Konsern er avlagt i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) som fastsatt av EU, mens selskapsregnskapet til Storebrand Livsforsikring AS er satt opp i samsvar med årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper.

(NOK mill.)	2014	2013
Fee- og administrasjonsinntekter	3 234	3 169
Risikoresultat liv og pensjon	480	17
Forsikringspremier f.er	2 359	2 360
Erstatningskostnader f.er	-1 693	-1 460
Administrasjonskostnader	-2 061	-2 178
Finansresultat	398	161
Resultat før overskuddsdeling og utlånstap	2 718	2068
Netto overskuddsdeling og utlånstap	53	368
Oppreservering langt liv	-391	-
Konsernresultat før amortisering	2 379	2 437

Storebrand Livsforsikring oppnådde et konsernresultat før amortisering og nedskrivning av immaterielle eiendeler på 2 370 millioner kroner i 2014, mot 2 437 millioner kroner i 2013. Etter amortisering ble resultatet på 2 601 millioner kroner, mot 2 199 millioner kroner i 2013.

Fee- og administrasjonsinntekter øker med 2,0 prosent for året. Underliggende er inntektsutviklingen preget av økte inntekter fra produkter uten rentegaranti og en nedgang i inntekter i produkter med rentegaranti. Risikoresultat i liv og pensjon er positivt påvirket av reserveoppløsninger i den svenske virksomheten i fjerde kvartal. Forsikringspremier har hatt en flat utvikling i 2014.

Driftskostnadene er redusert med 334 millioner kroner som følge av omleggingen fra ytelsespensjon til innskuddspensjon i den norske virksomheten. For øvrig er kostnadene drevet av sterk satsing innen Sparing og Forsikring, mens det for øvrig er gjennomført effektiviseringstiltak i tråd med Storebrand konsernets kostnadsprogram.

Overskuddsdeling og utlånstap viser god underliggende resultatskapning. Det ble foretatt endringer i aktuarielle forutsetninger i den svenske virksomheten mot slutten av året som påvirket resultatet negativt. Oppreservering for økt levealder i den norske virksomheten belaster resultatet direkte med 391 millioner kroner totalt i 2014, og indirekte gjennom tapt overskuddsdeling med 229 millioner kroner. For året er det avsatt 2 282 millioner kroner fra kundeavkastning til reservestyrking for økt levealder.

Skattekostnaden for 2014 er 359 millioner kroner. Den effektive skattesatsen er påvirket av at konsernet driver virksomhet i land med ulik skattesats fra Norge (27 prosent) og av skatteeffekter knyttet til tidligere år.

RESULTATER ETTER VIRKSOMHETSOMRÅDE

Storebrands virksomhet er delt inn i segmentene Sparing, Forsikring, Garantert Pensjon og Øvrig. Presentasjon av segmentene vises eksklusive interne transaksjoner.

(NOK mill.)	2014	2013
Sparing	426	298
Forsikring	502	658
Garantert pensjon	1 074	1 376
Øvrig	377	105
Resultat før amortisering	2 379	2 437

Sparing er definert som et vekstområde i konsernet. Resultat for segmentet økte med 30 prosent i 2014 ¹⁾. Resultatveksten er drevet av økte midler til forvaltning og godt salg.

Forsikring viser svakere resultater enn året før grunnet store reserveoppløsninger i den svenske virksomheten i 2013. Underliggende utvikler området seg tilfredsstillende.

Fee- og administrasjonsinntektene i Garantert Pensjon har gjennom 2014 hatt en utvikling i tråd med at en stor del av bestanden er moden og i langsiktig avgang. Resultatbidraget fra segmentet er forventet å reduseres over tid.

SPARING

Sparing består av produkter som omfatter sparing til pensjon, uten eksplisitte rentegarantier. I området inngår innskuddspensjon og tilsvarende fondsbaserte produkter i Norge og Sverige.

Resultat

(NOK mill.)	2014	2013
Fee- og administrasjonsinntekter	1237	1040
Risikoresultat liv og pensjon	-11	7
Forsikringspremie f.e.r	-	-
Erstatninger f.e.r	-	-
Administrasjonskostnader	-801	-752
Finansresultat	-	-
Resultat før overskuddsdeling	425	296
Netto overskuddsdeling	1	2
Oppreservering langt liv		
Resultat før amortisering	426	298

Resultatet i Sparing utgjør 426 millioner kroner i 2014, som er en økning på 30 prosent sammenlignet med 2013 ²⁾. Volumøkning er hovedforklaringen til inntektsveksten. Kostnadsreducerende tiltak gir også positiv effekt, mens økende volum medfører økende salgskostnader.

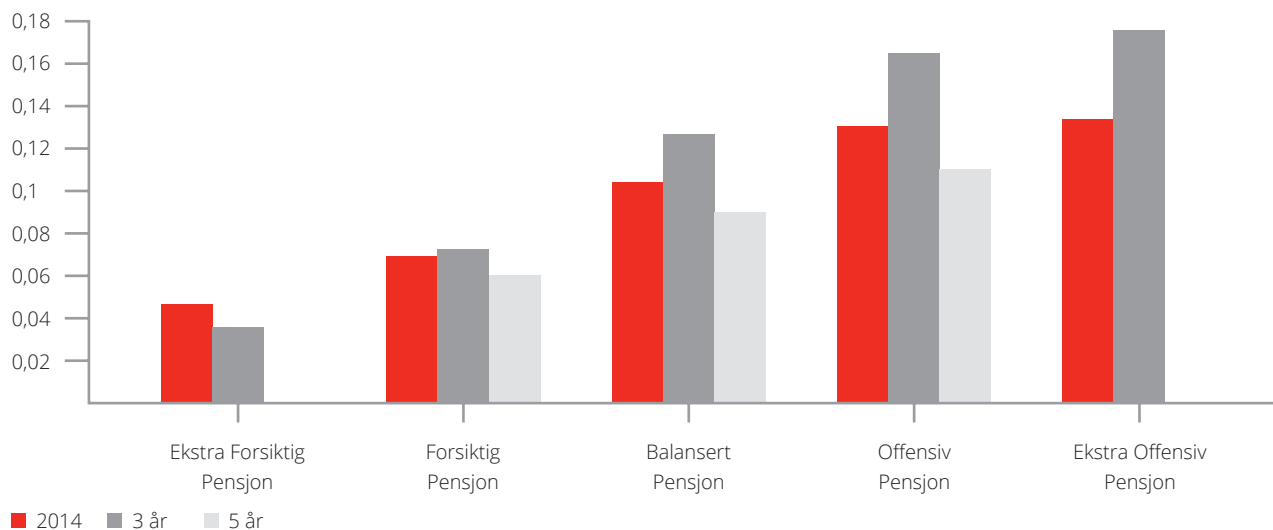
Totale fee- og administrasjonsinntekter har økt med 19 prosent fra 2013 til 2014. Høyere distribusjonskostnader og økende volumrelaterte kostnader i tråd med veksten øker kostnadene, mens iverksatte tiltak for effektivisering og innsparinger knyttet til konsernets kostnadsprogram har redusert kostnadsnivået. ³⁾

Innskuddspensjon fortsetter å vokse kraftig ved at stadig flere bedrifter velger å konvertere fra ytelsesbaserte ordninger til innskuddsordninger. Dette øker både antall medlemmer, løpende premieinnbetalinger og forvaltningsvolum i de innskuddsbaserte pensjonsordningene i både Norge og Sverige. I tillegg bidrar positive aksjemarkeder og kronefall til vekst gjennom solid avkastning på premiereservene. Samlet vekst i kundemidler for konsernets innskuddspensjonsprodukter er 23 prosent i 2014 sammenlignet med året før.

1) Justert for engangseffekter knyttet til pensjon egne ansatte i 2014 og 2013. Ikke justert for disse effektene er økningen på 43 prosent.

2) Justert for engangseffekter knyttet til pensjon egne ansatte i 2014 og 2013. Ikke justert for disse effektene er økningen på 43 prosent.

3) Konsernets overgang fra ytelses- til innskuddspensjon for egne ansatte gir en positiv engangseffekt på kostnadene på 38 millioner kroner i 2014 for segmentet.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

Premieinntektene utgjør 9,9 milliarder kroner i 2014, som er marginalt høyere enn i 2013. Netto flyttebalanse er betydelig lavere enn i 2013, men fortsatt positiv med 77 millioner kroner. Mens flyttebalansen i Norge er betydelig bedret, trekker den svenske virksomheten ned som følge av økt fraflytting samt mindre konvertering fra ytelsespensjon til innskuddspensjon. Samlede reserver innenfor ikke-garantert livsparing har vokst med 23 prosent fra 2013.

I det norske markedet fortsetter Storebrands posisjon som markedsleder innenfor innskuddsordninger med om lag 30 prosent markedsandel. Premieveksten innenfor tjenstepensjon er 16 prosent i 2014. Veksten er primært drevet av økende bestand, lønnsreguleringer og økte sparerater jf. økte maksimalsatser fra 2014. Det er sterk konkurranse i innskuddspensjonsmarkedet, og Storebrand forventer at dette vil vedvare som følge av den betydelige dynamikken i markedet. Ny tjenstepensjonslov som trådte i kraft 1. januar 2014 åpner for salg av såkalte hybridprodukter. Etterspørsel i markedet gjør at Storebrand planlegger lansering av slike produkter i 2015.

I det svenske markedet er SPP tredje største aktør målt etter nysalg av fondsforsikring innen segmentet øvrig tjenstepensjon med en markedsandel på 14 prosent. Premieinntekter er 4 prosent lavere enn i 2013 som følge av økt fraflytting og lavere konvertering fra ytelsesordninger. Nysalget ligger omtrent på samme nivå med året før. SPP ble i 2013 valgt som en av flere leverandører i Sveriges største pensjonsplattform (ITP-ordningen), og igangsatte aktiviteter har gitt positiv effekt. Øvrige salgskanaler viser netto noe lavere resultater i 2014.

Nøkkeltall Sparing

(NOK mill.)	2014				2013
	4. kvartal	3.kvartal	2.kvartal	1.kvartal	4.kvartal
Unit Linked-reserver	105 369	93 976	92 899	87 105	85 452
Unit Linked-premier	2 594	2 483	2 347	2 463	2 273

FORSIKRING

I Forsikring inngår personrisikoprodukter til det norske og svenske privatmarkedet og personalforsikring og pensjonsrelaterte forsikringer i det norske og svenske bedriftsmarkedet.

Resultat

NOK mill	2014	2013
Fee- og administrasjonsinntekter		
Risikoresultat liv og pensjon		
Forsikringspremie f.e.r	2 359	2 360
Erstatninger f.e.r	-1 693	-1 460
Administrasjonskostnader	-279	-343
Finansresultat	115	102
Resultat før overskuddsdeling	502	658
Netto overskuddsdeling	-	-
Oppreservering langt liv		
Resultat før amortisering	502	658

	2014				2013
	4. kvartal	3.kvartal	2.kvartal	1.kvartal	4.kvartal
Skadeprosent	80%	74%	74%	59%	70%
Kostnadsprosent	-1%	16%	17%	16%	9%
Combined ratio	79%	90%	91%	75%	79%

Resultat før amortisering ble 502 millioner kroner (658 millioner) for året med en samlet combined ratio på 84 prosent (76 prosent). Forsikringspremiene utviklet seg flatt i 2014. Skadeprosenten er på et tilfredsstillende nivå, økningen fra året før skyldes oppløsning av reserver i Sverige i 2013. Kostnadene er redusert med 64 millioner i 2014, men hensyntatt engangseffekt knyttet til pensjon i 2014 økte kostnadene med 32 millioner som utgjør 9 prosent sammenlignet med året før. Den underliggende lønnsomheten og effektiviteten er god og viser tilfredsstillende utvikling.

Det samlede risikoresultatet er stabilt med en skadeprosent på 72 prosent (62 prosent). Flere nye uføretilfeller gjennom året har medført et svakt risikoresultat for livrisikoproduktene i Norge og Sverige.

Kostnadsprosenten utgjorde 12 prosent (15 prosent) for året. Som i fjor er kostnadene positivt påvirket av endringer i pensjonsordningen for Storebrandkonsernets egne ansatte. I 2014 relaterer endringen seg til overgang fra ytelsesordning til innskuddsordning og utgjør 96 millioner kroner. Justert for denne engangseffekten er kostnadsprosenten 16 prosent i 2014. For å styrke konkurransekraften og øke kostnadseffektiviteten, jobbes det aktivt med å øke automatisering, digitalisering og sourcing av tjenester samt utnyttelse av skalafordelene ved økt volum.

Investeringsporteføljen til Forsikring utgjør 4,3 milliarder kroner og er i hovedsak plassert i rentepapirer med kort og mellomlang durasjon. Avkastningen på porteføljen er god og bedre enn 2013 grunnet høyere avkastning for året samlet sett.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

I fjerde kvartal signerte Storebrand en stor avtale med Akademikerne om å levere forsikringer til Akademikerne 11 av 13 foreninger. Avtalen omfatter en medlemsmasse på ca. 110 000 personer, og avtalen sikrer Storebrand en solid posisjon i foreningsmarkedet. Kontrakten trådte i kraft 1. januar 2015 og vil bidra positivt til fremtidig vekst.

Storebrand Livsforsikring tilbyr et bredt produktspekter innenfor personmarkedet i Norge og bedriftsmarkedet i både Norge og Sverige. Lønnsomheten i markedet generelt vurderes fortsatt å være god, men konkurransen er økende. Dette ser vi spesielt innenfor personforsikringer hvor markedet er preget av mange aktører. Den samlede bestandspremien ved utgangen av 2014 utgjør 2,4 milliarder kroner, hvorav 0,6 milliarder kroner kommer fra personmarkedet og 1,8 milliarder kroner fra bedriftsmarkedet.

Innenfor personmarkedet har Storebrand en etablert posisjon når det gjelder personforsikringer. Veksten innenfor personforsikringer er stabil og i tråd med den generelle markedsveksten.

Bedriftsmarkedet er generelt et modent marked. Innenfor personforsikring er Storebrand en av flere større aktører. For risikodekningene tilknyttet innskuddspensjon i Norge er veksten drevet av konvertering fra ytelses- til innskuddsbasert pensjon. Endrede rammebetingelser vil kunne medføre redusert premievolum i fremtiden. I Sverige har uføretrenden vært nedadgående over lang tid hvilket har ført til reduserte premier generelt. Som en respons på dette og for å styrke konkurransekraften, ble uførepremien i SPP i første kvartal redusert med 30 prosent.

Forsikringspremier (årlig)

Nok mill	2014				2013
	4. kvartal	3.kvartal	2.kvartal	1.kvartal	4.kvartal
Person liv ¹	591	581	571	564	561
Gruppeliv ²	734	741	731	754	804
Pensjonsrelatert uføreforsikring ³	1 087	1 084	1 081	1 027	1 045
Bestandspremie	2 413	2 406	2 383	2 344	2 410

1) Individuell livs- og ulykkesforsikring

2) Gruppe ulykkes-, yrkesskadeforsikring

3) ITP risikopremie Norge og uførisiko Sverige

GARANTERT PENSJON

Garantert pensjon består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse på sparemidlene. I området inngår ytelsespensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital – og pensjonsforsikring.

Resultat

(NOK mill.)	2014	2013
Fee- og administrasjonsinntekter	1 842	2 013
Risikoresultat liv og pensjon	483	7
Forsikringspremie f.e.r	-	-
Erstatninger f.e.r	-	-
Administrasjonskostnader	-921	-1 016
Finansresultat	-	-
Resultat før overskuddsdeling	1 404	1 003
Netto overskuddsdeling	61	373
Oppreservering langt liv	-391	-
Resultat før amortisering	1 074	1 376

RESULTAT

Resultatet for Garantert pensjon utgjør 1 074 millioner kroner i 2014, som er en reduksjon på 302 millioner kroner sammenlignet med 2013.

Fee- og administrasjonsinntektene har gjennom 2014 hatt en utvikling i tråd med at en stor del av bestanden er moden og i langsiktig avgang. Inntektene var 1842 millioner kroner i 2014 noe som representerer en reduksjon på 8,5 prosent sammenlignet med året før. Inntektsreduksjonen følger blant annet av at offentlig sektors forsikrede løsninger er under avvikling i Norge. Det er til sammen flyttet ut ca. 21 milliarder kroner inklusiv fraflyttinger som gjennomføres primo 2015. Det gjenstår etter dette 2,7 milliarder kroner i reserver i offentlig tjenestepensjonsforsikringer.

Nytegning for garantert pensjon er for de fleste produkter stengt, men eksisterende kunders premieinnbetalinger og akkumulering av avkastning medfører langsiktig avgang i reserver. Risikoresultatet gir et betydelig resultatbidrag i 2014 og utgjør 483 millioner kroner. Resultatet preges av reserveoppløsninger i SPP (svensk virksomhet) på til sammen 461 millioner kroner. Hoveddelen av dette oppstod mot slutten av året.

I den norske virksomheten er 98 millioner kroner av risikoresultatet som normalt ville tilfalt risikoutjevningfondet og eiers resultat, benyttet til langt liv-reservering. I tillegg er det i 2014 gjennomført en reservestyrking knyttet til uførhet.

Resultatet fra netto overskuddsdeling er generert i den svenske virksomheten, og utgjorde 61 millioner kroner for 2014 sammenlignet med 373 millioner i 2013. I 2014 ble overskuddsdelingsresultatet negativt påvirket av endrede dødelighetsforutsetninger og justerte anslag for fremtidige kostnader i bestanden. Dette medførte samlet sett en resultatreduksjon som følge av avsatt latent kapitaltilskudd på 253 millioner kroner.

Finanstilsynet besluttet i mars 2013 at det skal innføres et nytt dødelighetsgrunnlag for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser med virkning fra 1. januar 2014. Dette setter krav til økte premier og høyere forsikringstekniske avsetninger for å dekke fremtidige forpliktelser. I april 2014 ble endelige retningslinjer for opptrappingsplaner avklart. I den norske virksomheten prioriteres derfor buffer- og reservebygging fremfor overskuddsdeling mellom kunder og eiere. I 2014 er 2 282 millioner kroner av overskudd fra finans- og risikoresultater disponert til oppreservering for økt levealder.

Oppreservering for økt levealder i den norske virksomheten belaster resultatet direkte med 391 millioner kroner totalt i 2014, og indirekte gjennom tapt overskuddsdeling med 229 millioner kroner. Inkludert i dette er oppreservering for økt levealder på 31 millioner kroner for fripoliser som følge av konvertering til fripoliser med investeringsvalg. I tillegg kommer effekten fra risikoutjevningfondet som omtalt over.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

Kundereserver for garantert pensjon utgjør 264 milliarder kroner ved utgangen av 2014 som tilsvarer nivået ved inngangen til året. Fraflytting fra garantert pensjon har vært 14,2 milliarder kroner i 2014 sammenlignet med 9,0 milliarder kroner året før. Fraflyttingen skjedde i hovedsak i første kvartal og tredje kvartal i forbindelse med at Storebrand går ut av offentlig tjenstepensjonsforsikringer i Norge. Fra og med fjerde kvartal 2014 ble kundene tilbudt å konvertere fra fripoliser til fripoliser med investeringsvalg og forsikringsreserver på 0,9 milliarder kroner ble konvertert før årsskiftet. Premieinntektene for garantert pensjon var 9,9 milliarder kroner i 2014. Det representerer en nedgang på nesten 10 prosent sammenlignet med 2013. De fleste produktene er lukket for nysalg, og kundenes valg om overgang fra garanterte til ikke-garanterte produkter er i tråd med konsernets strategi.

Premieinntekter (eksl. tilflytting av reserver)

NOK mill	2014	2013
Kollektiv pensjon	7 337	8 189
Fripoliser	101	89
Individual liv- og pensjonsforsikring	287	306
Garanterte produkter SPP	2 127	2 320
Totalt	9 852	10 903

	2014				2013
	4. kvartal	3.kvartal	2.kvartal	1.kvartal	4.kvartal
Garanterte reserver	264 290	257 425	263 370	289 799	264 125
Garanterte reserver i % av totale reserver	71,5%	73,3%	73,9%	74,9%	75,6%
Overføring av garanterte reserver	1 496	5 506	104	7 192	967
Buffer kapital i % av kundefond Storebrand	6,6%	4,8%	4,6%	4,2%	4,8%
Buffer kapital i % av kundefond SPP	15,0%	15,0%	15,1%	14,6%	15,1%

ØVRIG

Under kategorien Øvrig rapporteres resultatet i selskapsporteføljene og mindre datterselskap i Storebrand Livsforsikring og SPP. I tillegg inngår blant annet resultatet knyttet til virksomheten BenCo.

Resultat

(NOK mill.)	2014	2013
Fee- og administrasjonsinntekter	156	116
Risikoresultat liv og pensjon	8	3
Forsikringspremie f.e.r	-	-
Erstatninger f.e.r	-	-
Administrasjonskostnader	-60	-66
Finansresultat	283	59
Resultat før overskuddsdeling	387	111
Netto overskuddsdeling	-10	-7
Oppreservering langt liv	-	-
Resultat før amortisering	377	105

Resultatet for øvrig virksomhet ble 377 millioner kroner (105 millioner) i 2014. Årsaken til oppgangen kan i hovedsak forklares av finans resultatet.

Storebrand Livsforsikring konsern er finansiert gjennom en kombinasjon av egenkapital og ansvarlig lån. Andelen ansvarlig lån er på om lag 24 % og rentekostnadene utgjør i størrelsesorden netto 100 millioner kroner i kvartalet med dagens rentenivå. Finansresultatet inkluderer avkastningen i selskapsporteføljene i Storebrand Livsforsikring og i SPP, samt finansresultatet i Storebrand ASA. Finansresultatet er svekket som følge av lavere avkastning i selskapsporteføljene.

KAPITALFORHOLD OG RISIKO

KAPITALFORHOLD

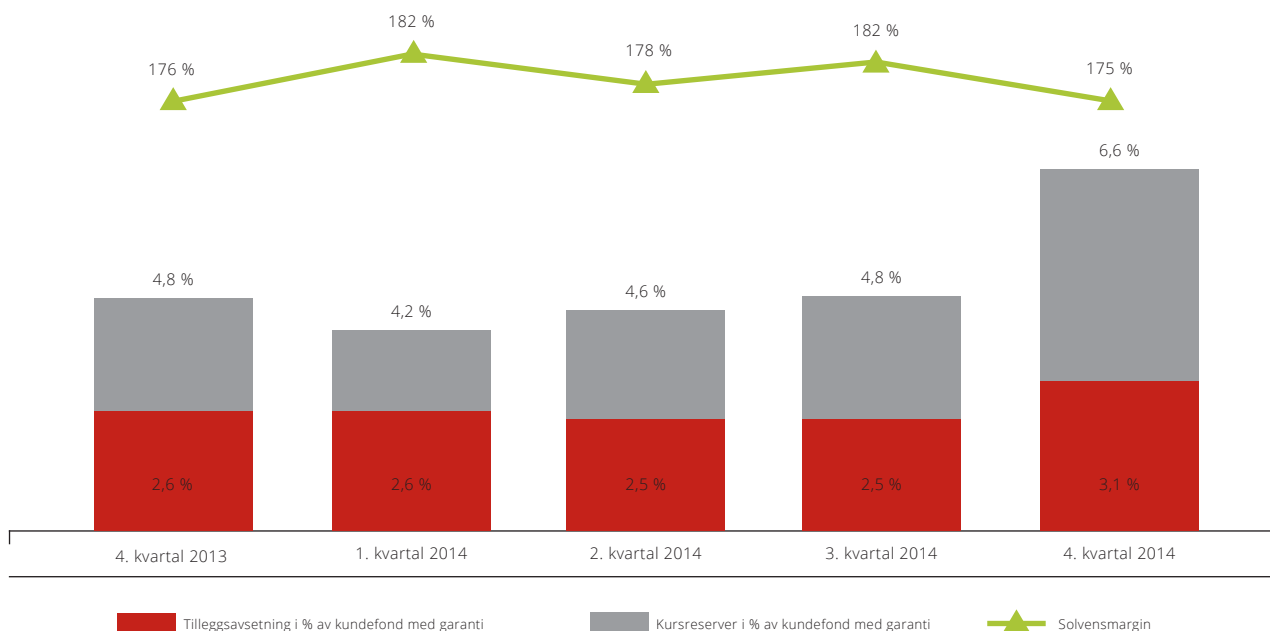
Storebrand legger vekt på å tilpasse nivået på egenkapital og lån i konsernet fortløpende og planmessig. Nivået tilpasses den økonomiske risikoen og kapitalkrav i virksomheten. Vekst og sammensetning av forretningsområder vil være en viktig drivkraft i behovet for kapital. Kapitalstyringen har som målsetting å sikre en effektiv kapitalstruktur og ivareta en hensiktsmessig balanse mellom interne mål og regulatoriske krav. Konsernet har en målsetting om over tid å ha en solvensmargindekning etter solvens II på minimum 130 prosent og etter solvens I på over 150 prosent. Storebrand Livsforsikring AS har videre en målsetting om en rating på A-nivå. Storebrand Livsforsikring AS hadde ved årsskiftet en uendret rating på A- fra Standard & Poor's. I desember 2014 nedgraderte Moody's Investor Service sin kredittrating fra A3 til Baa1 for Storebrand Livsforsikring AS. Framtidsutsiktene for ratingen til Storebrand Livsforsikring ble samtidig endret fra negativ til stabil. Moody's begrunnet nedgraderingen av Storebrand Livsforsikring AS med lave renter kombinert med en kapitalkrevende fripoliseportefølje. Moody's framtidsutsikter ("stabil") reflekterer en forventning om at tiltak selskapet har iverksatt over tid vil styrke den økonomiske kapitalen fra dagens nivå.

I Norge er livsforsikringselskapene underlagt to regulatoriske kapitalkrav – ett som følger aktivsiden (Basel) og ett som følger passivsiden (Solvens I). Livselskapene i Norge følger fra 2008 ny forskrift for kapitaldekningskravet som er tilpasset kapitaldekningsreglene for banker gjennom Basel II. Basel-regelverket i kombinasjon med Solvens I forventes å gjelde for livselskapene frem til innføring av et felles europeisk kapitaldekningsregelverk for forsikringselskaper, Solvens II.

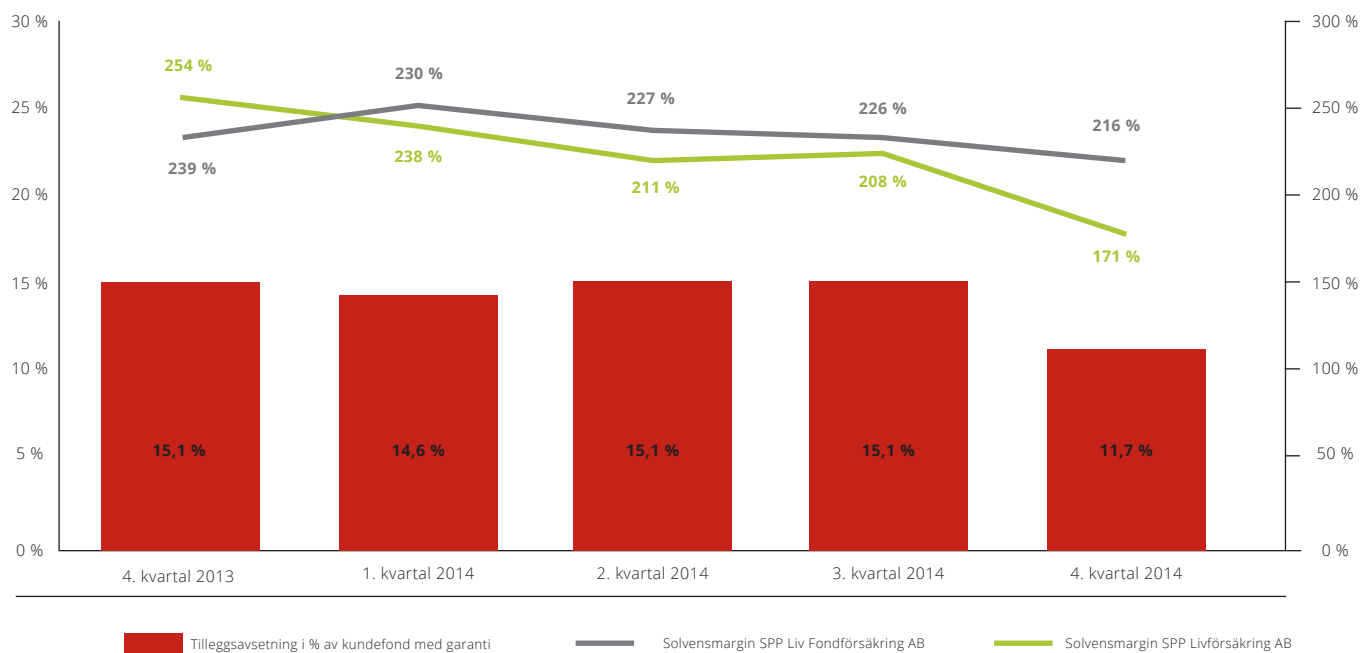
Solvensregelverket Solvens II innføres i 2016. Gjennomførte tiltak som risikoreduksjon, oppreservering for økt levealder og endrede forsikrings-tekniske forutsetninger gjennom 2014 gjør selskapet mer robust i forhold til fremtidig solvensregelverk. For 2014 er solvens II-margin estimert til 148 prosent, inkludert nåværende tolkning av overgangsregler.

NOK mill	2010	2011	2012	2013	2014
Egenkapital	15 069	15 031	15 385	16 467	19 312
Ansvarlig lånekapital	6 642	6 630	6 468	6 632	7 117
Risikoutjevningfond	287	469	640	776	829
Kursreguleringsfond	1 971		1 027	3 823	5 814
Tilleggsavsetning (TA)	5 439	5 422	5 746	4 458	5 118
Villkorad återbäring (VÅ)	11 503	10 038	11 264	14 167	11 281
Oververdi obligasjoner til amortisert kost	732	1 757	5 225	5 160	13 364
Opptjent resultat	1 067	742	1 105	2 619	1 830
Sum	42 710	40 109	46 860	54 102	64 664

Soliditetskapitalen økte med 10,6 milliarder kroner i 2014. Foruten årets resultat (1,8 milliarder) bidro økt kursreguleringsfond (2,0 milliarder). Villkorad återbäring er redusert (2,9 milliarder). Tilleggsavsetningene utgjorde 5,1 milliarder kroner ved utgangen av året, en økning på 0,7 milliarder kroner for året skyldes i hovedsak disponering av årets resultat. Oververdi på obligasjoner som vurderes til amortisert kost er økt med 8,2 milliarder kroner i år, og utgjør 13,4 milliarder kroner per 31. desember. Oververdi på obligasjoner til amortisert kost er ikke innregnet i regnskapet. Samlede avsetninger for langt liv per 31. desember 2014 utgjør 4,5 milliarder kroner og er ikke inkludert i soliditetskapitalen.

Solvensmarginen for Storebrand Livsforsikring Konsern har falt fra 176 prosent til 175 prosent ved utgangen av året. Fallende renter og bortfall av ansvarlig lån på SEK 700 millioner har bidratt negativt. Et fall i rentenivået øker de svenske forsikringsforpliktelsene i solvensberegningen. De verddivurderingsprinsipper som legges til grunn i soliditetsberegninger på nasjonalt nivå blir benyttet i konsernberegningen. Finansinspektionen i Sverige besluttet den 5. desember 2014 å trekke tillatelsen til å medregne et ansvarlig lån på MSEK 700 i solvenskapitalen. Storebrand har anket denne beslutningen til Förvaltningsrätten i Sverige. Inntil endelig beslutning foreligger vil lånet ikke kunne medregnes som ansvarlig kapital. Dersom Storebrand vinner frem vil solvensmarginen styrkes med ca. 5 prosentpoeng. Solvensmarginen er positivt påvirket av årets resultat og økte tilleggsavsetninger.

Solvensmarginen i SPP Livförsäkring AB var 171 prosent (254 prosent) og 216 prosent (239 prosent) i SPP Liv Fondförsäkring AB ved utgangen av året. Bakgrunnen er reduserte renter og endringer i kapitalbasen i tillegg til et konsernbidrag i fjerde kvartal på SEK 0,6 milliarder kroner som har bidratt til reduksjon i solvensen.

RISIKO

Storebrands virksomhet er å ta og håndtere ulike risikoer på en bevisst, kontrollert og ansvarsfull måte, både for kundenes og eiernes regning. Den overordnede målsetningen er at konsernet får tilstrekkelig betalt for å påta seg risikoen i forhold til definerte avkastningskrav.

For forsikrings- og pensjonsprodukter tar Storebrand betalt fra bedrifter og enkeltpersoner for å overta risikoen for at ulike forsikringstilfeller inntreffer. For pensjonsprodukter er det nødvendig å ta finansmarkedsrisiko for å skape avkastning på innbetalte pensjonsmidler. I alle deler av virksomheten oppstår operasjonell risiko fra feil som kan påføre kunder tap og/eller Storebrand kostnader.

Risikohåndteringen handler om å se både de positive og negative sidene av risiko. Risikotakingen skal bidra til at Storebrand når sine strategiske og forretningsmessige mål, herunder at kunder får en konkurransedyktig avkastning på deres pensjonsprodukter.

Som konsesjonsbelagt virksomhet er Storebrand-konsernet og de enkelte selskapene underlagt tilsyn fra Finansdepartementet. Risikohåndteringen skal tilfredsstillende formelle krav som følger av lovgivning og annen regulering. Nivået på risikotakingen skal være innenfor regulatoriske krav og andre behov fra f.eks. kunder, långivere eller ratingselskaper. Uønskede hendelser skal begrenses. Kommende Solvens II-regelverk utvider og formaliserer kravene til risikohåndtering.

Størstedelen av Storebrands risiko kommer fra forpliktelser knyttet til produktene. Konsernets virksomhet består av tre forretningsområder med svært ulike resultat- og risikodrivere: Sparing, Forsikring og Garantert Pensjon.

SPARING

Forretningsområdet Sparing består av produkter uten rentegarantier for sparing til pensjon. I området inngår innskuddspensjon i Norge og Sverige, tilleggspensjonsløsninger og kapitalforvaltning.

For ikke-garanterte pensjonsprodukter har kunden den finansielle markedsrisikoen. I Norge er utbetalingene tidsbegrenset, slik at Storebrand ikke har risiko for økt levealder. I Sverige har en stor del av bestanden livsvarig utbetaling, men kunden kan velge tidsbegrenset utbetaling.

For Storebrand er risikoen for ikke-garantert pensjon i hovedsak knyttet til at fremtidige inntekter og kostnader endres. Det blir derfor en indirekte markedsrisiko, fordi negativ investeringsavkastning vil redusere framtidige inntekter, uten tilsvarende reduksjon i kostnader. Inntektene reduseres også dersom kunder velger å flytte eller dersom økt konkurranse fører til mer kostnadspress. Markedsrisiko og avgangsrisiko er derfor de største risikoene for ikke-garantert pensjon. Det er også risiko knyttet til at kostnadene til Storebrand kan øke.

Kapitalforvaltningsvirksomheten tilbyr aktiv og passiv forvaltning og forvaltning av fond-i-fond strukturer for kunders regning og risiko. Operasjonell risiko inkludert compliancerisiko vurderes som de største risikofaktorene.

FORSIKRING

Forretningsområdet Forsikring har ansvaret for konsernets risikoprodukter. Den største risikoen er uførhetsrisiko, inkludert sjukforsikring i Sverige. Storebrand har risiko knyttet til at det blir flere uføretilfeller enn antatt og/eller at færre uføre blir arbeidsføre igjen (reaktivering). Omleggingen av uføredekning i folketrygden i Norge fra 1.1.2015, vil for mange gi bedre dekning fra folketrygden ved nye uføretilfeller. Økt skatt for uføre vil imidlertid medføre at uføredekningen omtrent blir på nivå med den gamle ordningen. I løpet av 2015 vil det innføres nye regler for uførepensjon i tjenstepensjonsordninger i privat sektor. Forslaget fra Finansdepartementet er unødig komplisert. Disse to momentene kan, alt annet like, redusere omfanget av uførhetsrisiko framover. Konsernet tilbyr også dekningsordninger som gir utbetaling ved død, men Storebrands risiko fra dette er begrenset.

GARANTERT PENSJON

Forretningsområdet Garantert pensjon omfatter individuell innskuddsbasert (IF) og kollektiv ytelsesbasert pensjon (KF) i Sverige, og ytelsesbasert tjenstepensjon (YTP) inkludert fripoliser og tradisjonelle individuelle pensjonsprodukter i Norge. De største risikoene er finansmarkedsrisiko og levetidsrisiko.

Det er felles for produktene at Storebrand garanterer for en minimum avkastning. Nivået på garantien varierer. I Sverige har nye premier i IF 0,5 prosent garanti, mens eksisterende reserve har opp til 5,2 prosent garanti. I Norge tas nye premier i 2014 inn med 2,5 prosent garanti, mens eksisterende bestand i hovedsak har garantinivåer mellom 3 og 4 prosent. Fra 2015 har nye premier 2,0 prosent garanti. Over tid vil nye premier bidra til at gjennomsnittlig garantinivå faller.

I Norge må avkastningen være over garanti hvert enkelt år, mens det i Sverige i større grad er tilstrekkelig å oppnå garantert avkastning som et gjennomsnitt. I Norge er det innført ny levealderstariff for kollektiv pensjon og fripoliser fra 2014. For eksisterende avtaler er det søkt om en 7 års opptrappingsplan, og kundeavkastning utover garanti kan bidra til opppreservering. I opptrappingsperioden gir det en risikøkning som kan sammenlignes med å øke garantirenten. Storebrands bidrag må være minimum 20 prosent av samlet opppreservering.

For å oppnå tilstrekkelig avkastning fra kundeporteføljene til å dekke garanti, opppreservering og oppskrivning av pensjon, er det nødvendig å ta investeringsrisiko (markedsrisiko), utover å investere i sikre rentepapirer. Det skjer i hovedsak ved å investere i aksjer, eiendom og kredittobligasjoner. Det er mulig å redusere markedsrisikoen, men da reduseres sannsynligheten for å nå nødvendig avkastningsnivå. Investeringsstrategien og risikostyringen skal balansere disse hensynene, inkludert effekten på avkastningskrav fra opppreserveringsbehovet. Det benyttes også dynamisk risikostyring av aksjeandel.

Renterisiko er i en spesiell stilling fordi renteendringer også påvirker verdien av forsikringsforpliktelsen. Siden pensjonsutbetalingene kan ligge svært langt frem i tid, har forsikringsforpliktelsen stor rentefølsomhet. Risikostyringen skal redusere risikoen fra dette ved å investere med tilsvarende stor rentefølsomhet. I Sverige er styring av renterisiko basert på dette prinsippet, men primært rettet mot finansresultatet. Rentekurven for finansregnskapet og solvensregnskapet er basert på ulike prinsipper.

I Norge vil økt rentefølsomhet fra investeringene gi økt risiko for at årets avkastning blir under garantinivåene. Risikostyringen skal derfor balansere risikoen for at årets resultat blir negativt påvirket av en renteoppgang mot reinvesteringsrisikoen hvis renten faller under garanti i framtiden. Bokføring basert på amortisert kost av langsiktige obligasjoner er et viktig risikostyringsverktøy. Det er ikke mulig å lukke renterisikoen i Norge.

Det skyldes både produktregelverk med årlige garantier og at det ikke er tilstrekkelig tilgang på lange obligasjoner eller rente-swap'er. Innføringen av Solvens II vil i større grad synliggjøre renterisikoen i solvensberegningen.

Selv om fallende renter er positivt for investeringsavkastningen på kort sikt som følge av kursstigning på obligasjoner, er det negativt på langt sikt fordi det reduserer sannsynligheten for å få en avkastning høyere enn garanti. Gjennom 2014 har lange renter falt mye, både i Norge og Sverige. I Sverige har også de korte rentene falt vesentlig. Sentralbankene både i Norge og Sverige har signalisert at renten vil bli holdt lav gjennom 2015.

Det ekstraordinært sterke obligasjonsmarkedet i kombinasjon med gode aksjemarkeder har gitt svært god avkastning for de garanterte kundeporteføljene i 2014. I Norge har mesteparten av effekten av rentefallet kommet i form av kraftig økte oververdier i amortisert kost porteføljene.

Rentefallet har økt risikoen for at avkastningen i framtidige år blir lavere enn rentegarantien. I Norge dempes effekten de nærmeste årene av en stor andel amortisert kost porteføljer som vil nyte godt av papirer kjøpt inn på høyere rentenivåer enn i dagens.

Endringer i tjenstepensjonsordninger i Norge vil over tid redusere risikoen for lave renter ettersom ytelsesbaserte ordninger erstattes av innskuddspensjon eller hybridordninger uten garantert avkastning utover null prosent. Markedsendringen har mest effekt for nye innskudd, mens eksisterende reserve vil videreføres som fripoliser.

Fripoliser har spesielt høy risiko i et lavrentescenario fordi det er svært begrensede muligheter til å endre pris eller vilkår. Fra september 2014 er det åpnet for at kunder kan velge å konvertere fripolisen til fripolise med investeringsvalg (FMI). Storebrand tilbød produktet fra oktober 2014. Det er en forutsetning at fripolisen er fullt oppreservert ved overgangen, og eventuell manglende oppreservering må dekkes av Storebrand. Ved overgang til FMI går risikoen for finansmarkedsutviklingen over til kunden, men for mange kunder vil det gi høyere forventet avkastning og dermed større pensjonsutbetalinger. For IF i Sverige har også kunden mulighet for å bytte til et produkt uten avkastningsgaranti.

Størstedelen av de garanterte pensjonsavtalene har livslang utbetaling. Det gir økte utbetalinger hvis levetiden øker mer enn forventet. Dynamiske tariffer, som inkluderer en trend for økt livslengde, er viktigste risikostyringsverktøy. Dette er innført i Sverige og ble innført fra 2014 i Norge for kollektiv pensjon og fripoliser. I desember 2014 blir det innført justerte dødelighetsforutsetninger i Sverige som medfører at avsetningene for økt levealder styrkes.

Over tid kan risikoen knyttet til langt liv reduseres ved å endre produktene. I Sverige har en stor del av bestanden livsvarig utbetaling med tilhørende risiko for at livslengden øker, men kunden kan gjøre andre valg. For mange kunder kan et bytte til tidsbegrensede utbetalinger eller utbetalingsbeskyttelse gi større nytte, samtidig som risikoen reduseres for Storebrand. I Norge forventes det at en del eksisterende bedriftskunder med ytelsespensjon vil velge innskuddspensjon med tidsbegrenset utbetaling, og det vil redusere langt liv risiko knyttet til framtidige premier.

ØVRIG

Øvrig omfatter selskapsporteføljene og mindre datterselskap i Storebrand Livsforsikring og SPP. I tillegg inngår virksomheten i BenCo.

Selskapsporteføljene er investert med lav risiko, i hovedsak i korte rentebærende papirer med høy kredittverdighet.

REGULATORISKE ENDRINGER

REGELVERK I ENDRING

Regelverk som fastsettes av myndighetene har stor betydning for Storebrand. I løpet av 2014 har det kommet ytterligere avklaringer når det gjelder innføringen av Solvens II, oppreserveringen til det nye dødelighetsgrunnlaget K2013 og regelverket for tjenstepensjon i Norge.

EUROPEISK REGELVERK

Solvens II

Solvens II er et soliditetsregelverk som skal gjelde for alle forsikringselskaper i EØS-området. Regelverket vil innføres fra 1. januar 2016.

Den europeiske tilsynsmyndigheten EIOPA har gitt anbefalinger for å sikre fortsatt progresjon i forberedelser til Solvens II. Finanstilsynet har bestemt at anbefalingene skal følges fra og med 1. januar 2014. Det innebærer at kravene i Solvens II til virksomhetsstyring og kontroll (pilar 2) vil fases inn, inkludert krav til egenvurdering av risiko og soliditet (ORSA), og at deler av rapporteringskravene til tilsynsmyndighetene (pilar 3) innføres for årsrapporteringen. Kapitalkravene (pilar 1) og rapporteringskrav til markedet vil ikke gjelde før formell Solvens II-innføring 1.1.2016.

Finanstilsynet kom høsten 2014 med sine anbefalinger om bruk av Omnibus II-direktivets permanente tiltak og overgangsregler for å lette tilpasningen til Solvens II for produkter med lange garantier. Det anbefales der bruk av påslaget på rentekurven som brukes til å diskontere forsikringsforpliktelsene (volatility adjustment) og overgangsperioden på inntil 16 år når det gjelder verdsetting av forsikringsforpliktelsene. Denne overgangsregelen innebærer at en økning i forsikringsforpliktelsen som følge av Solvens II kan fases inn lineært over en periode på inntil 16 år. Overgangsregelen skal lette overgangen til Solvens II for selskaper med langsiktige avkastningsgarantier, og vil ha betydelig positiv effekt for fripoliser.

Den lovmessige gjennomføringen av Solvens II i Norge skjer gjennom den nye finansforetaksloven, som skal behandles av Stortinget i februar 2015. Finanstilsynet har utarbeidet et forslag til forskrifter som er på høring til 20. mars 2015.

NORSK REGELVERK

Nytt dødelighetsgrunnlag (K2013)

Finanstilsynet besluttet i mars 2013 at det skal innføres et nytt dødelighetsgrunnlag for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringselskaper og pensjonskasser med virkning fra 1. januar 2014. Dette setter krav til økte premier og høyere forsikringstekniske avsetninger for å dekke fremtidige forpliktelser.

Finansdepartementet sendte den 27. mars 2014 et brev til Finanstilsynet, hvor det ble konkludert med at oppreservering ikke kan skje "solidarisk". Det vil si at det ikke tillates at overskudd på en kontrakt kan brukes til å styrke avsetningene på andre kontrakter. Selskapets bidrag på minst 20 prosent skal tilføres på kontraktsnivå. Departementet åpnet samtidig for opptrappingsplaner med lenger varighet enn de fem årene som ble lagt til grunn fra Finanstilsynet tidligere.

Finanstilsynet offentliggjorde 2. april 2014 endelige retningslinjer for selskapenes oppreservering til det nye dødelighetsgrunnlaget. Det ble åpnet for opptrappingsplaner med inntil syv års varighet. Kundeoverskudd kan brukes til å dekke oppreserveringsbehovet. Det er avklart at overskudd ikke kan brukes solidarisk. Overskudd på en bestemt kontrakt kan bare brukes til å dekke denne kontraktens oppreserveringsbehov. Minst 20 prosent av det samlede oppreserveringsbehovet bør dekkes av selskapet, med like bidrag hvert år. Selskapets bidrag skal tilføres på kontraktsnivå.

Maksimal beregningsrente for livsforsikring

Finanstilsynet besluttet 26. juni å redusere maksimal beregningsrente for livsforsikring fra 2,5 prosent til 2 prosent. Endringen ble gjort gjeldende fra 1.1.2015, og innebærer at nye premier fra dette tidspunktet skal fastsettes på det nye rentegrunnlaget.

Ny tjenestepensjonslov og økte maksimalrammer for innskuddspensjon

Tjenestepensjonslovgivningen i Norge har gjennomgått en rekke endringer for å tilpasses folketrygdreformen. Fra 1. januar 2014 trådte lov om tjenestepensjon i kraft. Den nye loven åpner for et innskuddsbasert hybridprodukt. Samtidig ble de maksimale innskuddssatsene for innskuddspensjon økt til samme nivå som i lov om tjenestepensjon, dvs. 7 prosent av lønn opp til 12 G med mulighet for et tillegg på inntil 25,1 prosent av lønn mellom 7,1 G og 12 G for å kompensere for at folketrygden ikke gir opptjening på inntekt over 7,1 G.

Banklovkommisjonen har et mandat til å utrede om det er ønskelig og eventuelt mulig å etablere en form for ytelsesbasert kollektiv alderspensjon, tilpasset ny aldersopptjening i folketrygden. Det er ventet at utredningen overleveres Finansdepartementet tidlig i 2015.

Uførepensjon i private tjenestepensjonsordninger

Finansdepartementet la 12. desember frem forslag til nye regler for uførepensjon i tjenestepensjonsordninger i privat sektor. Det er ventet at lovforslaget vil behandles av Stortinget våren 2015 og at det nye regelverket vil tre i kraft i løpet av 2015.

Det nye uføreproduktet vil gi rett til uførepensjon uavhengig av opptjening etter tjenestetid, i motsetning til dagens regelverk. Ved fratreden og opphør vil retten til fripolise med uførepensjonsrettigheter bortfalle, med mindre noe annet er avtalt.

Folketrygdens uføretrygd utgjør 66 prosent av inntekt opp til 6 G. Finansdepartementet foreslår at bedriftsbetalt uførepensjon i tillegg kan utgjøre opptil 3 prosent av lønnsinntekt opp til 12 G, samt et tillegg på 0,25 G begrenset til 6 prosent av medlemmets lønnsgrunnlag. Det er, som i folketrygden, lagt opp til avkortning dersom den uføre har arbeidsinntekt over 0,4 G. I tillegg legges det opp til at tidligere opptjente rettigheter, både fra offentlig og privat sektor, skal samordnes med den nye uførepensjonen.

Partene utreder tjenestepensjon

Norsk Industri og Fellesforbundet ble i hovedoppgjøret 2014 enige om å utrede ulike spørsmål knyttet til arbeidstakeres innflytelse over tjenestepensjonsordningene. Dette gjelder medbestemmelsesrett over plassering og forvaltning av midlene, hvordan pensjonsopptjening ivaretas ved jobbskifte, konsekvenser for allerede etablerte ordninger og mulighet for ansattes egensparing på individuelt grunnlag. Virke og Handel og kontor skal gjennomføre en tilsvarende utredning.

Fripoliser med investeringsvalg

Regelverket som åpner for at kunder kan konvertere garanterte fripoliser til investeringsvalg trådte i kraft 1. september 2014.

Myndighetene krever at fripoliser må være fullt oppreserverte til nytt dødelighetsgrunnlag før de kan omgjøres til fripoliser med investeringsvalg. Det er gitt regler om bruk av såkalt teknisk rente på inntil 3 prosent ved beregning av årlige utbetalinger fra fripoliser med investeringsvalg (gjelder også hybrider etter ny tjenestepensjonslov). Dette gir mer attraktive utbetalingsprofiler, med høyere utbetalinger de første årene, sammenlignet med det opprinnelige forslaget. Det er fastsatt regler om informasjon og rådgivning. Finansnæringen har også utarbeidet en bransjeavtale om rådgivning i forbindelse med konvertering til fripoliser med investeringsvalg.

Storebrand åpnet for konvertering av garanterte fripoliser til investeringsvalg fra 15. oktober, og er det eneste selskapet som tilbyr investeringsvalg til alle yrkesaktive fripolisekunder.

Offentlig tjenestepensjon

De offentlige tjenestepensjonsordningene er ennå ikke tilpasset den nye folketrygdens prinsipper om alleårsopptjening og fleksibelt uttak av pensjon med mulighet til å kombinere arbeid og pensjon uten avkortning av pensjonen. Levealdersjustering er innført, men arbeidstakere i offentlig sektor født i 1958 og tidligere er gitt en individuell garanti om en samlet ytelse fra folketrygd og tjenestepensjon på minst 66 prosent gitt full opptjening. Det er fortsatt uklart hva som skjer med pensjonen til arbeidstakere født i 1959 og senere.

I regjeringens politiske plattform heter det: *"Regjeringen vil fortsette gjennomføringen av pensjonsreformen i både privat og offentlig sektor. Dette innebærer blant annet at man sammen med partene i arbeidslivet finner løsninger som reduserer forskjellene mellom pensjonssystemene i privat og offentlig sektor."*

Det forventes at regjeringen vil starte en prosess knyttet til dette i løpet av 2015.

Finansforetaksloven

Finansdepartementet fremmet forslag til finansforetakslov 20. juni 2014. Det forventes av Stortinget vil behandle og vedta denne i løpet av januar 2015.

Lovforslaget medfører en omfattende strukturell omlegging av en stor del av norsk finanslovgivning. Forslaget innebærer også gjennomføring av nye Solvens II i norsk rett. Andre materielle endringer foreslås i reglene om blant annet finansforetaks navnebruk, bankers plikt til håndtering av kontanter, organiseringen av kundebehandling og håndtering av kundeinformasjon i finanskonsern. I tillegg oppheves gjeldende krav om representantskap og kontrollkomité. Reglene om utkontraktering ble satt i kraft allerede 1. juli 2014.

SVENSK REGELVERK

Gransboutsutredningen

Svenske myndigheter har gjennom to utredninger vurdert om tjenstepensjon skal behandles etter EU-reglene IORP (tjenstepensjonsdirektivet) eller Solvens II. Både Barr-utredningen fra 2012 og Gransbo-utredningen, overlevert 27. august, konkluderer med at svenske livselskap kan velge å legge sin tjenstepensjonsvirksomhet under IORP og slik få samme kapitalkrav som pensjonskasser for denne delen av virksomheten. Utredningen foreslår å ta utgangspunkt i kapitalkravet i Solvens I, supplert med særskilte risikobaserte kapitalkrav.

Det foreslås at reglene skal tre i kraft 1. januar 2016. Selskapene gis frist til 1.1.2017 til å benytte seg av valgmuligheten. Forslaget har vært på høring og det er forventet at et lovforslag vil foreligge i midten av januar 2015.

Forslag om provisjonsforbud

I Finansdepartementets utredning "DS 2014:22 Stärkt konsumentskydd vid försäkringsförmedling" foreslås det blant annet å styrke forbrukerbeskyttelsen gjennom å regulere bruken av provisjoner. Finansinspeksjonen har i sin høringsuttalelse foreslått å forby visse typer provisjoner og ber om at forskriftsbestemmelser delegeres til Finansinspeksjonen. Utredningen er nå koblet sammen med arbeidet med gjennomføringen av MIFID II i svensk rett. Denne utredningen er ventet 31. januar 2015, med høring våren 2015.

Bærekraft

Storebrandkonsernet har arbeidet systematisk og målrettet med bærekraft i nærmere 20 år. Bærekraft er både ett av Storebrands seks kundeløfter og ett av konsernets tre hovedbudskap. Dette illustrerer hvor høyt vi setter dette arbeidet. I løpet av 2014 har Storebrand ytterligere styrket denne satsingen. Formålet er å sikre at våre bedrifts- og personkunder opplever at bærekraft er en differensierende faktor.

Grunnprinsipper

Storebrand har signert FNs prinsipper for ansvarsfull forretningsdrift, Global Compact. Disse prinsippene fungerer som et fundament for våre retningslinjer innenfor bærekraft. Vi støtter FNs konvensjoner for menneskerettigheter, FNs miljøkonvensjoner, ILOs kjernekonvensjoner og FNs konvensjon mot korrupsjon. Vi har også signert FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (UNPRI) og FNs prinsipper for bærekraftig forsikring (PSI).

En bærekraftig utvikling kjennetegnes ved at den tilfredsstillende dagens generasjoners behov, uten at det går på bekostning av framtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstillende sine behov. Bærekraft for Storebrand handler både om forretningsmessig langsiktighet og trygghet for kunden. Som leverandør av pensjonssparing er det helt sentralt at vi har evne til å tenke langsiktig og skape avkastning for kunden, uten at det går på bekostning av den verden som kunden går av med pensjon i. Globale trender som befolkningsvekst og ressursknapphet, vekst i framvoksende økonomier og etterspørsel etter bærekraftige produkter, vil i økende grad påvirke næringslivet framover. Vi tror at de bedriftene som skaper forretningsmuligheter ved å løse globale og lokale samfunnsproblemer, vil bli framtidens vinnere.

Bærekraftig drift

Konsernet stiller høye krav til de selskapene vi investerer i, og vi stiller de samme kravene til oss selv og våre leverandører. En forutsetning for å kunne stille høye og relevante krav er kunnskap om hvilke bærekraftsområder er viktigst for Storebrand. I 2014 utførte Storebrand en materialitetsanalyse der hensikten var å få et bilde av hvilke temaer som er de viktigste. Analysen viser at de aller viktigste temaene for Storebrand å jobbe med er bransjemistro, klimaomstilling, korrupsjon og økonomisk kriminalitet samt overutnyttelse av naturressurser. Analysen vil påvirke Storebrands bærekraftstrategi, prioriteringer og ressursbruk i årene som kommer. Indikatorer og mål i bærekrafts scorecard for 2015-16 vil også ta utgangspunkt i analysen.

Ved å stille tydelige krav om bærekraft i valg av leverandører, bidrar Storebrand til fler og mer bærekraftige produkter. Vi er medlemmer i Svanens innkjøpsklubb. Selskaper som er utelukket på investeringssiden blir også automatisk diskvalifisert som leverandører til konsernet. I anskaffelsesprosesser har Storebrand i 2014 hatt flere samtaler om bærekraft med aktuelle leverandører, der vi har uttrykt tydelige forventninger om forbedringspotensial.

Alle avdelinger har som oppdrag å minimere det miljømessige fotavtrykket ved å ha fokus på bruken av ressurser. De utslippene vi likevel har, gjennom reiser og energibruk, kompenseres gjennom kjøp av verifiserte klimakvoter innenfor rammene av REDD og Verified Carbon Standard. I 2014 inngikk Storebrand et samarbeid med Wildlife Works om kjøp av klimakvoter fra Kasigau Wildlife Corridor i Kenya, et truet skogsområde av høy biologisk viktighet.

Våre etiske regler er et viktig verktøy i hverdagen, og hvert år følges de opp med opplæring og målinger. Ledergrupper på alle nivå i konsernet diskuterer etiske dilemmaer og går gjennom regelverket minst en gang i året. Hvor godt reglene etterleves, følges opp i en etikkindikator som rapporteres og målsettes hvert år i konsernets målkort for bærekraft.

Konsernets regler vedrørende anti-korrupsjon, varsling og arbeid mot interne misligheter inngår i det etiske regelverket og gjelder alle ansatte og konsulenter som arbeider for Storebrand. Det er etablert en varslingskanal som går direkte til en ekstern samarbeidspartner dersom ansatte ønsker å varsle anonymt. Informasjon om varslingsrutinene er tilgjengelig for alle ansatte på konsernets intranett.

HR-avdelingen har ansvaret for at konsernets ansatte kjenner og er bevisst hva de etiske reglene betyr i medarbeidernes daglige arbeid. Dette gjøres gjennom tiltak som e-læring, dilemmatrening, gruppearbeid samt spørsmål og svar-tjeneste på intranettet. HR-direktøren har det overordnede ansvaret for det etiske regelverket.

Vi ønsker å være transparente og rapporterer hvert år til en rekke bærekraftsindekser, bl.a. Carbon Disclosure Project, Dow Jones Sustainability Index (DJSI), Vigeo, Sustainalytics og FTSE4Good. I 2014 var Storebrand ett av 16 selskaper i verden som har fått plass på DJSI siden oppstarten og i 15 år på rad. Vår bærekraftsrapportering følger retningslinjene fra Global Reporting Initiative – G4 guidelines.

På Corporate Knights Inc. sin liste over de 100 mest bærekraftige selskapene i verden, kommer Storebrand på 20. plass og er med dette rangert som det mest bærekraftige selskapet i Norge.

Vårt hovedkontor i Oslo er miljøsertifisert via Miljøfyrtårnet, og SPPs nye hovedkontor i Stockholm ble i 2014 sertifisert til gullnivå på Svenska Miljöbyggnad og til Excellent nivå på BREAA. Alle produkter og materialvalg ble godkjent av Sundahus.

Bærekraftige investeringer

Storebrand har betydelig påvirkningskraft gjennom sine investeringer i tusenvis av selskaper i alle sektorer og verdensdeler. Vi mener at bærekraft handler om å investere i de selskapene som er posisjonert for de store mulighetene som ligger i overgangen til en grønn økonomi. Vårt bærekraftsteam analyserer kontinuerlig 2 400 selskaper og gir dem en bærekraftsrating fra 0-100. Ratingen er tilgjengelig for forvalterne, og brukes til å beregne bærekraftsnivå for både interne og eksterne fond.

Som et ledd i å gjøre bærekraft nært og relevant for våre kunder, lanserte Storebrand i 2014 bærekraftsmerking av fond på konsernets svenske fondsplattform. Merkingen av fond er bygget på Storebrands egen bærekraftsrating av 2 400 selskaper, og skal gjøre det lettere for våre kunder å ta bærekraftige fondvalg. Dette lanseres også i Norge tidlig i 2015.

I 2014 ble minimumsstandard for bærekraftige investeringer omdøpt til Storebrandstandard. Hensikten med navneendringen var å tydeliggjøre at dette er Storebrands egen standard og framheve at dette ikke er et lavt nivå, men faktisk markedets strengeste minstekrav. Storebrandstandard gjelder alle Storebrands egenforvaltede midler. Kravene gjelder både aksjer og obligasjoner, i Norge og internasjonalt. Standarden innebærer at vi utelukker enkelte selskaper som bryter med internasjonale normer og konvensjoner, eller som er blant de 10 prosent dårligste selskapene i høyrisiko industrier. I 2014 intensiverte vi arbeidet for å redusere vår eksponering mot selskaper som forårsaker store klimaskader. Ved utgangen av 2014 var 49 selskaper utelukket på basis av klimakriterier.

Følgende områder er dekket av Storebrandstandarden:

- Menneskerettigheter, arbeidstakeres rettigheter og folkerett
- Korrupsjon og økonomisk kriminalitet
- Alvorlig klima- og miljøskade
- Kontroversielle våpen: Landminer, klasevåpen og atomvåpen
- Tobakk
- Vi utelukker også de selskapene som presterer dårligst på bærekraft og klimatiltak i høyrisikoindustrier.
- Pr. 31. desember 2014 er 171 selskaper utelukket fra investeringer.

Aktivt eierskap utøves for å påvirke selskaper i bærekraftig retning og for å ta tak i utfordringer relatert til globale bærekraftstrender. Påvirkning av selskaper i vår portefølje skjer både gjennom direkte kontakt og samarbeid med våre eksterne forvaltere og gjennom UNPRI.

Bærekraft i Forsikring

Storebrand Forsikring er med på å skape et bærekraftig samfunn ved at kundene gis økonomisk trygghet når uhellet er ute. Storebrand Forsikring arbeider med bærekraft langs to dimensjoner: Gjennom fordelaktig prising når kundene viser bærekraftig adferd og ved å utvikle produkter og konsepter som skal forebygge skade, uførhet og helseproblemer. Storebrand følger med på om våre bedriftskunder driver sin virksomhet ut fra samfunnsansvarlig forretningsdrift. For eksempel vil foretak som arbeider godt med helse, miljø og sikkerhet bli premiert i form av lavere pris på personalforsikringer. På denne måten ønsker vi å stimulere til bærekraft i våre kunders virksomhet.

Storebrand ønsker spesielt å fokusere på forebygging av skade, uførhet og helseproblemer. Forsikringskonsepter som aktivt hjelper ansatte som blir syke til å komme raskt tilbake i arbeid og dermed redusere risikoen for varig uførhet, er positivt for både individet, samfunnet og forsikringselskapet.

Rapportering og styringssystemer

Konsernet har siden 1995 utgitt miljørapporter og siden 1999 bærekraftrapporter basert på den tredelte bunnlinjen (økonomi, sosialt ansvar og miljø). Siden 2008 har bærekraftrapporteringen vært integrert i årsrapporten og revidert av en uavhengig part. Storebrand følger Global Reporting Initiative (GRI G4 guidelines) sine retningslinjer for rapportering.

Scorecard for bærekraft er en samling av mål som speiler våre bærekraftsambisjoner overfor kunder, eiere, medarbeidere, leverandører og samarbeidspartnere. *Scorecard for bærekraft* inneholder mål som styrer vårt arbeid innenfor miljø, samfunn og økonomi på to- og femårig basis. Mål og utvikling av *Scorecard for bærekraft* er en del av vår årsrapport. Samtlige mål i *Scorecard for bærekraft* har en ansvarlig konserndirektør og progresjonen følges hvert kvartal opp i konsernledelsen. *Scorecard for bærekraft* fastsettes av Storebrand ASAs styre.

Dialog med omverdenen

Vi påvirker samfunnet rundt oss og samfunnet påvirker oss. Bærekraftsarbeidet hviler på en tett dialog med sentrale samfunnsinteressenter. Hvert år arrangerer vi en interessentdialog der vi svarer på spørsmål og får innspill på hva som forventes av oss og vårt bærekraftsarbeid. I 2014 handlet dialogen om bærekraft og forbrukeratferd.

Vi ønsker å være tilgjengelige og åpne for alle og har gjennom året truffet mange studenter fra videregående skole, bidratt til en rekke skole oppgaver ved både norske, svenske og internasjonale universitet samt bidratt i forskning. Vi er engasjerte i sentrale organisasjoner innenfor bærekraft, slik som UNEP FI, Norsif, Swesif og det svenske investerings samarbeidet "Hållbart Värdeskapande". I tillegg er Storebrand medlem av Swedish Leadership for Sustainable Development (SLSD) sammen med over 20 av Sveriges største børsnoterte selskaper. Nettverket er koordinert av SIDA og har som mål å utvikle spesifikke prosjekter og modeller for arbeid med bærekraftig utvikling.

Den mest sentrale kanalen for dialog med omverden er sosiale medier. Både Twitter og Facebook er viktige kanaler for å få innspill fra relevante miljøer, samt å være tilgjengelig for dialog og spørsmål.

Personal og arbeidsmiljø

Mangfold

I likhet med samfunnet for øvrig har konsernet utviklet seg i retning av økt mangfold. Konsernet får i 2014 hele 83 poeng av 100 mulige i en intern spørreundersøkelse om konsernets ambisjonsnivå og arbeid med mangfold. Dette er opp fra 81 året før. Konsernet jobber systematisk med sammensetningen av ansatte for at denne skal gjenspeile samfunnet som helhet. Ved utgangen av året var det 1 575 ansatte i livkonsernet, mot 1 532 ved årets begynnelse. Gjennomsnittsalderen er uendret på 43 år og gjennomsnittsansieniteten er økt fra 6 til 8 år.

Ved utgangen av året var 43 prosent av lederne i livkonsernet kvinner, og 50 prosent av de ansatte er kvinner. I SPP er 53 prosent av lederne kvinner. Den positive utviklingen kommer som resultat av et systematisk arbeid med å identifisere framtidens lederkandidater og fremme en jevn kjønnsfordeling. Det har vært jobbet målrettet med lederutvikling innenfor kommunikasjon og endringsledelse. Målet er å sikre fremtidig kompetansebehov, employer branding og at finansbransjens beste ledere jobber i Storebrand. Faglig og administrativ kompetanse skal likestilles med hensyn til lønn og karrieremuligheter. Det skal være god balanse mellom kvinner og menn på alle nivåer i selskapet, og Storebrand vil derfor tilstrebe å få flere kvinner i styrende organer, lederstillinger og spesialiststillinger. Dette skal ivaretas gjennom ulike utviklingsprogram og læringsløp. Det er ikke avdekket vesentlige forskjeller i lønn som kan tilskrives kjønnsforskjell. Forøvrig er dette noe selskapet vil følge opp og foreta jevnlige målinger på.

I 2014 er 43 prosent av styremedlemmene i Storebrand Livsforsikring AS kvinner, uendret fra året før. I konsernledelsen er andelen kvinner på 38 prosent, uendret i året.

Selskapet tilstreber likebehandling og like muligheter i alle interne og eksterne rekrutterings- og utviklingsprosesser. Hovedkontoret er et universelt utformet bygg.

Årlig medarbeiderundersøkelse (MTI)

Tallene fra årets MTI-undersøkelse viser en positiv utvikling. MTI-scoren for arbeidsglede har gått opp fra 69 i 2013 til 71 i 2014. Arbeidsglede måles ved å se scoren på tilfredshet og motivasjon samlet, og den påvirkes indirekte av syv hovedinnsatsområder. Dette anses som meget positivt. Arbeidsgiverens omdømme blant de ansatte har økt med to poeng. På spørsmål om de ansatte synes det er verdifullt at Storebrandkonsernet ønsker å være ledende innenfor bærekraft, er tendensen fortsatt positiv, med en økning fra 2014. Ansattes tillit til nærmeste leder og vurdering av samarbeid i organisasjonen har økt gjennom året, fra et allerede høyt nivå.

Sykefravær

Sykefravær har gjennom mange år vært stabilt. Sykefraværet i Storebrand Livsforsikring var i 2014 på 3,6 prosent mot 3,7 prosent i 2013 og 4,1 prosent i 2012. SPP hadde et sykefravær på 3,3 prosent og Storebrand Baltic 1,4 prosent.

Storebrand Norge har vært en inkluderende arbeidslivsbedrift siden 2002, og konsernets ledere har gjennom årene opparbeidet gode rutiner knyttet til oppfølging av ansatte ved sykdom. Alle ledere med norske ansatte må ta obligatoriske HMS-kurs der oppfølging av sykdom er en del av læringsløpet.

Storebrands helseklinikker på hovedkontoret i Norge hadde over 2825 behandlinger i 2014 og har i tillegg gitt treningsveiledning og arbeidsplassvurderinger til ansatte. Helsekontroller, helseklinikken, samt helseforsikring for alle ansatte, bidrar positivt til det lave sykefraværet.

Ansatte på hovedkontoret i Norge kan trene i spinningrom, styrkerom og egen idrettshall i og utenfor arbeidstiden. 65 prosent av de ansatte i Norge er medlemmer av Storebrand Sport. I Sverige er alle ansatte medlemmer av SPP Fritid. Alle medarbeidere der har tilgang til subsidierte bidrag til trening og "friskvård". I likhet med hovedkontoret i Norge har de tilgang til treningslokaler med ulike aktiviteter og tilrettelagt trening.

Det har ikke vært meldt om personskader, materielle skader eller ulykker i Storebrand-konsernet i 2014.

Etikk og tillit

Storebrand lever av tillit. Vi skal ha orden i eget hus. Selskapet stiller krav om at konsernets medarbeidere skal ha en høy etisk standard. Konsernet har et felles etisk regelverk, som er tilgjengelig på intranettet på tre språk. På intranettet finner ansatte varslingsrutiner, brosjyrer, anonym postkasse, dilemmabank, spørsmål og svar-oversikter og presentasjoner. Alle ledere må årlig bekrefte skriftlig at de har diskutert etikk og etiske dilemmaer, informasjonssikkerhet, økonomisk kriminalitet og HMS på avdelingsmøter.

Ansatte har tatt og tar selskapets e-læringskurs i etikk. Konsernet har obligatoriske etikk-kurs for ledere, inkludert hvitvasking og korrupsjon. Det er gjennomført 16 slike kurs i 2014. Der øver ledere seg på dilemmaer hentet fra Storebrands hverdag. De sendes også ut til alle ansatte små e-læringsmoduler i etikk.

Selskapets autoriserte finansielle rådgivere gjennomgår et spesielt tilpasset opplæringsprogram i etikk.

Kompetanse

Høy kompetanse er en av Storebrands viktigste suksessfaktorer, og danner basis for fornyet vekst. I Storebrand er kompetanse ensbetydende med evnen hver enkelt ansatt har til å utføre og håndtere visse oppgaver og situasjoner. Denne evnen bygges opp av både kunnskap og erfaring, ferdigheter, motivasjon og personlighet. Storebrands kjernekompetanse skal være pensjon, bærekraftig sparing og kundeorientering.

I Storebrand skal alle ansatte ha mulighet til å utvikle seg i takt med selskapets behov. Selskapet har i 2014 hatt fokus på at den største og viktigste delen av kompetanseutviklingen skjer gjennom tilrettelegging for utvikling i det daglige arbeidet. Kompetanseutvikling skal skje ved at ansatte får utfordrende arbeidsoppgaver i sin stilling, og at de får mulighet til å utvikle seg for nye krav og oppgaver. Det skal skapes større bredde i ansattes yrkeskompetanse, som skal bidra til økt omstillingsevne for den enkelte og større omstillingsmuligheter for konsernet.

Konsernet tilbyr e-læringskurs og klasseromkurs innenfor ulike fagtemaer. I 2014 har 1300 ansatte gjennomført e-læringskurs og 1500 har deltatt på klasseromkurs innenfor forsikringsfaglige emner.

Selskapets visjon, kundeløfter og kjerneverdier utgjør hjertet av selskapskulturen. Sammen bidrar disse til å underbygge kundeorientering for både ledere og medarbeidere.

Storebrand Akademiet er konsernets satsning på skreddersydde lederutviklingsprogrammer. I 2014 ble det for mellomledere gjennomført et program som vektla konsekvenser av konsernets strategiske mål og handlingsplaner for lederrollen. 20 ledere har i 2014 gjennomført programmet som har pågått over ett år. En ny gruppe ledere har i løpet av høsten 2014 påbegynt samme program.

EIERSTYRING OG SELSKAPSEDELSE

Storebrand Livsforsikrings systemer for internkontroll og risikostyring tilknyttet regnskapsprosessen følger Storebrandkonsernets retningslinjer. Ledelsen og styret i Storebrand vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse. Storebrand etablerte prinsipper for eierstyring og selskapsledelse i 1998. Storebrand avlegger i samsvar med regnskapsloven § 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse (senest revidert 30. oktober 2014) en redegjørelse for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse. For en nærmere redegjørelse for Storebrands eierstyring og selskapsledelse, og redegjørelse om foretaksstyring, vises det til egen artikkel i årsrapporten til Storebrand Konsern.

Storebrand Livsforsikring har vedtektsført at selskapet skal ha samme valgkomité som Storebrand ASA og følger således Storebrandkonsernets prosesser for oppnevning og utskiftning av styremedlemmer.

Storebrand Livsforsikring har ingen vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis.

I 2014 ble det holdt 11 styremøter hvorav en var strategisamling. Styrets arbeidsform reguleres i egen styreinstruks. Styret i Storebrand ASA har to rådgivende underutvalg som er felles for Storebrandkonsernet: kompensasjonsutvalget og revisjonsutvalget.

ENDRING I STYRET OG LEDELSEN

Else-Lill Grønli (ansattvalgt) er trådt ut av styret og Bodil Cathrine Valvik (ansattvalgt) er valgt inn som nytt medlem.

FREMTIDSUTSIKTER

Resultatutvikling

Storebrand har en strategi om å vokse innenfor ikke-garanterte produkter hvor resultatet er mindre påvirket av utviklingen i finansmarkedet. I 2014 var premieinntektene fra ikke-garanterte produkter for første gang større enn premieinntektene fra garanterte produkter. Veksten innenfor innskuddsordninger forventes å fortsette som følge av nye kunder, lønnsregulering og mulighet for økte sparerater i Norge.

Rentenivået har falt gjennom 2014 og 10 års swaprenter er på historisk lave nivåer i både Norge og Sverige. Rentenivået har fortsatt å falle i januar som følge av en ekspansiv pengepolitikk i Europa. Storebrand har tilpasset seg rentefallet gjennom bygging av bufferkapital, risiko-reduksjoner på investeringssiden og endringer i produktene. Solvensnivået er styrket i perioden og viser at konsernet er robust for et lavt rentenivå over en lengre periode. Nivået på den årlige rentegarantien vil reduseres over tid. På lang sikt er et vedvarende lavt rentenivå en utfordring for forsikringselskaper som skal dekke en årlig rentegaranti.

Konverteringer fra ytelsespensjon til innskuddspensjon medfører utstedelse av fripoliser som reduserer inntjeningen til konsernet. Avvikling av virksomhet knyttet til ytelsespensjon til offentlig virksomhet og næringsbank gir også reduserte inntekter i en overgangsperiode.

Storebrands resultater vil i perioden fra 2014 til 2020 belastes med minimum 20 % av kostnaden knyttet til oppreservering for økt forventet levealder. Det endelige beløpet vil blant annet avhenge av risikoresultater og avkastning i kundeporteføljene. Reservering for økt forventet levealder er beskrevet nærmere innledningsvis og i note 3.

Storebrand er inne i en periode med store regulatoriske og markedsmessige endringer innenfor pensjonsområdet. Salget har vært godt og kundene har fått god avkastning på pensjonsmidlene. Storebrand har gjennomført et kostnadsprogram som over de siste årene har redusert konsernets årlige kostnader med NOK 400 mill. Kostnadsreduksjoner og tilpasninger i virksomheten har lagt et godt grunnlag for lønnsom vekst fremover.

Risiko

Storebrand er gjennom forretningsområdene eksponert for flere typer risiko. Utvikling i rentenivå og eiendoms- og aksjemarkedene vurderes som de vesentligste risikofaktorer som kan påvirke konsernets resultat. Over tid er det viktig å kunne levere en avkastning som overgår rentegarantien i produktene. Risikostyring er derfor et prioritert kjerneområde i konsernet. I tillegg er utvikling i uførhet og levealder sentrale risikoer.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Resultat før skatt ble på 1 260 millioner kroner (2 001 millioner). Resultater er omtalt under det enkelte segment. Følgende forhold har hatt en effekt i selskapsregnskapet men har ikke effekt i konsernregnskapet; Det er foretatt nedskrivning av datterselskapet BenCo på 286 millioner kroner i 2014. Renteinntekter på ansvarlig lån mot Storebrand Holding AB er inntektsført med 383 millioner kroner (435 millioner) i 2014.

ANVENDELSE AV ÅRETS RESULTAT

Styret bekrefter at regnskapet er avgitt under forutsetning om fortsatt drift.

Resultatet på 930 millioner kroner foreslås disponert:

Annen egenkapital	877 millioner kroner
Risikoutjevningfond	53 millioner kroner

Lysaker, 10. februar 2015
Styret i Storebrand Livsforsikring AS

Odd Arild Grefstad
styrets leder

Peik Norenberg

Tove Margrete Storrødvann

Bodil Cathrine Valvik

Erik Haug Hansen

Inger Johanne Bergstøl

Jan Otto Risebrobakken

Geir Holmgren
administrerende direktør

Innholdsfortegnelse - Noter

Innhold	Side	innhold	Side
Resultat Storebrand Livsforsikring Konsern	29	Note 37 Derivatser	131
Balanse Storebrand Livsforsikring Konsern	31	Note 38 Andre finansielle eiendeler	132
Oppstilling over endring i egenkapital for Storebrand Livsforsikring Konsern	34		
Kontantstrømsoppstilling	35	Note 39 Varige driftsmidler	133
Resultat Storebrand Livsforsikring AS	36	Note 40 Operasjonelle leieavtaler driftsmidler	134
Balanse Storebrand Livsforsikring AS	38	Note 41 Andre eiendeler - biologiske eiendeler	135
Oppstilling over endring i egenkapital for Storebrand Livsforsikring AS	40	Note 42 Andre fordringer	135
		Note 43 Forsikringsforpliktelser fordelt på bransjer	136
		Note 44 Endring forsikringsforpliktelser	138
		Note 45 Andre forpliktelser	140
Virksomhets- og risikonoter			
Note 01 Regnskapsprinsipper og selskapsinformasjon	41	Øvrige noter	
Note 02 Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger	52	Note 46 Sikringsbokføring	140
Note 03 Oppreservering langt liv Storebrand Livsforsikring	54	Note 47 Sikkerhetsstillinger	141
Note 04 Resultatgenerering fra garantert pensjon	55	Note 48 Betingede forpliktelser	141
Note 05 Segmentinformasjon - resultat per virksomhetsområde	56	Note 49 Transaksjoner med nærstående parter	142
Note 06 Risikostyring og internkontroll	58	Note 50 Kapitaldekning	143
Note 07 Forsikringsrisiko	59	Note 51 Solvensmargin	144
Note 08 Finansiell markedsrisiko	62	Note 52 Kapitalavkastning	144
Note 09 Likviditetsrisiko	66	Note 53 Antall ansatte	144
Note 10 Utlån og motpartsrisiko	67		
Note 11 Valutaeksponering	68		
Note 12 Kreditteksponering	69		
Note 13 Risikokonsentrasjon	72		
Note 14 Verdssettelse av finansielle instrumenter og eiendommer	72		
Resultatnoter			
Note 15 Bransjenote resultatregnskap	79		
Note 16 Resultatanalyse fordelt per bransje	82		
Note 17 Salg av forsikringer (nytegning)	85		
Note 18 Flytting av forsikringsforpliktelser	85		
Note 19 Netto finansinntekter	86		
Note 20 Netto inntekter fra eiendommer	86		
Note 21 Andre forsikringsrelaterte inntekter	87		
Note 22 Andre inntekter	87		
Note 23 Salgskostnader	87		
Note 24 Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser	88		
Note 25 Godtgjørelse og forpliktelser for ledende ansatte og tillitsvalgte	96		
Note 26 Revisjonshonorar	97		
Note 27 Andre forsikringsrelaterte kostnader	98		
Note 28 Andre kostnader	98		
Note 29 Skatt	98		
Balansenoter			
Note 30 Immaterielle eiendeler, goodwill og merverdi kjøpte forsikringsforpliktelser	100		
Note 31 Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser	102		
Note 32 Eiendom	103		
Note 33 Investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper	104		
Note 34 Obligasjoner til amortisert kost	107		
Note 35 Aksjer og andeler	108		
Note 36 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	131		

Resultat Storebrand Livsforsikring Konsern

1. januar - 31. desember

NOK mill	Note	2014	2013 ¹⁾
Teknisk regnskap for livsforsikring			
Forfalte premier, brutto		22 106	23 106
Avgitte gjenforsikringspremier		- 76	- 86
Overføring av premiereserve fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser	18	2 434	4 962
Premieinntekter for egen regning	15,16	24 464	27 982
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	33	24	29
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	19	8 149	7 612
Netto driftsinntekt fra eiendom	20	1 127	1 139
Verdiendringer på investeringer	19	8 573	739
Realisert gevinst og tap på investeringer	19	4 303	27
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	15	22 176	9 546
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	33	1	
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	19	249	305
Netto driftsinntekt fra eiendom	20	62	81
Verdiendringer på investeringer	19	11 032	9 996
Realisert gevinst og tap på investeringer	19	904	785
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	15	12 248	11 167
Andre forsikringsrelaterte inntekter	15,21	1 739	1 394
Utbetalte erstatninger brutto		-18 097	-18 533
Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger		10	42
Endring i erstatningsavsetninger brutto		- 122	9
Overført premiereserve med videre til andre selskaper	18	-17 176	-10 889
Erstatninger for egen regning	15	-35 386	-29 372
Til/fra premiereserve, brutto	43	-2 450	5 926
Endring i tilleggsavsetninger	43	- 710	1 047
Endring i kursreguleringsfond	43	-1 992	-2 796
Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	43	- 14	- 23
Til/fra tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten	43	- 29	- 57
Endring villkorad återbäring	43	3 487	-1 924
Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre selskaper	18	- 4	106
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	15	-1 711	2 278
Endring i premiereserve		-18 735	-18 079
Endring i andre avsetninger			- 133
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje	15,43	-18 735	-18 212
Overskudd på avkastningsresultatet		- 120	
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		- 46	
Annen tilordning av overskudd		- 25	- 3

NOK mill	Note	2014	2013 ¹⁾
Midler tilordnet forsikringskontraktene	15	- 190	- 3
Forvaltningskostnader		- 386	- 360
Salgskostnader	23	- 719	- 589
Endring i forskuddsbetalte direkte salgskostnader	23	2	19
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inklusive provisjoner for mottatt gjenforsikring)		-1 095	-1 375
Forsikringsrelaterte driftskostnader	15	-2 198	-2 305
Andre forsikringsrelaterte kostnader	15,27	- 459	- 262
Resultat av teknisk regnskap		1 949	2 213
Ikke-teknisk regnskap:			
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	33	15	74
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	19	439	442
Netto driftsinntekt fra eiendom	20	62	65
Verdiendringer på investeringer	19	60	26
Realisert gevinst og tap på investeringer	19	187	- 17
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		763	590
Andre inntekter	22	510	426
Forvaltningskostnader		- 37	- 35
Andre kostnader	28	-1 185	-1 134
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		-1 222	-1 169
Resultat av ikke-teknisk regnskap		50	- 152
Resultat før skattekostnad		1 999	2 061
Skattekostnad	29	- 359	- 70
Resultat før andre resultatkomponenter		1 640	1 992
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte		- 344	10
Endring verdireguleringsreserve egne bygg		51	154
Gevinst/tap kontantstrømssikring		168	
Justering av forsikringsforpliktelse		- 22	- 154
Skatt på andre resultatkomponenter		32	12
Sum resultatkomponenter som ikke senere kan reklassifiseres over resultatet		- 115	22
Valutakursdifferanser fra utenlandsk virksomhet		136	840
Sum resultatkomponenter som senere kan reklassifiseres over resultatet		136	840
Sum andre resultatkomponenter		22	862
Totalresultat		1 661	2 854
Resultat kan henføres til:			
Minoritetens andel av resultatet		24	17
Majoritetens andel av resultatet		1 616	1 973
Totalresultat kan henføres til:			
Minoritetens andel av resultatet		28	30
Majoritetens andel av resultatet		1 634	2 824

1) Som følge av prinsippendring er sammenligningstall omarbeidet. Se nærmere opplysninger i note 1 Regnskapsprinsipper.

Balanse Storebrand Livsforsikring Konsern

31. desember

NOK mill.	Note	2014	31.12.2013 ¹⁾	1.1.2013 ¹⁾
Eiendeler				
Eiendeler i selskapsporteføljen				
Goodwill	30	808	798	724
Andre immaterielle eiendeler	30	4 583	4 882	4 754
Sum immaterielle eiendeler		5 391	5 679	5 478
Investeringseiendommer	32	4 456	3 581	3 470
Eierbenyttet eiendom	32	68	66	58
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	33	243	205	121
Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	33			69
Utlån	10, 14, 31	2	3	4
Obligasjoner holdt til forfall	10,14, 31, 34		347	222
Obligasjoner til amortisert kost	10, 14, 31, 34	1 877	1 510	1 156
Aksjer og andeler til virkelig verdi	14, 31, 35	95	74	44
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	14, 31, 36	20 410	17 439	15 716
Finansielle derivater til virkelig verdi	10, 14, 31, 37	966	364	255
Andre finansielle eiendeler	14, 31, 38	217	305	126
Sum investeringer		28 335	23 895	21 242
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser				
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger		3 554	2 722	101
Fordringer i forbindelse med gjenforsikringsforretninger		3	28	7
Fordringer med konsernselskaper		21	28	23
Andre fordringer		793	1 472	3 653
Sum fordringer		4 372	4 249	3 783
Anlegg og utstyr	39	408	419	388
Kasse, bank	10, 31	4 568	3 517	2 938
Eiendeler ved skatt	29			38
Minoritet i verdipapirfond		4 109	690	1 044
Andre eiendeler betegnet etter sin art	41	710	690	599
Sum andre eiendeler		9 796	5 317	5 008
Forskuddsbetalte direkte salgskostnader		509	510	443
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		125	101	90
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		634	611	533
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		48 652	39 893	36 188

NOK mill.	Note	2014	31.12.2013 ¹⁾	1.1.2013 ¹⁾
Eiendeler i kundeporteføljene				
Investeringseiendommer	32	20 392	19 409	23 541
Eierbenyttet eiendom	32	2 430	2 322	2 066
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	33	40	34	115
Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	33	11	186	597
Obligasjoner holdt til forfall	10, 14, 31, 34	15 131	14 773	10 496
Obligasjoner til amortisert kost	10, 14, 31, 34	64 136	63 919	54 557
Utlån	10, 14, 31, 35	4 679	3 436	3 702
Aksjer og andeler til virkelig verdi	14, 31, 35	35 108	34 629	27 152
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	14, 31, 36	134 957	133 203	139 040
Finansielle derivater til virkelig verdi	10, 14, 31, 37	4 669	1 048	2 575
Andre finansielle eiendeler	14, 31, 38	3 148	3 357	3 462
Sum investeringer i kollektivporteføljen		284 702	276 316	267 304
Investeringseiendommer	32	1 571	1 447	1 952
Eierbenyttet eiendom	32	84	103	107
Utlån	10, 14, 31, 34		73	140
Aksjer og andeler til virkelig verdi	14, 31, 35	83 226	67 984	51 383
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	14, 31, 36	22 619	21 871	18 799
Finansielle derivater til virkelig verdi	10, 14, 31, 37	45	81	169
Andre finansielle eiendeler	14, 31, 38	260	262	397
Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen		107 805	91 821	72 946
Sum eiendeler i kundeporteføljene		392 508	368 136	340 250
Sum eiendeler		441 160	408 029	376 439
Egenkapital og forpliktelser				
Aksjekapital		3 540	3 540	3 540
Overkurs		9 711	9 711	9 711
Sum innskutt egenkapital		13 251	13 251	13 251
Risikoutjevningssfond		829	776	640
Annen opptjent egenkapital		7 433	5 844	3 223
Minoritetens andel av egenkapitalen		421	402	388
Sum opptjent egenkapital		8 683	7 022	4 251
Evigvarende ansvarlig lånekapital		2 830	2 787	5 142
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital		2 991	2 540	
Fondsobligasjoner		1 503	1 502	1 502
Sum ansvarlig lånekapital med videre	9,14,31	7 324	6 829	6 643
Premiereserve		257 358	250 567	245 333
Tilleggsavsetninger		5 118	4 279	5 489
Kursreguleringsfond		5 814	3 823	1 027
Erstatningsavsetning		1 016	891	837
Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond		3 047	3 184	3 394
Villkorad återbäring		11 281	14 167	11 264
Andre tekniske avsetninger		627	616	561

NOK mill.	Note	2014	31.12.2013 ¹⁾	1.1.2013 ¹⁾
Sum forsikringsforpliktelse i livsforsikring – kontraktsfaste forpliktelse	43,44	284 261	277 526	267 905
Premiereserve		107 103	91 887	72 751
Erstatningsavsetning		1	1	1
Tilleggsavsetninger			179	257
Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond			330	487
Sum forsikringsforpliktelse i livsforsikring – særskilt investeringsportefølje	43,44	107 103	92 396	73 495
Pensjonsforpliktelse	24	287	575	839
Forpliktelse ved skatt		1 736	1 441	1 377
Andre avsetninger for forpliktelse		67	108	115
Sum avsetninger for forpliktelse		2 090	2 123	2 331
Forpliktelse i forbindelse med direkte forsikring		2 338	1 353	1 317
Forpliktelse i forbindelse med gjenforsikring		31	36	4
Finansielle derivater	14, 31, 37	4 279	2 122	755
Forpliktelse til konsernselskaper		22	13	14
Minoritet i eiendomsfond		4 109	690	1 044
Andre forpliktelse	45	7 051	4 233	4 950
Sum forpliktelse		17 831	8 447	8 085
Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		616	435	478
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		616	435	478
Sum egenkapital og forpliktelse		441 160	408 029	376 439

1) Som følge av prinsippendring er sammenligningstall omarbeidet. Se nærmere opplysninger i note 1 Regnskapsprinsipper.

Lysaker, 10. februar 2015
Styret i Storebrand Livsforsikring AS

Odd Arild Grefstad
styrets leder

Peik Norenberg

Erik Haug Hansen

Tove Margrete Storrødvann

Inger Johanne Bergstøl

Geir Holmgren
administrerende direktør

Bodil Cathrine Valvik

Jan Otto Risebrobakken

Oppstilling over endring i egenkapital for Storebrand Livsforsikring Konsern

NOK mill.	Majoritetens andel av egenkapitalen						Total egenkapital 2)
	Aksjekapital	Overkurs	Sum innskutt egenkapital	Risiko-utjevning-fond	Annen opptjent egenkapital 1)	Minoritet	
Egenkapital 31.12.2012	3 540	9 711	13 251	640	3 223	388	17 502
Resultat før andre resultatkomponenter				136	1 837	19	1 992
Sum øvrige resultatkomponenter					852	11	862
Totalresultat for perioden				136	2 689	30	2 854
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:							
Avgitt konsernbidrag/utbytte					- 85	- 27	- 112
Andre					17	13	30
Egenkapital 31.12.2013	3 540	9 711	13 251	776	5 844	402	20 273
Resultat før andre resultatkomponenter				53	1 563	24	1 640
Sum øvrige resultatkomponenter					18	4	22
Totalresultat for perioden				53	1 581	28	1 661
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:							
Avgitt konsernbidrag/utbytte						- 2	- 2
Andre					8	- 7	1
Egenkapital 31.12.2014	3 540	9 711	13 251	829	7 432	421	21 933

1) Inkluderer bundne midler i sikkerhetsavsetninger med 154 millioner kroner.

2) Som følge av prinsippendring er sammenligningstall omarbeidet. Se nærmere opplysninger i note 1 Regnskapsprinsipper.

Kontantstrømsoppstilling Storebrand Livsforsikring

1. januar - 31. desember

Storebrand Livsforsikring Konsern			Storebrand Livsforsikring AS	
2013	2014	NOK mill.	2014	2013
		Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
22 142	21 945	Netto innbetalinger forsikring	14 964	15 393
-18 440	-19 957	Netto utbetalte erstatninger og forsikringsytelser	-12 644	-12 153
- 751	-14 742	Netto inn-/utbetalinger ved flytting	-11 634	373
-2 599	-2 197	Utbetalinger til drift	-1 033	-1 591
-2 920	3 705	Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	888	- 147
-2 568	-11 247	Netto kontantstrøm fra drift før finansielle eiendeler	-9 460	1 874
- 831	-1 170	Netto inn-/utbetalinger på utlån kunder	-1 243	- 831
2 350	15 963	Netto inn-/utbetalinger vedrørende verdipapirer	11 990	- 508
728	- 850	Netto inn-/utbetalinger vedrørende eiendomsinvesteringer		
1 588	210	Netto endring bankinnskudd forsikringskunder	601	66
3 835	14 153	Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler	11 347	-1 273
1 267	2 907	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 888	602
		Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
- 173	131	Netto inn/utbetalinger ved kjøp/salg av tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet		- 523
	-1 585	Netto inn-/utbetalinger ved salg av forsikringsporteføljer		
- 130	- 100	Netto inn/utbetalinger ved salg/kjøp av driftsmidler	- 33	- 47
- 303	-1 554	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	- 33	- 570
		Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
- 930	1 765	Innbetaling av ansvarlig lånekapital	1 094	
550		Innbetaling ved utstedelse av aksjekapital		550
	-1 700	Utbetalinger ved tilbakebetaling av ansvarlig lånekapital	-1 700	
- 382	- 453	Utbetaling av renter på ansvarlig lånekapital	- 453	- 382
- 226	- 2	Utbetaling av konsernbidrag		- 200
- 988	- 390	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-1 059	- 32
- 24	962	Netto kontantstrøm i perioden	797	0
-3 859	-13 191	- herav netto kontantstrøm i perioden før finansielle eiendeler	-10 551	1 273
- 24	962	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	797	
3 088	3 823	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens start	1 540	1 517
3 064	4 785	Beholdning av kontanter/kontantekvivalenter ved periodeslutt	2 336	1 517

Resultat Storebrand Livsforsikring AS

1. januar - 31. desember

NOK mill.	Note	2014	2013
Teknisk regnskap for livsforsikring			
Forfalte premier, brutto		15 495	15 918
Avgitte gjenforsikringspremier		- 25	- 22
Overføring av premiereserve fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser	18	1 088	3 010
Premieinntekter for egen regning	15,16	16 559	18 906
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		1 549	952
herav inntekter fra eiendomsselskaper		1 481	733
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	19	5 497	4 452
Verdiendringer på investeringer	19	1 986	2 764
Realisert gevinst og tap på investeringer	19	2 067	- 206
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	15	11 100	7 962
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		92	68
herav inntekter fra eiendomsselskaper		91	56
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	19	236	287
Verdiendringer på investeringer	19	2 373	3 319
Realisert gevinst og tap på investeringer	19	792	771
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	15	3 492	4 445
Andre forsikringsrelaterte inntekter	14,21	256	217
Utbetalte erstatninger, brutto		-10 468	-11 809
Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger		8	30
Endring i erstatningsavsetninger, brutto		- 132	- 3
Overført premiereserve med videre til andre selskaper	18	-12 722	-7 585
Erstatninger for egen regning	15	-23 315	-19 367
Til/fra premiereserve, brutto	43	5 141	120
Endring i tilleggsavsetninger	43	- 710	1 047
Endring i kursreguleringsfond	43	-1 992	-2 796
Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	43	- 14	- 23
Til/fra tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten	43	- 33	- 63
Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre selskaper	18	- 4	106
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	15	2 389	-1 610
Endring i premiereserve		-7 788	-7 459
Endring i andre avsetninger			- 133
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje	15, 39	-7 788	-7 593
Overskudd på avkastningsresultatet		- 120	
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		- 46	
Annen tilordning av overskudd		- 19	- 85
Midler tilordnet forsikringskontraktene	15	- 185	- 85
Forvaltningskostnader		- 134	- 134
Salgskostnader	23	- 312	- 351
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inklusive provisjoner for mottatt gjenforsikring)		- 587	- 688
Forsikringsrelaterte driftskostnader	15	-1 033	-1 173
Andre forsikringsrelaterte kostnader	15,27	- 434	- 204
Resultat av teknisk regnskap		1 041	1 498

NOK mill.	Note	2014	2013
Ikke-teknisk regnskap			
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		- 196	251
herav inntekter fra eiendomsselskaper		74	34
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	19	699	659
Verdiendringer på investeringer	19	21	11
Realisert gevinst og tap på investeringer	19	125	35
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		649	956
Andre inntekter	22	26	26
Forvaltningskostnader		- 13	- 11
Andre kostnader	28	- 442	- 468
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		- 456	- 479
Resultat av ikke-teknisk regnskap		219	503
Resultat før skattekostnad		1 260	2 001
Skattekostnad	29	- 279	- 57
Resultat før andre resultatkomponenter		981	1 944
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte		- 264	- 51
Gevinst/tap kontantstrømssikring		168	
Justering av forsikringsforpliktelser		29	
Skatt på andre resultatkomponenter		18	13
Sum resultatkomponenter som ikke senere kan reklassifiseres over resultatet		- 49	- 38
Valutakursdifferanser fra utenlandsk virksomhet		- 3	- 2
Sum resultatkomponenter som senere kan reklassifiseres over resultatet		- 3	- 2
Sum andre resultatkomponenter		- 51	- 40
Totalresultat		930	1 904

Balanse Storebrand Livsforsikring AS 31. desember

NOK mill.	Note	2014	2013
Eiendeler			
Eiendeler i selskapsporteføljen			
Andre immaterielle eiendeler	30	176	144
Sum immaterielle eiendeler		176	144
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	33	10 193	10 482
herav investeringer inklusive fordringer på eiendomsselskaper		1 013	1 268
Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	33	6 728	7 351
Utlån	10, 14, 31, 34	2	3
Obligasjoner holdt til forfall	10, 14, 31, 34		347
Obligasjoner til amortisert kost	10, 14, 31, 35	1 877	1 510
Aksjer og andeler til virkelig verdi	14, 31, 35	63	50
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	14, 31, 36	8 451	6 888
Finansielle derivater til virkelig verdi	10, 14, 31, 37	964	362
Andre finansielle eiendeler	14, 31, 38	177	259

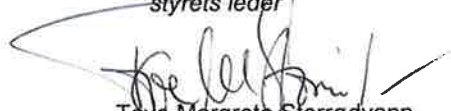
NOK mill.	Note	2014	2013
Sum investeringer		28 454	27 253
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelse		143	163
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger		3 204	2 682
Fordringer i forbindelse med gjenforsikringsforretninger		3	28
Fordringer med konsernselskaper		24	97
Andre fordringer		180	629
Sum fordringer		3 411	3 436
Anlegg og utstyr	39	20	35
Kasse, bank	12, 38	2 159	1 280
Sum andre eiendeler		2 178	1 316
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		15	31
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		15	31
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		34 378	32 343
Eiendeler i kundeporteføljene			
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	33	20 185	20 285
herav investeringer inklusive fordringer på eiendomsselskaper		19 462	28 948
Obligasjoner holdt til forfall	10, 14, 31, 34	15 131	14 773
Obligasjoner til amortisert kost	10, 14, 31, 34	64 136	63 919
Utlån	10, 14, 31, 35	4 679	3 436
Aksjer og andeler til virkelig verdi	14, 31, 35	21 884	19 716
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	14, 31, 36	53 118	54 195
Finansielle derivater til virkelig verdi	10, 14, 31, 37	246	161
Andre finansielle eiendeler	14, 31, 38	1 206	1 769
Sum investeringer i kollektivporteføljen		180 586	178 253
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	33	1 721	1 600
herav investeringer inklusive fordringer på eiendomsselskaper		1 721	1 587
Utlån	10, 14, 31, 35		73
Aksjer og andeler til virkelig verdi	14, 31, 35	23 367	18 803
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	14, 31, 36	17 250	17 846
Finansielle derivater til virkelig verdi	10, 14, 31, 37	45	81
Andre finansielle eiendeler	14, 31, 38	189	227
Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen		42 573	38 630
Sum eiendeler i kundeporteføljene		223 159	216 883
NOK mill.	Note	2014	2013
Sum eiendeler		257 537	249 227
Egenkapital og forpliktelse			
Aksjekapital		3 540	3 540
Overkurs		9 711	9 711
Sum innskutt egenkapital		13 251	13 251
Risikoutjevningfond		829	776
Annen opptjent egenkapital		6 946	6 069
Sum opptjent egenkapital		7 774	6 845
Evigvarende ansvarlig lånekapital		2 163	2 787
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital		2 991	2 540
Fondsobligasjoner		1 503	1 502

NOK mill.	Note	2014	2013
Sum ansvarlig lånekapital mv.	9, 14, 31	6 656	6 829
Premiereserve		165 374	165 873
Tilleggsavsetninger		5 118	4 279
Kursreguleringsfond		5 814	3 823
Erstatningsavsetning		895	763
Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond		3 047	3 184
Andre tekniske avsetninger		799	786
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – kontraktsfaste forpliktelser	43, 44	181 048	178 708
Premiereserve		41 892	38 700
Erstatningsavsetning		1	1
Tilleggsavsetninger			179
Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond			330
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – særskilt investeringsportefølje	43, 44	41 893	39 209
Pensjonsforpliktelser	24	174	432
Forpliktelser ved skatt	29	1 449	1 190
Andre avsetninger for forpliktelser		63	63
Sum avsetninger for forpliktelser		1 686	1 685
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring		1 497	846
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring			2
Finansielle derivater	14, 31, 37	3 023	438
Forpliktelser til konsernselskaper		10	6
Andre forpliktelser	45	374	1 160
Sum forpliktelser		4 905	2 453
Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		324	248
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		324	248
Sum egenkapital og forpliktelser		257 537	249 227

Lysaker, 10. februar 2015
Styret i Storebrand Livsforsikring AS

Odd Arild Grefstad
styrets leder

Peik Norenberg

Tove Margrete Storrødvann

Bodil Cathrine Valvik

Erik Haug Hansen

Inger Johanne Bergstøl

Jan Otto Risebrobakken

Geir Holmgren
administrerende direktør

Oppstilling over endring i egenkapital for Storebrand Livsforsikring AS

NOK mill.	Aksjekapital ¹⁾	Overkurs	Sum innskutt egenkapital	Risiko- utjevning- fond	Annen opptjent egenkapital	Total egen- kapital
Egenkapital 31.12.2012	3 540	9 711	13 251	640	4 301	18 192
Resultat før andre resultatkomponenter				136	1 809	1 944
Sum øvrige resultatkomponenter					-40	-40
Totalresultat for perioden				136	1 768	1 904
Egenkapital 31.12.2013	3 540	9 711	13 251	776	6 069	20 096
Resultat før andre resultatkomponenter				53	928	981
Sum øvrige resultatkomponenter					-51	-51
Totalresultat for perioden				53	877	930
Egenkapital 31.12.2014	3 540	9 711	13 251	828	6 946	21 025

1) 35 404 200 aksjer pålydende kr. 100

Note 01 | Regnskapsprinsipper

1. SELSKAPSFORMLING

Storebrand Livsforsikring AS eier det svenske holdingselskapet Storebrand Holding AB som igjen eier SPP Livförsäkring AB og SPP Liv Fondförsäkring AB. Ved ervervet av den svenske virksomheten i 2007 påla norske myndigheter Storebrand å søke om å opprettholde konsernstrukturen innen utgangen av 2009. Storebrand har sendt søknad om å beholde nåværende konsernstruktur, og mener det er naturlig å se eventuelle endringer i konsernstrukturen i lys av kommende regler for solvens (solvens II).

2. OPPSUMMERING AV SENTRALE REGNSKAPSPRINSIPPER FOR VESENTLIGE BALANSEPOSTER

Eiendelssiden i konsernets balanse består hovedsakelig av finansielle instrumenter og investeringseiendom. Investeringseiendom vurderes til virkelig verdi. En betydelig del av de finansielle instrumenter vurderes til virkelig verdi (virkelig verdi-opsjon benyttes), mens øvrige finansielle instrumenter som inngår i kategoriene *Utlån og fordringer* og *Holdt til forfall*, vurderes til amortisert kost. Finansielle instrumenter som vurderes til amortisert kost er hovedsakelig relatert til norske pensjonsforpliktelser med rentegaranti, i tillegg vurderes utlån til amortisert kost. I balansen inngår også aktiverte immaterielle eiendeler som hovedsakelig består av merverdier knyttet til ervervede forsikringskontrakter ved foretaksintegrasjon. Disse merverdiene vurderes til historisk kostpris fratrukket årlig amortisering og nedskrivning.

Gjeldssiden i konsernets balanse består hovedsakelig av finansielle instrumenter (forpliktelser) og av avsetninger knyttet til fremtidige pensjons- og forsikringsutbetalinger (forsikringsmessige avsetninger). Med unntak for derivater som vurderes til virkelig verdi, vurderes hoveddelen av de finansielle forpliktelser til amortisert kost. Forsikringsmessige avsetninger skal være tilstrekkelige og dekke forpliktelser knyttet til utstedte forsikringskontrakter. Det benyttes ulike metoder og prinsipper for fastsettelse av avsetningene for ulike forsikringskontrakter. En betydelig andel av forsikringsforpliktelsene er relatert til forsikringskontrakter med rentegarantier. Innregnede forpliktelser knyttet til norske forsikringskontrakter med rentegaranti, diskonteres med grunnlagsrenten. Innregnede forpliktelser knyttet til svenske forsikringskontrakter med rentegaranti, diskonteres med en markedsrente. For fondsforsikringskontrakter (Unit Linked) vil avsetning for spareelementet i kontraktene korrespondere med verdien av tilhørende eiendelsporteføljer. Som følge av at kundenes midler i livsforsikringsvirksomheten (garantert pensjon) historisk har hatt en avkastning som har oversteg verdikningen i garanterte forsikringsforpliktelser, har det overskytende blitt avsatt som kundebuffer (forpliktelser), herunder i form av tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond og villkorad återbäring.

Regnskapsprinsippene er utdypet nedenfor.

3. GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Regnskapsprinsippene som benyttes i konsernregnskapet er beskrevet nedenfor. Prinsippene er benyttet konsistent for like transaksjoner og andre hendelser under like omstendigheter.

Årsregnskapet er avlagt i samsvar med forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper for morselskapet og for konsernregnskapet i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards (IFRS) som er godkjent av EU, og tilhørende fortolkninger, samt de ytterligere norske opplysningskrav som følger av lover og forskrifter.

BRUK AV ESTIMAT I UTARBEIDELSEN AV ÅRSREGNSKAPET

Utarbeidelsen av årsregnskapet i overensstemmelse med gjeldende lover og forskrifter og i overensstemmelse med IFRS krever at ledelsen gjør vurderinger og estimater og tar forutsetninger som påvirker eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader, noteopplysninger og opplysning om potensielle forpliktelser. Faktiske tall kan avvike fra benyttede estimater. Se nærmere omtale om dette i note 2.

Regnskapsprinsippene er utdypet nedenfor.

4. ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapsforskriften tillater i stor grad bruk av internasjonale regnskapsprinsipper – IFRS.

Det er ikke foretatt endringer av regnskapsprinsipper i 2014 som har påvirket årets resultat i vesentlig grad.

Det er nye og endrede regnskapsstandarder som trådte i kraft i pr. 1. januar 2014, og Storebrand har implementert IFRS 10 med virkning fra samme dato. Effekten er omtalt nedenfor.

IFRS 10 – KONSERNREGNSKAP

IFRS 10 erstatter delene i IAS 27 som omhandler konsoliderte regnskaper og inkluderer i tillegg foretak for særskilte formål som tidligere var omhandlet i SIC-12.

IFRS 10 etablerer en modell for vurdering av kontroll som gjelder alle selskap, og innholdet i kontrollbegrepet er endret i IFRS 10 i forhold til IAS 27 og medfører en økt grad av skjønn i vurderingen av hvilke enheter som kontrolleres av selskapet. Kontroll foreligger når investoren har makt over investeringsobjektet og har rettighet til variabel avkastning fra investeringsobjektet og samtidig har makt og muligheten til å styre aktiviteter i investeringsobjektet som påvirker avkastningen.

I konsernets regnskap er fond hvor Storebrand har eierandel på om lag 40 prosent eller mer, og samtidig forvaltes av forvaltningsselskaper i Storebrand konsernet, konsolidert 100 prosent i balansen. Minoritetens eierandel i de konsoliderte verdipapirfondene vises på en linje for eiendeler og tilsvarende en linje som gjeld. Som en følge av at øvrige investorer i fondene kan kreve utløsning av sine eierandeler fra respektive fond, er disse vurdert å være minoritetseiere som klassifiseres som gjeld i Storebrands konsernregnskap.

En investering som inngår i konsernet og som tidligere har blitt behandlet som en felleskontrollert virksomhet, har etter IFRS 10 blitt vurdert å være et datterforetak. I henhold til IFRS 10 blir foretaket konsolidert 100 prosent.

I tabellene nedenfor vises effekten av IFRS 10 på de regnskapslinjer som er påvirket av endringene

Resultatregnskap

NOK Mill.	2013		
	Rapportert	Effekt IFRS 10	Omarbeidet
Netto driftsinntekt fra eiendom	54	11	65
Resultat av ikke-teknisk regnskap	-163	11	-152
Resultat før skatt	2 050	11	2 061

NOK Mill.	1/1/2013			31/12/2013		
	Rapportert	Effekt IFRS10	Omarbeidet	Rapportert	Effekt IFRS 10	Omarbeidet
Eiendommer vurdert til virkelig verdi - selskapsporteføljen	1 208	2 262	3 470	1 084	2 497	3 581
Eiendommer vurdert til virkelig verdi - kollektivporteføljen	25 401	-1 860	23 541	21 478	-2 068	19 409
Eiendommer vurdert til virkelig verdi - investeringsvalgporteføljen	2 114	- 162	1 952	1 614	- 167	1 447
Eiendeler minoritet i verdipapirfond		1 044	1 044		690	690
Sum eiendeler	375 155	1 284	376 439	407 078	952	408 029
Egenkapital og gjeld						
Minoritetsinteresser	148	240	388	141	262	403
Sum egenkapital	17 262	240	17 502	20 011	262	20 273
Gjeld minoritet i verdipapirfond		1 044	1 044		690	690
Sum egenkapital og gjeld	375 155	1 284	376 439	407 078	952	408 029

IFRS 12 – OPPLYSNINGER OM INTERESSER I ANDRE FORETAK

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede foretak. Standarden erstatter opplysningskrav som tidligere fulgte av IAS 27, IAS 28 og IAS 31.

Endringer i andre regnskapsstandarder

Det har også kommet andre endringer i IFRS-regelverket som gjelder eller kan anvendes for IFRS regnskaper avlagt etter 1. januar 2014, disse har ikke hatt særlig påvirkning for konsernregnskapet.

Nye standarder og endringer i standarder som ikke er gjort gjeldende

IASB har i flere år arbeidet med en ny regnskapsstandard for forsikringskontrakter, den kommende standarden er ofte benevnt som *IFRS4 Fase II*. Et nytt Exposure Draft (ED) ble utgitt i juni 2014. En mulig standard kan antagelig være klar i 2015. Implementeringstidspunkt er usikkert. Vi antar at standarden tidligst vil bli implementert fra 2018. Det antas at standarden antagelig vil kreve at den innregnede verdien av forsikringskontrakter skal bestå av følgende komponenter:

- Sannsynlighetsvektet estimat av kommende inn- og utbetalinger knyttet til kontraktene
- Kontantstrømmene diskonteres med en rente som reflekterer kontantstrømmenes risiko
- Det gjøres tillegg for en risikomargin
- Ved kontraktinngåelse avsettes også forventet fortjeneste som en forpliktelse, kontraktsmessig residual margin. Denne inntektsføres over kontraktens løpetid (forutsatt at ikke kontrakten anses å være en tapskontrakt på utstedelsestidspunktet).

Innføring av en ny standard for forsikringskontrakter, vil kunne få betydelige effekter i Storebrands konsernregnskap. En implementering vil medføre endringer i resultatoppstillinger, endret resultat, endret verdi av forsikringsforpliktelsene samt kunne påvirke egenkapitalen.

En annen sentral standard for Storebrands konsernregnskap vil være IFRS9 Finansielle instrumenter. Standarden omhandler blant annet klassifisering av finansielle instrumenter (bruk av virkelig verdi og amortisert kost) samt regler for nedskrivning av finansielle instrumenter. Implementeringstidspunktet er ikke fastsatt.

Det forventes ikke ikrafttredelse av noen nye regnskapsstandarder i 2015 som vil få vesentlig effekt for Storebrands konsernregnskap.

5. KONSOLIDERING

For Storebrand Livsforsikring AS (morselskapet) vil datterselskap som inngår i kollektivporteføljen innregnes etter egenkapitalmetoden, mens datterselskaper som inngår i selskapsporteføljen innregnes etter kostmetoden. For datterselskaper som utarbeider regnskapet etter andre prinsipper enn forsikringsselskaper, er datterselskapets regnskap omarbeidet i samsvar med de prinsipper forsikringsselskapets selskapsregnskap utarbeides etter.

Konsernregnskapet omfatter Storebrand Livsforsikring AS og datterselskaper hvor Storebrand Livsforsikring AS har bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier, enten direkte eller indirekte, mer enn 50 prosent av aksjene i selskapet, og at konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet. Minoritetsinteresser inngår i konsernets egenkapital, med mindre det foreligger opsjoner eller andre betingelser som medfører at minoriteter vurderes som gjeld.

VALUTA OG OMREGNING AV UTENLANDSKE SELSKAPER

Konsernets presentasjonsvaluta er norske kroner. Utenlandske selskaper som inngår i konsernet og som har annen funksjonell valuta, er omregnet til norske kroner ved at resultatregnskapet er omregnet etter gjennomsnittskurs for året og ved at balansen er omregnet til kurs ved regnskapsårets slutt. Som følge av at det vil være forskjell mellom anvendte valutakurser ved registrering av resultat- og balanseposter blir eventuelle differanser ført mot totalresultatet.

ELIMINERING AV INTERNE TRANSAKSJONER

Interne mellomværende, interne gevinster og tap, renter og utbytte og lignende mellom konsernselskapene er eliminert i konsernregnskapet. Transaksjoner mellom kundeporteføljene og selskapsporteføljen i livvirksomheten og mellom kundeporteføljene i livvirksomheten og andre enheter i konsernet blir ikke eliminert i konsernregnskapet. I samsvar med livsforsikringsregelverket er transaksjoner med kundeporteføljer basert på armlengdes avstand.

6. FORETAKSINTEGRASJON

Ved overtakelse av virksomhet anvendes oppkjøpsmetoden. Anskaffelseskost måles til virkelig verdi i tillegg til direkte utgifter ved anskaffelsen. Eventuelle emisjonsutgifter inngår ikke i anskaffelseskost, men føres til fradrag i egenkapitalen.

Overtatte identifiserte materielle og immaterielle eiendeler og forpliktelser blir vurdert til virkelig verdi på tidspunktet for overtakelsen. Dersom anskaffelseskost overstiger verdien av identifiserte eiendeler og forpliktelser, innregnes differansen som goodwill. Ved oppkjøp av mindre enn 100 prosent av en virksomhet balanseføres 100 prosent av merverdier og mindrev verdier med unntak av goodwill som bare medtas for Storebrands andel.

Investeringer i tilknyttede selskaper (normalt investeringer på mellom 20 prosent og 50 prosent av selskapenes egenkapital) hvor konsernet har betydelig innflytelse er regnskapsført etter egenkapitalmetoden.

Ved kjøp av investeringer, herunder investeringseiendom, blir det vurdert om kjøpet omfatter kjøp av virksomhet i henhold til IFRS 3. Når slike kjøp ikke omfatter kjøp av virksomhet anvendes ikke oppkjøpsmetoden slik den følger av IFRS 3 Foretaksintegrasjon slik at det ikke beregnes eventuelle merverdier og det avsettes ikke for utsatt skatt slik som i en foretaksintegrasjon.

7. INNTEKTSFØRING

PREMIEINNEKTER

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie (inklusive spareelementer), tilflyttede premiereserver og avgitt gjenforsikring. Årlig premie periodiseres generelt lineært over dekningsperioden. Honorar for utstedelse av norske rentegarantier samt fortjenesteelement risiko er inkludert i premieinntektene og inntektsføres tilsvarende som premieinntekter.

INNEKTER FRA EIENDOMMER OG FINANSIELLE EIENDELER

Inntekter fra eiendommer og finansielle eiendeler er beskrevet i avsnitt 10 og 11.

ANDRE INNEKTER

Honorar innregnes når inntekten kan måles pålitelig og er opptjent. Faste honorarer inntektsføres etter hvert som tjenesten leveres og suksess honorarer inntektsføres når suksesskriteriet er oppfylt.

8. GOODWILL OG IMMATERIELLE EIENDELER

Merverdi ved kjøp av virksomhet som ikke kan allokeres til eiendeler eller gjeldsposter på datoen for oppkjøpet, er klassifisert som goodwill i balansen. Goodwill vurderes til anskaffelseskost på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskaper er klassifisert som immateriell eiendel.

Goodwill avskrives ikke, men testes for verdifall og nedskrivningsbehov. Goodwill testes for verdifall dersom det er indikatorer som tilsier at et verdifall har funnet sted. Det gjennomføres minst én årlig vurdering av gjenvinnbart beløp.

Dersom den relevante diskonterte kontantstrøm er lavere enn regnskapsført verdi, vil goodwill bli nedskrevet til virkelig verdi. Nedskrivning av goodwill reverseres ikke selv om det i etterfølgende perioder skulle foreligge informasjon om at nedskrivningsbehovet ikke lenger eksisterer eller at nedskrivningsbehovet er blitt mindre. For senere testing av behov for nedskrivning av goodwill, blir denne allokert til aktuelle kontantstrømsgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet. Kontantstrømgenererende enheter blir identifisert i henhold til driftssegmenter.

Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttede selskaper er inkludert i investeringen i tilknyttet selskap, og testes årlig for nedskrivning i vurderingen av balanseført verdi.

Immaterielle eiendeler med begrenset utnyttbar levetid vurderes til anskaffelseskost redusert med akkumulerte avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Avskrivningstid og -metode vurderes årlig. Ved balanseføring av nye immaterielle eiendeler må det kunne påvises at det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler som kan henføres til eiendelen vil tilflytte konsernet. I tillegg må eiendelens kostpris kunne estimeres pålitelig. Det foretas vurdering av nedskrivningsbehov når det foreligger indikasjoner på verdifall, for øvrig behandles nedskrivning på immaterielle eiendeler og reversering av nedskrivning på samme måte som beskrevet for varige driftsmidler.

Immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid avskrives ikke, men testes for nedskrivningsbehov årlig og ellers når det foreligger indikasjoner på verdifall.

9. TILSTREKSELIGHETSTEST FORSIKRINGSFORPLIKTELSE OG TILHØRENDE MERVERDIER

Ved kjøp av forsikringskontrakter i en foretaksintegrasjon, legges det underliggende foretakets regnskapsprinsipper til grunn ved innregning av de forsikringsmessige forpliktelser. Merverdier for Storebrand knyttet til disse forpliktelsene – som ofte benevnes som Value og Business in Force (VIF), innregnes som en eiendel. Etter IFRS 4 skal det gjøres en tilstrekkelighetstest av forsikringsforpliktelsen, inklusive VIF, ved hver regnskapsavleggelse. I testen som gjennomføres sees det hen til beregnede nåverdier av kontantstrømmer til kontraktstutsteder – som ofte benevnes som *Embedded values*. Test av tilstrekkelighet ble gjennomført før implementering av IFRS.

10. INVESTERINGSEIENDOMMER

Investeringseiendommer vurderes til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter. Endringer i virkelig verdi resultatføres løpende. Leieinntekter inntektsføres løpende.

Investeringseiendommer består hovedsakelig av sentrale kontorbygg, kjøpesentre og logistikkbygg. Eiendommer som leies ut til leietakere utenfor konsernet er klassifisert som investeringseiendommer. Når det gjelder eiendommer hvor deler av eiendommen benyttes av konsernet til eget bruk og andre deler leies ut, er utleielene som kan seksjoneres, klassifisert som investeringseiendom.

11. FINANSIELLE INSTRUMENTER

11.1 GENERELLE PRINSIPPER OG DEFINISJONER

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når Storebrand blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser. Alminnelige kjøp og salg av finansielle instrumenter er regnskapsført på transaksjonsdagen. Når en finansiell eiendel eller en finansiell forpliktelse blir førstegangsinnregnet måles den til virkelig verdi. Førstegangsinnregningen inkluderer transaksjonsutgifter som er direkte henførbare på anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen/forpliktelsen, i de tilfeller den finansielle eiendelen/forpliktelsen ikke er til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle forpliktelser fraregnes fra balansen når de har opphørt — det vil si når plikten angitt i kontrakten er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles holdt til forfall investeringer, lån og fordringer samt finansielle forpliktelser som ikke er tilordnet til virkelig verdi over resultatet, til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Ved beregning av den effektive renten estimeres kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning (for eksempel førtidig betaling, kjøpsopsjoner og tilsvarende opsjoner). Beregningen omfatter alle honorarer og rentepunkter betalt eller mottatt mellom parter i kontrakten som er en integrert del av den effektive renten, transaksjonsutgifter og alle andre merbetalinger eller rabatter.

Definisjon av virkelig verdi

For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markeds plass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi til kjøpskurs på siste handelsdag frem til og med balansedagen.

Dersom markedet for et finansielt instrument ikke er aktivt, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av anerkjente verdsettingsmetoder. Verdsettingsmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og uavhengige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til løpende virkelig verdi av et annet instrument som er praktisk talt det samme, diskontert kontantstrømsberegning og opsjonsprisermodeller. Dersom det er en verdsettingsmetode som er i vanlig bruk av deltakerne i markedet for å prissette instrumentet og denne metoden har vist seg å gi pålitelige estimater av priser oppnådd i faktiske markedstransaksjoner, benyttes denne metoden.

Ved beregning av virkelig verdi av utlån legges gjeldende markedsrente på tilsvarende utlån til grunn. Det tas hensyn til endring i kreditrisiko.

Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler

For finansielle eiendeler som er innregnet til amortisert kost, vurderes det på hver balansedag om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall, har påløpt, måles tapet som differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte framtidige kontantstrømmene (eksklusiv framtidige kredittap som ikke har påløpt), diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente (effektiv rente beregnet ved førstegangsinnregning). Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Tap som forventes som følge av framtidige hendelser, uansett graden av sannsynlighet, blir ikke innregnet.

11.2 KLASSIFIKASJON OG MÅLING AV FINANSIELLE EIENDELER OG GJELD

- Finansielle eiendeler klassifiseres i en av de etterfølgende kategorier:
- Finansielle eiendeler holdt for omsetning
- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen
- Finansielle eiendeler som holdes til forfall
- Finansielle eiendeler utlån og fordringer

Holdt for omsetning

En finansiell eiendel er klassifisert som holdt for omsetning når den:

- i hovedsak er anskaffet eller pådratt med det formål å selge den eller kjøpe den tilbake på kort sikt, er en del av en portefølje av identifiserte finansielle instrumenter som blir styrt sammen, og som det er godtgjort at det foreligger et nylig faktisk mønster for kortsiktig realisering av overskudd for, eller
- er et derivat, med unntak for et derivat som er øremerket og effektivt sikringsinstrument

Med unntak for derivater faller kun en begrenset andel av Storebrands finansielle instrumenter inn under denne gruppen.

Finansielle eiendeler holdt for omsetning måles til virkelig verdi på balansetidspunktet. Endringer i virkelig verdi føres over resultatregnskapet.

Til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjon

En betydelig andel av Storebrands finansielle instrumenter er klassifisert til kategorien virkelig verdi over resultatet på grunn av:

- klassifiseringen reduserer mismatch i måling eller innregning som ellers ville oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser, eller at
- de finansielle eiendeler inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Regnskapsføringen er tilsvarende som for gruppen holdt for omsetning (instrumentene vurderes til virkelig verdi og verdiendringer føres i resultatoppstillingen).

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette samt et fast forfall, og som et foretak har en positiv intensjon om og evne til å holde til forfall med unntak for

- de som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker til virkelig verdi over resultatet
- de som oppfyller definisjonen av utlån og fordringer

Holdt til forfall eiendeler regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Kategorien anvendes i den norske livsforsikringsvirksomheten knyttet til forsikringskontrakter med rentegaranti.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette, og som ikke blir notert i et aktivt marked, unntatt de som foretaket har til hensikt å selge umiddelbart eller på kort sikt, som skal klassifiseres som holdt for omsetning, og de som foretaket ved førstegangsinnregning øremerker til virkelig verdi over resultatet.

Utlån og fordringer regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Kategorien anvendes i den norske livsforsikringsvirksomheten knyttet til forsikringskontrakter med rentegaranti.

Utlån og fordringer som er øremerket som sikringsobjekter, er underlagt måling i henhold til kravene til sikringsbokføring.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler klassifiseres som tilgjengelige for salg dersom de er ikke-derivative finansielle eiendeler som er øremerket som tilgjengelige for salg eller ikke er klassifisert som a) utlån og fordringer, b) investeringer som holdes til forfall, eller c) finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

11.3 DERIVATER

Definisjon av et derivat

Et derivat er et finansielt instrument eller en annen kontrakt som omfattes av IAS 39, og som har alle de tre følgende kjennetegnene:

- Derivatets verdi endres som reaksjon på endringer i en nærmere angitt rentesats, pris på finansielle instrumenter, råvarepris, valutakurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller kredittindeks, eller en annen variabel (ofte kalt «underliggende»)
- det krever ingen innledende nettoinvestering eller en innledende nettoinvestering som er mindre enn det som ville kreves for andre typer kontrakter som forventes å ha en tilsvarende reaksjon på endringer i markedsfaktorer
- det skal gjøres opp på et framtidig tidspunkt

Regnskapsføring av derivater som ikke er sikring

Derivater som ikke faller inn under kriteriene for sikring regnskapsføres i gruppen finansielle instrumenter holdt for omsetning. Virkelig verdi av derivatene klassifiseres henholdsvis som en eiendel eller som en forpliktelse, med endringer i virkelig verdi over resultatet.

Hoveddelen av de derivater som løpende benyttes i forvaltningen faller inn under denne kategorien.

En del av konsernets forsikringskontrakter inneholder innebygde derivater, som for eksempel rentegarantier. Disse forsikringskontraktene følger ikke regnskapsstandarden IAS39 Finansielle instrumenter, men følger regnskapsstandarden IFRS4 Forsikringskontrakter, og de innebygde derivatene vurderes ikke løpende til virkelig verdi.

11.4 SIKRINGSBOKFØRING

Virkelig verdi sikring

Storebrand benytter seg av virkelig verdi sikring, sikringsobjektene er finansielle eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet eller inngår i totalresultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbare til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet.

Sikring av nettoinvestering

Sikring av nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter regnskapsføres på samme måte som kontantstrømsikringer. Gevinst og tap på sikringsinstrumentet som relaterer seg til den effektive delen av sikringen føres over totalresultatet, mens gevinst og tap som relaterer seg til den ineffektive delen regnskapsføres umiddelbart over resultatregnskapet.

Samlet tap eller gevinst i egenkapitalen føres over resultatet når den utenlandske virksomheten blir solgt eller avviklet.

Storebrand Livsforsikring benytter i konsernregnskapet reglene om sikring av nettoinvestering vedrørende investeringen i datterselskapet SPP.

Enkelte innlån i utenlandsk valuta er sikret ved bruk av sikringsinstrumenter (derivater). Kontantstrømmene i sikringsobjektet og sikringsinstrumentet er sammenfallende. Derivater innregnes til virkelig verdi. Sikringsbokføring gjennomføres ved å dele opp sikringen i en virkelig verdi sikring av renten og en kontantstrømsikring av marginen. Netto løpende verdiendringer innregnes i Totalresultat.

11.5 FINANSIELLE FORPLIKTELSER

Etter førstegangsinnregning måles hovedsakelig alle finansielle forpliktelser til amortisert kost ved en effektiv rentemetode.

12. FORSIKRINGSMESSIGE FORHOLD

Regnskapsstandarden IFRS 4 Forsikringskontrakter, omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. Storebrandkonsernets forsikringskontrakter omfattes av standarden. IFRS 4 er ment å være en foreløpig standard og den tillater bruk av uensartede prinsipper for behandling av forsikringskontrakter i konsernregnskapet. I konsernregnskapet medtas de forsikringstekniske avsetninger slik de er beregnet i de respektive datterselskaper i samsvar med det enkelte lands lovgivning. Dette gjelder også for forsikringskontrakter ervervet i en foretaksintegrasjon. I slike tilfeller er positive merverdier, jmfør IFRS 4 nr 31b), aktivert som immaterielle eiendeler.

Det følger av IFRS 4 at de forsikringsmessige avsetninger skal være tilstrekkelige. Ved vurdering av tilstrekkelighet knyttet til innregnede ervervede forsikringskontrakter inklusive tilhørende aktiverte immaterielle eiendeler, sees det i vurderingen også hen til IAS 37 *Avsetninger, betingede eiendeler og betingede forpliktelser*, og såkalte *embedded value*-beregninger.

Nedenfor redegjøres det for regnskapsprinsippene for de vesentligste forsikringstekniske avsetninger.

12.1 GENERELT – LIVFORSIKRING

Resultat til forsikringskundene

Garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt øvrig avkastning til kundene resultatføres under posten garantert avkastning og tildeling til forsikringskundene.

Erstatninger for egen regning

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte forsikringsoppgjør fratrukket mottatt gjenforsikring, fraflyttede premiereserver, avgitt gjenforsikring og endring i erstatningsavsetning. Avsetning for ikke-ferdigbehandlede eller ikke-utbetalte erstatninger ivaretas ved avsetning til erstatningsavsetningen under posten endring forsikringsforpliktelser.

Endring forsikringsforpliktelser

Omfatter sparepremien som inntektsføres under premieinntekter og utbetales under erstatninger. Posten omfatter også garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt avkastning til kundene utover garanti.

Forsikringsforpliktelse

Premiereserve

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets samlede fremtidige forsikringsforpliktelser inklusive fremtidige administrasjonskostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler, med fradrag av kontantverdien av fremtidige avtalte premier. For individuelle kontoprodukter med fleksibel premieinnbetaling avsettes oppsamlet kontoverdi i premiereserven. Premiereserven svarer til 100 prosent av forsikringenes garanterte gjenkjøps-/flytteverdi før eventuelle avbrudds-/flyttegebyrer og andel av kursreguleringsfond.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, det vil si samme dødelighets- og uføresannsynligheter, rentegrunnlag og kostnadssatser, i tillegg økes avsetningene som følge av forventet økt levealder. Premietarifene bygger på observert nivå for dødelighet og uførhet i samfunnet, tillagt sikkerhetsmarginer som blant annet inkluderer en forventning om fremtidig utvikling på området.

Den avsatte premiereserven inneholder for alle bransjer avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte poliser, inklusive fripoliser, er kontantverdien av de forventede fremtidige administrasjonskostnader avsatt fullt ut i premiereserven. For poliser med fremtidig premieinnbetaling er det gjort fradrag for kontantverdien av den delen av de fremtidige administrasjonskostnader som forutsettes finansiert gjennom fremtidige premier.

En betydelig andel av de norske forsikringskontraktene har ett-årige rentegarantier, slik at den garanterte avkastningen må oppnås hvert år. Mens en betydelig andel av de svenske forsikringskontraktene har garantert avkastningen frem til tidspunkt for pensjonsutbetalingene.

Forsikringsforpliktelser særskilt investeringsportefølje

De forsikringsmessige avsetninger til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje skal til enhver tid motsvare verdien av den investeringsportefølje som er tilordnet kontrakten. Andelen av overskudd på risikoresultatet medregnes. Selskapet er ikke utsatt for investeringsrisiko på kundemidler, da det ikke garanteres minsteavkastning ovenfor kundene. Det eneste unntaket er ved dødsfall der etterlatte får utbetalt opprinnelig innbetalt beløp til livrenteforsikringer.

Erstatningsavsetning

Består av avsetning for inntrådte ikke meldte erstatninger samt ikke-ferdigbehandlede forsikringsoppgjør (IBNR og RBNS). Erstatningsavsetningen skal bare inneholde midler som ville ha kommet til utbetaling i regnskapsåret dersom erstatningstilfellet var ferdigbehandlet.

Overføring av premiereserve med videre (flytting)

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringsselskaper føres over resultatregnskapet under posten netto premieinntekter for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsforpliktelser tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreguleringsfond, villkorad återbäring og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten endringer i forsikringsforpliktelser. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig fordring/ gjeld til oppgjør finner sted.

Salgskostnader

I den norske livvirksomheten er salgskostnader kostnadsført, mens i de svenske datterselskaper er salgskostnader balanseført og amortiseres.

12.2 LIVSFORSIKRING – NORGE

Tilleggsavsetninger

For å sikre soliditeten i livsforsikring, har selskapene anledning til å foreta avsetning til tilleggsavsetninger. Tilleggsavsetningene er fordelt på kontraktene og kan benyttes til å dekke et negativt renteresultat inntil rentegarantien. Dersom selskapet et år ikke oppnår en avkastning som svarer til grunnlagsrenten, kan avsetningen føres tilbake fra kontrakten slik at selskapet blir i stand til å innfri rentegarantien. Det betyr at tilleggsavsetningene reduseres og at premiereserven økes tilsvarende på kontrakten. For renteforsikringer utbetales tilleggsavsetningen i rater over utbetalingsperioden.

Dersom tildelte tilleggsavsetninger til kontrakten medfører at de samlede tilleggsavsetningene overstiger 12 prosent av premiereserven knyttet til kontrakten, blir det overskytende beløpet tilordnet kontrakten som overskudd.

Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier "etter skatteloven" fra forsikringstakerne og tilført overskudd i individuell og kollektiv pensjonsforsikring. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Pensjonistenes overskuddsfond består av overskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling i kollektiv pensjonsforsikring. Fondet skal hvert år benyttes som engangspremie for tillegg til ytelsene til pensjonistene.

Kursreguleringsfond

Årets netto urealisert gevinst/tap på finansielle eiendeler til virkelig verdi i kollektivporteføljen i Storebrand Livsforsikring AS tilføres/ tilbakeføres kursreguleringsfondet i balansen under forutsetning av at porteføljen har en netto urealisert merverdi. Den delen av netto urealisert gevinst/tap på finansielle omløpsmidler i utenlandsk valuta som kan tilskrives valutakursendringer avsettes ikke til kursreguleringsfond. Valutakursendring tilknyttet sikringsinstrumentet avsettes således heller ikke til kursreguleringsfond, men føres direkte over resultatet. Valutarisikoen på utenlandske investeringer er i hovedsak sikret med valutakontrakter på porteføljenivå. Etter regnskapsstandarden for forsikringskontrakter (IFRS 4) er kursreguleringsfondet vurdert som en forpliktelse.

Risikoutjevningfond

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av risikoresultatet for kollektiv pensjon og fripoliser til risikoutjevningfond til dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet er ikke vurdert som en forpliktelse etter IFRS og inngår som en del av egenkapitalen (bundet egenkapital).

Oppreservering for langt liv

Finanstilsynet har i brev av 8. mars 2013 besluttet at det skal innføres et nytt dødelighetsgrunnlag, K2013, for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser med virkning fra 2014. Dette setter krav til økte premier og høyere forsikringstekniske avsetninger for å dekke fremtidige forpliktelser. Finanstilsynet publiserte 2. april 2014 retningslinjer for opptrappingsplaner for avsetninger til langt liv, med utgangspunkt i brev fra Finansdepartementet 27. mars 2014. Oppreserveringsperioden kan ha en varighet på inntil 7 år (frem til og med 2020). Oppreserveringen kan finansieres gjennom tilbakeholdelse av kundeoverskudd, men pensjonsinnretningen må minimum dekke 20 prosent av oppreserveringsbehovet. Se nærmere om dette i note 3. Regnskapsmessig er den kommende forventede dekningen fra eier vurdert som en reduksjon av fremtidige forventede overskudd og det er dermed ikke avsatt særskilt for den forventede totale dekningen fra eier som vil påløpe etter 31.12.2014. I vurderingen ser man også hen til fremtidig forventet avkastning.

12.3 LIVSFORSIKRING SVERIGE

Livsforsikringsavsetninger

SPP har siden 2009 benyttet en kontantstrømsmodell for beregning av forsikringsforpliktelser med rentegaranti. Modellen diskonterer kontantstrømmer med observerte swaprenter for de aktuelle løpetider opp til 10 år, som er det lengste tidspunktet hvor likviditeten i swaprenter anses tilstrekkelig. Det bestemmes en normalrentesats som summen av langsiktige antagelser om inflasjon (2 pst), realrente (2 pst) og løpetidspremie (0,5 pst) – basert på vurderinger foretatt av aktører som Riksbanken og Konjunkturinstituttet. For kontantstrømmer som er 20 år og lenger benyttes en rente basert på normalrentesatsen, men justert med ¼ av forskjellen mellom normalrentesatsen og det høyeste av 20 års stat- og swaprente. For kontantstrømmer mellom 10 og 20 år benyttes diskonteringsrenter som interpoleres linjeært. For årsoppgjøret 2014 er 20-års renten satt til 3,8 prosent.

Avsetning for ikke fastsatte forsikringstilfeller

Avsetning for inntrufne skader består av avsetninger for uførepensjon, fastsatte skader, ikke fastsatte skader og skadebehandlingsreserver. Ved vurdering av avsetninger for uførepensjoner benyttes en risikofri markedsrente, hensyntatt fremtidig indeksregulering av utbetalingene. I tillegg avsettes det for beregnede skader som er inntruffet, men som ikke er meldt (IBNR).

Villkorad återbäring (betinget kundetildelt bonus) og Latent kapitaltilskott

Villkorad återbäring oppstår når verdien av kundemidlene er høyere enn nåverdien av forpliktelsene, og omfatter dermed den del av forsikringskapitalen som ikke er garantert. For kontrakter hvor kundemidlene er lavere enn forpliktelsene belastes eiers resultat ved avsetning til latent kapitaltilskudd. Villkorad återbäring og latent kapitaltilskudd innregnes på samme linje i balansen.

12.4 SKADEFORSIKRING

Kostnadsføring av skadetilfeller skjer på det tidspunkt skadetilfeller inntreffer.

Det er foretatt følgende avsetninger:

Avsetning for ikke opptjent premie for egen regning gjelder løpende kontrakter som er i kraft på regnskapstidspunktet og skal dekke kontraktens gjenstående risikoperiode.

Erstatningsavsetningen skal dekke forventet utbetaling av meldte, men ikke oppgjorte erstatningskrav. Den skal videre dekke forventede erstatningskrav knyttet til skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt ved regnskapsperiodens utløp. Rapporterte ikke oppgjorte skadekrav avsettes i sin helhet. Det foretas så en beregning av avsetningsbehovet for inntrufne, men ikke rapporterte skader (IBNR), og for rapporterte, men ikke avsluttede skader (RBNS). I tillegg skal erstatningsavsetningen inneholde en egen avsetning for fremtidige skadeoppgjørskostnader på inntrufne ikke oppgjorte skadetilfeller.

Forsikringsselskapene som inngår i konsernet følger egne lovpålagte krav til forsikringsmessige avsetninger, herunder sikkerhetsavsetninger og garantiavsetning. I konsernregnskapet til Storebrand Livsforsikring er sikkerhetsavsetninger ikke definert som forpliktelse og inngår dermed i konsernets egenkapital. De forsikringsmessige avsetningene skal likevel være tilstrekkelige etter IFRS 4.

13. PENSJONSFORPLIKTELSER EGNE ANSATTE

Storebrand konsernet har landsspesifikke pensjonsordninger for ansatte. Ordningene innregnes etter IAS19. I Norge har nyansatte fra og med 1.1.2011 hatt innskuddspensjon. Øvrige ansatte i Norge har hovedsakelig hatt ytelsesordning. I fjerde kvartal 2014 ble det besluttet å hovedsakelig avvikle ytelsesordningen i Norge med virkning fra og med 31.12.2014 og erstatte denne ordningen med en innskuddsordning. Storebrand er med i den norske AFP-ordningen (avtalefestet pensjon). Den norske AFP-ordningen er vurdert å være en ytelsesordning, men det foreligger ikke tilstrekkelig kvantitativ informasjon til å kunne estimere pålitelige regnskapsmessige forpliktelser og kostnader.

I Sverige har SPP i samsvar med Bankansattes Tjenestepensjonsplan (BTP-planen) kollektiv ytelsespensjonsplaner for sine ansatte. En kollektiv ytelsespensjon innebærer at en ansatt er garantert en viss pensjon basert på sluttlønn etter avsluttet arbeidsforhold.

13.1 YTELSESDORDNING

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser for ytelsesplaner beregnes etter lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag, basert på forutsetninger om diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, uførhet og frivillig avgang. Periodens netto pensjonskostnad består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelse, samt forventet avkastning av pensjonsmidlene.

Estimatavvik og virkningen av endrede forutsetninger blir regnskapsført mot totalresultatet i oppstillingen over regnskapsførte inntekter, kostnader og verdiendringer i den periode de oppstår. Poster tidligere innregnet i totalresultat omklassifiseres ikke. Virkningen av endringer i pensjonsplan blir løpende resultatført, med mindre planendringen er betinget av fremtidig opptjening. Virkningen fordeles da lineært over tiden til ytelsen er fullt ut opptjent. Arbeidsgiveravgift inngår som en del av pensjonsforpliktelsen og som en del av estimataviket som vises i totalresultatet.

I konsernet er det både forsikret og uforsikret pensjonsordning. Den forsikrede ordningen i Norge er tegnet i konsernet. Når ansatte avslutter arbeidsforholdet før pensjonsalder eller går ut av ordningen, vil det utstedes ordinære fripoliser. De fripolisene som inngår i forsikringsmessige avsetninger vurderes etter regnskapsstandarden IFRS4.

13.2. INNSKUDDSDORDNING

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at konsernet betaler et årlig innskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelse knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger blir kostnadsført direkte.

14. VARIGE DRIFTSMIDLER

Konsernets varige driftsmidler består av maskiner, inventar, EDB-systemer og bygninger som benyttes av konsernet til egen virksomhet.

Maskiner, inventar og biler vurderes til anskaffelseskost redusert med akkumulerte avskrivninger og eventuelle nedskrivninger.

Bygninger som benyttes til egen virksomhet av konsernet vurderes til oppskrevet verdi fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Det foretas årlig vurdering av virkelig verdi på disse bygningene på samme måte som beskrevet for investeringseiendommer. Økning i verdier for bygninger som benyttes i egen virksomhet resultatføres i totalresultatet. En nedskrivning av bygningens verdi regnskapsføres først mot revalueringreserve som gjelder oppskrivninger på den aktuelle bygningen. Dersom nedskrivningen overstiger revalueringreserven resultatføres det resterende.

Avskrivningsperiode og -metode blir vurdert årlig for å sikre at metoden og perioden som brukes samsvarer med den økonomiske levetiden for driftsmiddelet. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi. For bygninger foretas dekomponering, dersom ulike deler har forskjellig brukstid. Avskrivningsperiode og -metode vurderes da separat for hver del.

Det blir foretatt vurdering av nedskrivningsbehov når det foreligger indikasjon på verdifall. Eventuell nedskrivning resultatføres som differansen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag for salgskostnader og bruksverdi. Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler.

15. SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt, og er basert på regnskapsstandarden IAS 12 Resultatskatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført i totalresultatet. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld.

Utsatt skatt beregnes med utgangspunkt i konsernets skattemessige fremførbare underskudd, skattereduserende midlertidige forskjeller og skatteøkende midlertidige forskjeller. I konsernets skatteøkende midlertidige forskjeller inngår også midlertidige forskjeller knyttet til konsernets investeringseiendommer. Disse eiendommene inngår hovedsakelig i det norske livselskapets kundeporteføljer og ligger i aksjeselskaper som eies av Storebrand Eiendom Holding AS som igjen eies direkte av Storebrand Livsforsikring AS. Selv om disse eiendomsselskapene inngår i kundeporteføljen og kan avhendes tilnærmet skattefritt, inngår de skatteøkende midlertidige forskjellene knyttet til de underliggende eiendommene som også inngår i det norske skattekonsernet, i konsernets midlertidige forskjeller hvor det er avsatt for utsatt skatt. Se også punkt 6 over som omhandler foretaksintegrasjon.

16. LEIEAVTALER

En leieavtale klassifiseres som finansiell leieavtale dersom den i det vesentlige overfører risiko og avkastning forbundet med eierskap. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Storebrand har ingen finansielle leieavtaler.

17. KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den direkte metoden og viser kontantstrømmene gruppert etter kilder og anvendelsesområder. Kontanter er definert som kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist. Kontantstrømoppstillingen spesifiseres på operasjonelle, investerings- og finansierings aktiviteter.

18. BIOLOGISKE EIENDELER

I samsvar med IAS 41 vurderes investeringer i skog som biologiske eiendeler. Biologiske eiendeler vurderes til virkelig verdi som er definert basert på alternativ virkelig verdi beregning, eller nåverdien av forventet netto kontantstrøm. Verdiendringer på biologiske eiendeler føres i resultatregnskapet. Eierrettigheter på biologiske eiendeler regnskapsføres på det tidspunktet når kjøpsavtalen signeres. Det beregnes årlige inntekter og utgifter fra skogbruk og utmark.

19. AKSJEBASERT AVLØNNING

Storebrand konsernet har aksjebasert avlønning til nøkkelpersoner. Verdsettelsen gjøres basert på anerkjente verdsettelsesmodeller tilpasset egenskapene til de aktuelle opsjonene. Verdien fastsatt på tildelingstidspunktet periodiseres i resultatregnskapet over opsjonens opptjeningstid med tilsvarende økning i egenkapital. Beløpet innregnes som en kostnad og justeres for å gjenspeile faktisk antall aksjeopsjoner opptjent. Opptjeningstiden er perioden fra etableringen av ordningen og til opsjonene er fullt ut opptjent.

Note 02

Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet må ledelsen foreta estimater, skjønnsmessige vurderinger og forutsetninger av usikre størrelser. Estimater og vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventning om fremtidige hendelser og representerer ledelsens beste skjønn på tidspunkt for regnskapsavleggelsen. De faktiske resultatene kan avvike fra regnskapsestimatene.

Konsernets mest vesentlige estimater og vurderinger som kan gi vesentlig justering av innregnede verdier, er omtalt nedenfor:

GENERELT OM LIVSFORSIKRING

I konsernregnskapet innregnes forsikringsforpliktelse med rentegaranti, med ulike prinsipper i den norske og svenske virksomheten. Det er også innregnet en immateriell eiendel (value-of-business-in-force, "VIF") knyttet til forsikringskontrakter i den svenske virksomheten. Denne eiendelen knytter seg til Storebrands kjøp av SPP (kjøp av virksomhet). Det er flere forhold som kan påvirke størrelsene på forsikringsforpliktelsene inklusive VIF, herunder biometriske forhold som økt levealder, fremtidig avkastning, uførhet, samt utvikling i fremtidige kostnader og juridiske forhold som lovendringer og utfall av rettsaker mv. Et lavt rentenivå vil på lang sikt være utfordrende for eier med hensyn til forsikringskontrakter med rentegaranti, og vil, sammen med reduserte kundebuffer, kunne påvirke størrelsen på de innregnede beløp knyttet til forsikringskontraktene. De norske forsikringskontraktene med rentegarantier er diskontert med premieberegningens renten (om lag gjennomsnittlig med 3,3 prosent). De svenske forsikringsforpliktelsene med rentegaranti, er diskonteringen basert på en estimert swap-rentekurve hvor deler av rentekurven ikke er likvid. Den ikke-likvide delen av rentekurven er estimert med utgangspunkt i langsiktige forventninger om realrente og inflasjon.

Det følger av regnskapsstandarden IFRS 4 Forsikringskontrakter at de innregnede forsikringsforpliktelsene skal være tilstrekkelige og at det skal gjennomføres en tilstrekkelighetstest (liability adequacy test). De norske forsikringsforpliktelsene er beregnet i henhold til særnorske regler herunder forsikringsvirksomhetsloven med forskrifter. For de norske livsforsikringsforpliktelsene gjennomføres det en test på et overordnet totalnivå ved å foreta en analyse som tar utgangspunkt i norske premiereserveringsprinsipper. Den innarbeidede analysen tar utgangspunkt i forutsetninger som legges til grunn ved beregning av Embedded Value, hvor selskapet anvender beste anslag på de fremtidige grunnlagselementene basert på dagens erfaringer. Testen innebærer da at selskapet analyserer dagens marginer mellom forutsetningene i reserveringsgrunnlaget og forutsetningene i Embedded Value analyser. Denne testen ble gjennomført også før innføring av IFRS.

I konsernregnskapet ble det ved oppkjøpet av det svenske forsikringskonsernet SPP aktivert merverdier inklusive goodwill knyttet til verdiene av SPP konserns forsikringskontrakter, mens SPP konserns innregnede forsikringsmessige avsetninger ble videreført i Storebrands konsernregnskap. Disse merverdiene (Value of business in-force) som sammen med tilhørende aktiverte salgskostnader og forsikringsforpliktelser, testes med hensyn til tilstrekkelighet. Testen er oppfylt hvis de bokførte forpliktelsene i regnskapet er større eller lik netto forpliktelser vurdert til en estimert markedsverdi inklusive forventet overskudd til eier. I denne testen ses det hen til embedded value beregninger samt til IAS 37. Et sentralt element i denne vurderingen er beregning av fremtidige fortjenestemarginer hvor det benyttes embedded value-beregninger. Embedded value-beregningene vil blant annet påvirkes av volatilitet i finansmarkedet, renteforventninger samt størrelsen på bufferkapital. Storebrand tilfredsstiller tilstrekkelighetstestene for 2014 og tilstrekkelighetstestene har følgelig ingen resultatmessig effekt på regnskapet for 2014. Det vil være usikkerhet knyttet til verdsettelsen av disse aktiverte verdiene og verdien av tilhørende forsikringsmessige avsetninger.

I livvirksomhetene i Storebrand vil ikke nødvendigvis endring av estimater knyttet til forsikringsmessige avsetninger, finansielle instrumenter og investeringseiendom tilordnet livkundene, påvirke eiers resultat, men endring av estimater og vurderinger kan påvirke eiers resultat. En sentral faktor vil være om livkundenes midler inklusive årets avkastning, overstiger de garanterte forpliktelser. Dette vil særlig gjelde for de garanterte norske forpliktelsene som er gjenstand for oppreservering knyttet til økt levealder. Se også nærmere om dette i note 3.

I den norske livvirksomheten har en betydelig andel av forsikringskontraktene årlige rentegarantier. Estimater og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i kundeporteføljene. Avhengig av størrelsen på eventuelle verdifall, vil slike verdifall, helt eller delvis, kunne motvirkes av reduksjon i kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger slik at effekt for eiers resultat kan bli begrenset. Tilsvarende vil verdiøkninger i stor grad kunne øke størrelsen på slike fond.

I den svenske virksomheten (SPP) foreligger det ikke kontrakter med en årlig rentegaranti. Men det foreligger forsikringskontrakter med en sluttverdiggaranti. Disse kontraktene diskonteres med en markedsmessig beregnet rente hvor deler av den anvendte rentekurven ikke er likvid. Endringer i diskonteringsrente vil kunne gi betydelige utslag i størrelsen på de forsikringsmessige forpliktelser. Dersom tilhørende kundemidler har en høyere verdi enn innregnet verdi av disse forsikringsmessige forpliktelsene, vil forskjellen utgjøre et betinget kundetildelt fond – villkorad återbäring (bufferkapital). Estimater og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i kundeporteføljene. Avhengig av størrelsen på eventuelle verdifall, vil slike verdifall, helt eller delvis, kunne motvirkes av reduksjon i villkorad återbäring slik at effekt for eiers resultat kan bli begrenset. Dersom verdien av den enkelte forsikringskontrakt er høyere enn tilhørende kundemidler, vil eier måtte dekke manglende kapital.

Det foreligger også forsikringskontrakter uten rentegaranti i livvirksomhetene hvor kundene bærer avkastningsgarantien. Estimater og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i tilhørende kundeporteføljer. Innregning av slike verdiendringer påvirker ikke eiers resultat direkte.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Investeringseiendommer vurderes til virkelig verdi. Markedet for næringsseiendom i Norge er lite likvid og lite transparent. Verdsettelsene som gjøres vil være beheftet med usikkerhet og krever bruk av skjønn, dette gjelder særlig i perioder med urolige finansmarkeder.

Sentrale elementer som inngår i verdsettelsene, og som krever bruk av skjønn er:

- Markedsleie og ledighetsutvikling
- Kvaliteten og varigheten på leieinntektene
- Eierkostnader
- Teknisk standard og eventuelt oppgraderingsbehov
- Diskonteringsrenter for både sikker og usikker kontantstrøm, samt restverdi

FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI

Det vil være usikkerhet knyttet til prisingen av finansielle instrumenter særlig knyttet til instrumenter som ikke prises i et aktivt marked. Dette gjelder særlig for de typer verdipapirer som er priset på bakgrunn av ikke-observerbare forutsetninger, og for disse investeringene benyttes ulike verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi, herunder private equity investeringer, investeringer i utenlandske eiendomsfond samt andre finansielle instrumenter hvor det nyttes teoretiske modeller ved prisingen. Eventuelle endringer i forutsetninger vil kunne påvirke innregnede verdier. Hoveddelen av slike finansielle instrumenter inngår i kundeporteføljen.

FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

For finansielle instrumenter som er vurdert til amortisert kost vurderes det om det på balansedagen finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Det må anvendes en viss grad av skjønn ved vurdering av om det foreligger et verdifall og verdifallets størrelse. Usikkerheten blir større når det er uro i finansmarkedene. Vurderingene omfatter kreditt-, markeds- og likviditetsrisiko. Endringer i forutsetninger for disse faktorene vil påvirke om det vurderes å foreligge indikasjoner på et verdifall. Det vil dermed være usikkerhet knyttet til størrelsene på innregnede individuelle nedskrivninger og gruppenedskrivninger. Dette vil gjelde avsetninger knyttet til utlån i privat og bedriftsmarkedet samt obligasjoner som vurderes til amortisert kost.

Det vises for øvrig til note 14 hvor verdsettelse av finansielle instrumenter og eiendommer beskrives ytterligere.

ANDRE IMMATERIELLE EIENDELER MED UDEFINERT UTNYTTBAR LEVETID

Goodwill og immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid testes årlig for nedskrivningsbehov. Goodwill allokeres til konsernets kontantstrømgenererende enheter. Ved verdifastsettelsen i testen er det nødvendig å estimere de kontantstrømmer som oppstår i den relevante kontantstrømgenererende enhet, samt benytte en relevant rente ved diskonteringen. Varige driftsmidler og øvrige immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at metoden og perioden som brukes samsvarer med de økonomiske realiteter.

PENSJONER EGNE ANSATTE

Nåverdien på pensjonsforpliktelser avhenger av fastsettelsen av økonomiske og demografiske forutsetninger. De beregningsforutsetninger som benyttes skal være realistiske, innbyrdes konsistente og oppdaterte i den forstand at de skal baseres på en enhetlig antagelse om fremtidig økonomisk utvikling. I konsernet er det både sikrede og usikrede pensjonsordninger (pensjon over drift). Det vil være usikkerhet knyttet til disse estimatene.

UTSATT SKATT

Det er i konsernet betydelige midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det er de eksisterende skatteregler i Norge som ligger til grunn for beregning av utsatt skatt i den norske virksomheten. Dette vil blant annet særlig kunne gjelde for investeringer i utenlandske deltakerlignede selskaper og investeringer i eiendom. Den faktiske skattekostnad vil også avhenge av i hvilken form de underliggende eiendeler vil bli realisert, herunder om det vil skje fremtidige innmat- eller aksjetransaksjoner. Det er også ulike skatteregler mellom selskaper som inngår i den norske virksomheten ved at den norske skattemessige fritaksmetoden ikke gjelder for livsforsikringsselskaper. Beregning av utsatt skatt og skattekostnad er basert på estimater. Faktiske tall vil kunne være forskjellige fra estimater.

BETINGEDE FORPLIKTELSE

Selskapene i Storebrand konsernet driver en omfattende virksomhet i Norge og i utlandet, og kan bli part i rettsvister. Betingede forpliktelser vurderes i hvert enkelt tilfelle og vil baseres på juridiske vurderinger.

Note 3

Oppreservering langt liv for Storebrand Livsforsikring

Finanstilsynet har i brev av 8. mars 2013 besluttet at det skal innføres nytt dødelighetsgrunnlag K2013 for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser med virkning fra 2014. Dette setter krav til økte premier og høyere forsikringstekniske avsetninger for å dekke fremtidige forpliktelser.

Finanstilsynet publiserte 2. april 2014 retningslinjer for opptrappingsplaner for avsetninger til langt liv, med utgangspunkt i brev fra Finansdepartementet 27. mars 2014. Retningslinjer for oppreservering:

- Oppreserveringsperioden kan ha en varighet på inntil 7 år (frem til og med 2020). Søknad om oppreserveringsperiode skal godkjennes av Finanstilsynet.
- Oppreserveringen kan finansieres gjennom tilbakeholdelse av kundeoverskudd. Avkastningsoverskudd på en kontrakt, kan ikke benyttes til å styrke avsetningene på andre kontrakter (ingen "solidaritet").
- Selskapets bidrag på minimum 20 prosent av oppreserveringsbehovet skal tilføres på kontraktsnivå.
- Oppreserveringen må minimum skje lineært i perioden.

Storebrand søkte i april 2014 Finanstilsynet om en opptrappingsplan på syv år for å dekke oppreserveringsbehovet som følger av innføring av det nye dødelighetsgrunnlaget.

Myndighetene har videre fastsatt at konvertering fra fripoliser til fripoliser med investeringsvalg skal gjøres på fulle reserver, det vil si at oppreserveringen må være fullført før konvertering. Storebrand har vedtatt at manglende reserve kan bli tilført kontraktene der innehaver ønsker å konvertere til investeringsvalg og kontrakten er underreservert før utløpet av opptrappingsplanen på syv år. Etter lansering av fripoliser med investeringsvalg i 4. kvartal 2014 har Storebrand tilført om lag 31 millioner i forbindelse med konvertering.

Den 27. oktober sendte Finanstilsynet et brev til alle livsforsikringsselskaper og pensjonskasser om nærmere retningslinjer for oppreservering og anvendelse av kundeoverskudd og egenkapitalbidrag. Storebrand har bedt om en redegjørelse rundt egenkapitalbidrag for kontrakter som allerede var fullt oppreservert 31. desember 2013. Finanstilsynet har tydeliggjort at kontrakter som er fullt oppreservert skal tilføres egenkapitalbidraget "snarest mulig" og ikke over en opptrappingsplan på inntil syv år. Storebrand har lagt til grunn 3 år.

Ved flytting av kollektiv pensjonsforsikringskontrakt til annen pensjonsinnretning, skal den forsikringstekniske kontantverdien av kontrakten minst samsvare med det nivå i opptrappingsplanen som avgivende pensjonsinnretning skal ha oppfylt på flyttetidspunktet.

For 2014 avsettes det 2,3 milliarder fra finans- og risikoresultatet, hvorav 2,1 milliarder kommer fra finansresultatet. Både årets risikoresultat og risikoutjevningfondet kan benyttes til oppreservering langt liv. For 2014 benyttes ikke risikoutjevningfondet til å dekke oppreserveringen, men det avsettes 0,1 milliarder mindre til risikoutjevningfondet som følge av at årets risikoresultat benyttes til reservestyrking. Gjenstående oppreserveringsbehov innenfor kollektiv pensjon er estimert til å utgjøre 6,2 milliarder kroner eller om lag 4 prosent av premiereservene per 31.12.2014. Selskapet startet sin oppreservering allerede i regnskapet fra og med 2011. I 2012, 2013 og 2014 har Storebrand avsatt så mye som mulig av finans- og risikooverskudd. Det må også forventes at det i oppreserveringsperioden vil bli avsatt alt tilgjengelig overskudd til oppreservering.

Det forventes at minimum 20 prosent, tilsvarende 2,5 milliarder kroner av det samlede oppreserveringsbehovet dekkes av eier. En del av dette antas finansiert gjennom bortfall av overskudd for fripoliser i oppreserveringsperioden med dagens overskuddsdelingsmodell (20 prosent til eier). Størrelsen på eiers bidrag avhenger av lengde på opptrappingsplan, prinsipper for oppreservering, samt avkastnings- og risikooverskudd i opptrappingsperioden, og pensjonsinnretningen sin andel av oppreserveringen kan således overstige 20 prosent av oppreserveringsbehovet.

Tabellen under viser estimerte resultateffekter for eier ved ulike gjennomsnittlige bokførte avkastningsforventninger i perioden. Dersom bokført årlig avkastning skulle bli lavere enn 4 prosent, vil eiers belastning kunne øke betydelig. Resultateffekten er estimert basert på en simuleringsmodell som er kalibrert slik at gjennomsnittlig årlig avkastning tilsvarer avkastningene i tabellen. Estimaten forutsetter at årlig forventet risikoresultat til kunder kan benyttes til oppreservering i tilfeller der egenkapitalbidraget er høyere enn 20 prosent. Forventet total og årlig resultateffekt inkluderer ikke bortfall av forventet overskuddsdeling knyttet til fripoliser. Estimaten er beheftet med usikkerhet.

Årlig bokført avkastning	Forventet total resultateffekt før skatt	Årlig total resultateffekt før skatt
4,0%	2 950	420
4,5%	1 640	230
5,0%	930	130

Oppreservering for økt levealder belaster resultatet direkte med 391 millioner kroner i 2014 (herav 31 millioner kroner ved konvertering til fripoliser med investeringsvalg) og indirekte gjennom tapt overskuddsdeling med 229 millioner kroner. Faktisk belastning i årsregnskapet for 2014 på 360 millioner kroner er basert på samme metode som også er anvendt ved beregning av sensitivitetene i tabellen over.

Note 4 | Resultatgenerering fra garantert pensjon

Resultatregnskapet til Storebrand inneholder resultatelementer for både kunder og eier. Nedenfor er det beskrevet innholdet i resultatgenerering for eier fra garantert pensjon i segmentnoten (note 5)

PRIS FOR AVKASTNINGSGARANTI OG FORTJENESTE RISIKO (FEEINTEKTER)- STOREBRAND LIVSFORSIKRING

For kollektive pensjonsforsikringer med avkastningsgaranti skal avkastningsgarantien prises i forkant. Nivået på avkastningsgarantien, størrelsen på bufferkapitalen (tilleggsavsetninger og kursreserver) og investeringsrisikoen for porteføljen pensjonsmidlene investeres i, er styrende for hvilken pris kunden betaler for sin avkastningsgaranti. Det er risikoen egenkapitalen utsettes for som er utgangspunktet for prisfastsettelsen av avkastningsgarantien. Forsikringselskapet står for all nedsiderisiko og må reservere opp forsikringen dersom bufferavsetninger ikke er tilstrekkelige eller tilgjengelige.

Storebrand har de siste årene hatt kontrakter med avtale om egne investeringsporteføljer på opp til 5 år. Innen 1. januar 2014 hadde alle slike avtaler gått til opphør uten å bli fornyet.

ADMINISTRASJONSRESULTAT

Administrasjonsresultatet er forskjellen mellom de premier som betales av kunder i henhold til tariff og selskapets faktiske driftskostnader. Inntektene består av gebyrer som er basert på størrelsen av kundemidler, premievolum eller antall i form av stykkpris. Driftskostnadene består av blant annet personalkostnader, avkastningshonorarer, markedsføringskostnader, provisjoner og IT-kostnader.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

I administrasjonsresultatet inngår alle produkter bortsett fra tradisjonelle individuelle produkter med overskuddsdeling.

SPP LIVFÖRSÄKRING

Administrasjonsresultatet for alle forsikringsprodukter tilfaller eller belaster resultat til eier.

RISIKORESULTAT

Risikoresultatet består av premier selskapet tar for å dekke forsikringsrisikoer med fradrag for faktiske kostnader i form av forsikringsavsetninger og utbetalinger for forsikringshendelser som død, pensjon, uførhet og ulykke. Etter innføring av ny dødelighetstariff i 2013 (K2013) er det avdekket behov for økt reserve, se note 3.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

For kollektiv ytelsespensjon og fripoliser tilfaller positivt risikoresultat kunden, mens et underskudd på risikoresultatet i utgangspunktet må dekkes av forsikringssselskapet. Det åpnes imidlertid for at inntil halvparten av risikooverskuddet i en bransje kan tilbakeholdes i et risikoutjevningfond. Underskudd på risikoelementene kan dekkes fra risikoutjevningfondet. Risikoutjevningfondet er klassifisert som egenkapital i balansen.

SPP LIVFÖRSÄKRING

Risikoresultatet tilfaller eier i sin helhet for alle forsikringsprodukter.

OVERSKUDDSDDELING

Storebrand Livsforsikring

Gamle og nye individuelle poliser utgått fra kollektive pensjonsforsikringer (fripoliser) har modifisert overskuddsdelingsregime som innebærer at selskapet kan beholde inntil 20 prosent av overskudd på avkastning etter eventuell avsetning til tilleggsavsetning. Modifisert overskuddsdelingsmodell innebærer at et eventuelt negativt risikoresultat vil kunne gå til fradrag mot kundenes renteoverskudd før fordeling hvis det ikke dekkes fra risikoutjevningfondet.

Tradisjonelle individuelle kapital- og pensjonsprodukter som var i konsernet før 1. januar 2008 videreføres etter overskuddsregler som gjaldt før 2008. Det gis ikke anledning til å etablere nye kontrakter i denne porteføljen. Konsernet kan beholde inntil 35 prosent av det samlede resultatet etter avsetning til tilleggsavsetninger.

En eventuell negativ avkastning i kundeporteføljene og avkastning lavere enn rentegaranti som ikke kan dekkes av tilleggsavsetning må dekkes av selskapets egenkapital, og vil inngå i linjen netto overskuddsdeling og tap.

SPP Livförsäkring

Dersom totalavkastningen i et kalenderår for en premiebestemt forsikring (DC- bestand) overstiger garantert rente oppstår en avkastningsdeling. Ved avkastningsdeling tilfaller 90 prosent av totalavkastningen forsikringstakeren og 10 prosent selskapet. Selskapets andel av totalavkastningen inngår i finansresultatet.

For ytelsesbestemte forsikringer (DB- bestand) har selskapet rett til å ta et indekseringsgebyr hvis det kollektive overskuddet tillater en indekseringsregulering av forsikringene. Indekseringene er maksimalt tilsvarende endringen i konsumprisindeks (KPI) mellom de to foregående måneder). Pensjoner som utbetales blir indeksert dersom konsolidering per 30. september overstiger 107 prosent, hvor halvparten av gebyret belastes. Hele gebyret vil bli belastet dersom konsolidering per 30. september overstiger 120 prosent, her kan også fripoliser (fribrev) medregnes. Totalt gebyr tilsvarende 0,8 prosent av forsikringskapitalen.

Det gjøres en løpende vurdering av den garanterte forpliktelsen. Dersom den garanterte forpliktelsen er høyere enn verdien av eiendelene må det gjøres en avsetning i form av latent kapitaltilskudd. Dersom eiendelene er lavere enn den garanterte forpliktelsen når forsikringsutbetalingen starter tilfører selskapet kapital opp til garantert verdi i form av realisert kapitaltilskudd. Endring i latent kapitaltilskudd inngår i finansresultatet.

Note
5

Segmenter

ENDRING I SEGMENTER

Fra 1. januar 2014 er oppfølgingen av blant annet sykeforsikring, ettårig dødsfallsforsikring og etterlatteforsikring i SPP overført fra segmentet Garantert Pensjon til Forsikring. Resultatet for disse produktene er fra 1.1. 2014 rapportert under Forsikring. I tillegg er det implementert nye regnskapsstandarder IFRS 10 som er nærmere beskrevet i note 1 Regnskapsprinsipper.

SPARING

Består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, uten langsiktige rentegarantier. I området inngår fondsforsikring (Unit Linked og innskuddspensjon) til privatpersoner og bedrifter i Norge og Sverige og forvaltningsselskapene Storebrand Eiendom AS, SPP Fonder AB og Storebrand Realinvesteringer AS.

FORSIKRING

Forsikring har ansvaret for konsernets forsikringsrisikoprodukter. Enheten tilbyr personrisikoprodukter til det norske og svenske privatmarkedet og personalforsikring i det norske og svenske bedriftsmarkedet.

GARANTERT PENSJON

Garantert pensjon består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse på sparemidlene. I området inngår ytelsespensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital- og pensjonsforsikring.

ØVRIG

Under kategorien øvrig rapporteres resultatet for selskapsporteføljene i Storebrand Livsforsikring og SPP. I tillegg inngår resultatet knyttet til øvrige døtre inkl. BenCo som via Nordben og Euroben tilbyr pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter. Minoritet i verdipapirfond og eiendomsfond inngår også i segmentet *Øvrig*.

AVSTEMMING MOT OFFISIELT RESULTATREGNSKAP

Resultatene i segmentene avstemmes mot konsernresultat før amortisering og nedskrivning av immaterielle eiendeler. I konsernets resultatoppstilling inngår brutto inntekter og brutto kostnader knyttet til både forsikringskunder og eier. I tillegg inngår sparelementer i premieinntekter og i forsikringsmessige kostnader. De ulike segmentene følges imidlertid i større grad opp ved oppfølging av netto fortjenestemarginer, herunder oppfølging av risiko- og administrasjonsresultat. Resultatlinjer som benyttes i segmentrapporteringen vil dermed ikke være identiske med resultatlinjene i konsernresultatregnskapet.

Tall for tidligere perioder er omarbeidet.

RESULTATREGNSKAP

NOK mill.	2013			Omarbeidet
	Opprinnelig	Endring IFRS	Endring segment	
Sparing	298			298
Forsikring	369		289	658
Garantert pensjon	1 665		- 289	1 376
Øvrig	94	11		105
Resultat før amortisering	2 426	11	0	2 437
Amortisering immaterielle eiendeler	- 375			- 375
Resultat før skatt	2 050	11	0	2 062

BALANSE

NOK mill.	01/01/2013				31/12/2013			
	Opprinnelig	Endring IFRS	Endring segment	Omarbeidet	Opprinnelig	Endring IFRS	Endring segment	Omarbeidet
Sparing	64 583			64 583	85 261			85 261
Forsikring	3 074			3 074	3 992			3 992
Garantert pensjon	271 202			271 202	274 406			274 406
Øvrig	36 296	1 284		37 580	43 418	952		44 370
Sum eiendeler	375 155	1 284		376 439	407 077	952		408 029
Sparing	55 358			55 358	83 984			83 984
Forsikring	3 074			3 074	3 992			3 992
Garantert pensjon	263 869			263 869	266 303			266 303
Øvrig	35 592	1 044		36 636	32 788	690		33 478
Sum gjeld	357 893	1 044		358 937	387 067	690		387 757

NOK mill.	1.1 - 31.12	
	2014	2013
Sparing	426	298
Forsikring	502	658
Garantert pensjon	1 074	1 376
Øvrig	377	105
Resultat før amortisering	2 379	2 437
Amortisering immaterielle eiendeler	- 380	- 375
Resultat før skatt	1 999	2 061

SEGMENTOPPLYSNINGER PER 31.12

NOK mill.	Sparing		Forsikring		Garantert pensjon	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Fee og administrasjonsinntekter	914	759			1 384	1 478
Risikoresultat liv og pensjon	- 1	4			152	- 9
Forsikringspremie for egen regning			1 756	1 739		
Erstatninger for egen regning			-1 212	-1 027		
Administrasjonskostnader	- 602	- 555	- 286	- 285	- 837	- 818
Finansresultat			159	77		
Resultat før overskuddsdeling	311	208	417	504	699	651
Netto overskuddsdeling	1	1			418	276
Oppreservering langt liv					- 270	
Resultat før amortisering	312	209	417	504	847	928
Amortisering immaterielle eiendeler						
Resultat før skatt	312	209	417	504	847	928
Eiendeler	107 366	85 261	5 243	3 992	276 806	274 406
Gjeld	106 005	83 984	5 243	3 992	270 123	266 303

NOK mill.	Øvrig		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2014	2013	2014	2013
Fee og administrasjonsinntekter	97	86	2 395	2 323
Risikoresultat liv og pensjon	6	5	157	
Forsikringspremie for egen regning			1 756	1 739
Erstatninger for egen regning			-1 212	-1 027
Administrasjonskostnader	- 53	- 49	-1 778	-1 707
Finansresultat	233	46	393	123
Resultat før overskuddsdeling	283	87	1 709	1 451
Netto overskuddsdeling	- 6	- 5	412	273
Oppreservering langt liv			- 270	
Resultat før amortisering	276	82	1 852	1 723
Amortisering immaterielle eiendeler	- 380	- 375	- 380	- 375
Resultat før skatt	- 104	- 293	1 472	1 348
Eiendeler	51 744	44 370	441 160	408 029
Gjeld	37 855	33 478	419 226	387 756

Note 06

Risikostyring og internkontroll

Storebrands inntekter og resultater er avhengig av eksterne forhold som gir usikkerhet. De viktigste eksterne risikoforholdene er utviklingen i finansmarkedene og endringer i levealderen til den norske og svenske befolkningen. Interne operasjonelle faktorer kan også gi tap, for eksempel feil knyttet til forvaltningen av kunders midler eller utbetaling av pensjon.

Kontinuerlig overvåking og aktiv styring av risiko er derfor et kjerneområde i konsernets virksomhet og organisasjon. Grunnlaget for risikostyringen legges i styrets årlige behandling av strategi- og planprosessen med fastsettelse av risikoappetitt, risikomål og overordnede risikorammer for virksomheten. Ansvaret for risikostyring og internkontroll er en integrert del av lederansvaret i Storebrand konsernet.

Organisering av risikostyringen

Konsernets organisering av risikostyringsansvar følger en modell basert på 3 forsvarslinjer. Modellen skal ivareta risikostyringsansvar både på selskaps- og konsernnivå.

Styrene i Storebrand ASA og i konsernselskapene har det overordnede ansvaret for å begrense og følge opp virksomhetens risikoer. Styrene fastsetter årlig rammer og retningslinjer for virksomhetens risikotakning, mottar rapporter over faktisk risikonivå og gjør en framoverskuende vurdering av risikobildet.

Ledere på alle nivåer i virksomheten har ansvar for risikohåndteringen innen eget ansvarsområde. God risikohåndtering forutsetter arbeid med mål, strategier og handlingsplaner, identifisering og vurdering av risikoer, dokumentasjon av prosesser og rutiner, prioritering og gjennomføring av forbedringstiltak, samt kommunikasjon, informasjon og rapportering.

UAVHENGIGE KONTROLLFUNKSJONER

Styrene i Storebrand ASA og relevante datterselskaper er ansvarlig for at det finnes uavhengige kontrollfunksjoner for virksomhetens risikohåndtering (Chief Risk Officer), for regeletterlevelse (Compliance) og for at forsikringsforpliktelsen er riktig beregnet (Aktuarfunksjon). De uavhengige kontrollfunksjonene er direkte underlagt selskapenes adm. direktører og har rapportering til respektive selskapsstyre.

Funksjonelt har de uavhengige kontrollfunksjonene tilhørighet til CRO Konsern, som er underlagt konsernsjefen og har rapportering til Styret i Storebrand ASA. Oppgavene til CRO Konsern er å sikre at alle vesentlige risikoer er identifisert, målt og hensiktsmessig rapportert. Funksjonen skal være aktivt involvert i utviklingen av konsernets risikostrategi og skal ha et helhetlig syn på virksomhetens risikoevne og sponering. Herunder følger ansvar for å sikre etterlevelse av relevant regulering for risikostyringen og konsernselskapenes virksomhet.

Internrevisjonen er direkte underlagt styret og skal gi styrene i relevante konsernselskaper en bekreftelse på hensiktsmessigheten og effektiviteten i virksomhetens risikohåndtering, herunder hvordan forsvarslinjene fungerer.

Note 07

Forsikringsrisiko

Forsikringsrisiko er risiko for større utbetalinger enn antatt og/eller ugunstig endring i verdien av en forsikringsforpliktelse som følge av at faktisk utvikling avviker fra det som ble forutsatt ved beregning av premier eller avsetninger. Det tilbys tradisjonelle livs- og pensjonsforsikring som både kollektive og individuelle kontrakter, i tillegg tilbys det kontrakter hvor kunden har investeringsvalg. Forsikringsrisikoen i Norge er i stor grad standardisert mellom kontraktene innen samme bransje som en følge av detaljert regulering fra myndighetene. I Sverige er det rammevilkår for forsikringskontraktene noe som medfører større forskjeller mellom kontraktene innen samme bransje.

Risikoen for langt liv er den største forsikringsrisikoen i konsernet, i tillegg finnes uførisiko og dødsfallsrisiko. Livsforsikringsrisikoene er:

- 1. Langt liv** – Risiko for feil estimering av levealder og fremtidige pensjonsutbetalinger. Historisk utvikling har vist at flere forsikrede oppnår pensjonsalder og lever lenger som pensjonister sammenlignet med tidligere. Det er betydelig usikkerhet knyttet til fremtidig dødelighetsutvikling. Ved økt levealder utover det som er forutsatt i premietariffene, tilter også risikoen for at eiers resultat belastes for å dekke nødvendig avsetningsbehov.
- 2. Uførehet** – Risiko for feil estimering av fremtidig sykdom og uførehet. Det vil være usikkerhet knyttet til fremtidig utvikling av uførehet.
- 3. Død** – Risiko for feil estimering av dødsfall og feil estimering av utbetaling til etterlatte. I de senere år har det vært registrert avtagende dødelighet og færre unge etterlatte sammenlignet med tidligere.

I segmentet Garantert Pensjon har konsernet en betydelig forsikringsrisiko knyttet til langt liv for kollektive og individuelle forsikringsavtaler. I tillegg er det forsikringsrisiko knyttet til uførehet og etterlatte pensjoner til ektefelle og/eller barn. Uføredekningene i Garantert Pensjon er hovedsakelig solgt sammen med en alderspensjon. Dødsrisikoen er lav i Garantert Pensjon sett i forhold til øvrig risiko. I SPP er det mulig å endre fremtidige premier noe som reduserer risikoen betraktelig. I Norge kan også fremtidige premier for kollektive avtaler endres, men kun for ny opptjeningen, dette vil medføre redusert risiko.

I segmentet Sparing har konsernet lav forsikringsrisiko.

I segmentet Forsikring har konsernet livsforsikringsrisiko knyttet til uførehet og døde. I tillegg er det forsikringsrisiko knyttet til yrkesskade, kritisk sykdom, kreftforsikring, barneforsikring og ulykkesforsikring. For yrkesskade utgjør risikoen først og fremst potensielt feil i vurdering av avsetningsnivået, da utviklingen av skadeårgangene kan ta opp mot 25 år. Risikoen innen kritisk sykdom, kreft og ulykke ansees for å være begrenset, på bakgrunn av volumet og den underliggende volatiliteten i produktene.

Segmentet Øvrig omfatter forsikringsrisikoen i BenCo. BenCo, via Nordben og Euroben, tilbyr pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter. Forsikringsrisikoen i BenCo knytter seg hovedsakelig til gruppelevsforpliktelser, førtidspensjoner og pensjoner til utestasjonerte medarbeidere. Dette er ytelsespensjoner som kan være tidsbegrenset eller livsvarige. Mange av avtalene er av kort varighet, typisk 5 års førtidspensjon, så forsikringsrisikoen er begrenset.

BESKRIVELSE AV PRODUKTER

KOLLEKTIVE KONTRAKTER

Sparing

1. Kollektiv innskuddspensjon er premien gitt som prosent av lønn, mens utbetalingene avhenger av faktisk tilført avkastning.
2. Pensjonskapitalbevis er individuelle kontrakter med opptjente rettigheter som utstedes ved utmeldelse fra eller opphør av kollektiv innskuddspensjonsavtale.

Garantert pensjon

3. Kollektiv ytelsespensjon er pensjonsytelsen garantert som en prosent av sluttlønn fra avtalt alder og så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder. Produktet tilbys innenfor privat sektor. Dekninger som kan knyttes til er alders-, - og etterlattepensjon. I tillegg kan det knyttes til en kollektiv uførepensjon i Norge
4. Fripoliser er individuelle kontrakter med opptjente rettigheter som utstedes ved utmeldelse fra eller opphør av kollektive ytelsespensjonsavtaler. I Norge kan innehaver av fripolisen velge å konvertere fripolisen til en fripolise uten garanti og med investeringsvalg (fripoliser med investeringsvalg).

Forsikring

5. Gruppeliv er kollektive kontrakter med engangsutbetaling ved død eller uførhet som tilbys i Norge.
6. Skadeforsikringskontrakter er kollektive kontrakter med engangsutbetalinger ved yrkesskadeforsikring, kritisk sykdom, kreftforsikring, barneforsikring eller ulykkesforsikring som tilbys i Norge.

INDIVIDUELLE KONTRAKTER

Sparing

1. Individuell fondsforsikring er kapitalforsikring eller renteforsikring hvor kunden bærer den finansielle risikoen. Det kan knyttes en tilhørende dekning ved dødsfall.

Garantert pensjon

2. Individuell rente- eller pensjonsforsikring er garanterte utbetalinger så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder. Det tilbys premie/betalingsfritak ved uførhet. Produktet kan tilknyttes uførepensjon.
3. Individuell kapitalforsikring er engangsutbetaling ved oppnådd alder, død og uførhet.
4. I Sverige tilbys uføredekninger med premiefritak og garantert løpende utbetalinger. Forekommer oftest som tillegg til en pensjonsforsikring.

Forsikring

5. Individuelle skadeforsikringskontrakter er individuelle kontrakter med engangsutbetalinger ved kritisk sykdom, kreftforsikring, barneforsikring eller ulykkesforsikring.

RISIKOPREMIE OG TARIFFER

Garantert pensjon

Det er avdekket behov for styrking av premiereservene knyttet til langt liv for norsk kollektiv ytelsespensjon, inklusive fripoliser. Avsetningsbehovet gjelder generelt for produkter hvor det er gitt en garantert ytelse, men treffer ulikt i forhold til bestandssammensetning, produktegenskaper og regelendringer blant annet som følge av pensjonsreformen.

Det er utviklet en ny levetidstariff for kollektive forsikringer, K2013. Tariffen er bygget på tre elementer. Dette er startdødelighet, sikkerhetsmargin og fremtidig økning i levealder. Startdødelighet er fastsatt med utgangspunkt i faktisk dødelighet i forsikringsbestanden for perioden 2005-2009. Sikkerhetsmargin vil ivareta forskjellen i dødelighet basert på inntekt, tilfeldig variasjon i dødelighet samt selskapets marginer. Fremtidig økning i levealder innebærer at forventet levealder også er avhengig av fødselsår. Dagens 50 åringer forventes ikke å leve så lenge som 50 åringer 20 år frem i tid. Denne sammenhengen benevnes som dynamisk levetidsforbedring. K2013 vil således være en dynamisk tariff.

Kollektiv pensjonsforsikringer i Norge følger premiene for tradisjonelle alders- og etterlatte- deknninger fellestariffen K2013 fra 2014. For uførepensjon er premiene basert på selskapets egne erfaringer. Omkostningspremien fastsettes årlig med sikte på full dekning av neste års forventede kostnader.

For individuelle forsikringer i Norge er premiene for dødsrisiko og langt liv risiko basert på tariffer utarbeidet av forsikringsselskapene med utgangspunkt i felles erfaringer. Dette gjelder både kapital- og pensjonsforsikring. Uførepremiene er basert på selskapets egne erfaringer.

Risikopremien i kollektive forsikringer i Sverige beregnes som en utjevnet premie innenfor forsikringsfellesskapet, basert på kollektiv fordeling på alder og kjønn, samt behovet for etterlattedekning. Risikopremien for individuelle forsikringer fastsettes individuelt og basere seg på alder og kjønn. I fjerde kvartal har SPP gjennomført en gjennomgang av prisingen av risikopremier.

I 2014 har SPP revidert sine dødelighetsforutsetninger som benyttes i beregningen av forsikringstekniske avsetninger. Selskapets forutsetninger er fastsatt basert på den bransjefelles dødelighetstariffen DUS 06 og justert for selskapets egne observasjoner. Gjennomgangen identifiserte behov for begrensede justeringer sammenlignet med tidligere forutsetninger. Tariffendringen resulterte i en styrking av avsetninger for garanterte forsikringsforpliktelser med om lag SEK 215 millioner for IF bestanden (innskuddsforsikring) og SEK 325 millioner for KF-bestanden (ytelsesbasert forsikring), som i hovedsak dekkes av "vilkorad återbäring". I forsikring, der det ikke er "vilkorad återbäring", økes latent kapitaltilskudd med SEK 85 millioner som deretter belastes finansresultatet.

Forsikring

For gruppelivsforsikring og enkelte risikodekninger innen kollektiv pensjon er tariffene i tillegg til alder og kjønn også avhengig av næring/yrke. Innen gruppelivsforsikring benyttes også erfaringstariffing. For gruppelivsforsikring er standardtariffen, både for død og uførhet, basert på selskapets egne erfaringer.

Fra og med 2015 vil kjønnsnøytrale premier for individuelle livsforsikringskontrakter inntas i Forsikringsvirksomhetsloven. Storebrand har fra og med desember 2014 tariffert nye individuelle kapitalforsikringer kjønnsnøytralt. Det vil si at kjønn ikke benyttes ved fastsetting av premien.

For skadeforsikring (yrkesskade) er tariffene basert på selskapets egne erfaringer.

Styring av forsikringsrisiko

I den eksisterende forsikringsporteføljen overvåkes forsikringsrisikoen innen hver bransje. Utviklingen av risikoresultatene følges gjennom året. For hver type av risiko utgjør det ordinære risikoresultat for en periode differansen mellom de risikopremier selskapet har tatt inn for perioden og de avsetninger og utbetalinger som man må gjøre for de forsikringstilfeller som inntreffer i perioden. Forsikringstilfeller som man ikke har fått melding om, men som man av erfaring må anta er inntruffet, hensyntas.

Ved tegning av individuelle risikoprodukter i Norge gjennomføres det en helsevurdering av kunden. Resultatet av denne vurderingen gjenspeiles i nivået på risikopremien som kreves. Ved inngåelse av kollektive avtaler med risikodekninger foretas en helsevurdering av de ansatte i bedrifter med få ansatte, for øvrig kreves arbeidsdyktighetserklæring. I underwritingen tas det også hensyn til bedriftens næringskategori, bransje og sykehistorikk.

For alle produkter utgjør storskader eller spesielle hendelser en stor risiko. De største skadene vil typisk være innenfor gruppeliv og yrkesskade. Selskapet styrer sin forsikringsrisiko gjennom ulike reassuranseprogram. Gjennom katastrofereassuranse (excess of loss) dekkes tap (engangsersatninger og reserveavsetninger) utover en nedre grense ved 2 eller flere dødsfall eller uføretifeller som følge av samme begivenhet. Dekningen har også en øvre grense. Gjennom en reassuranseavtale for et enkelt liv dekkes døds- og uførerisiko som overstiger selskapets praktiserte maksimale risikobeløp for egen regning. Selskapets maksimale risikobeløp for egen regning er forholdsvis høye og gjenforsikret risiko er derfor av beskjeden størrelse.

Selskapet styrer også sin forsikringsrisiko gjennom internasjonal pooling. Dette innebærer at multinasjonale bedriftskunder kan få utlignet resultatene mellom de ulike enhetene internasjonalt. Pooling tilbys for gruppeliv og risikodekninger innenfor kollektiv ytelses- og innskuddspensjon.

Risikoresultat

I tabellen nedenfor er risikoresultatet for de største virksomhetene i konsernet spesifisert, i tillegg oppgis resultateffekten knyttet til reassuranse og pooling.

Spesifikasjon av risikoresultat NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		SPP	
	2014	2013	2014	2013
Overlevelsesresultat	61	-62	-119	-147
Dødsfallsresultat	261	364	81	87
Uførerresultat	411	242	93	277
Gjenforsikring	-37		-4	-3
Pooling	-114	-41	-1	-5
Annet	-4	-10	476	-57
Sum risikoresultat	577	493	526	152

Risikoresultatet for Storebrand Livsforsikring AS i tabellen over viser samlet risikoresultat før fordeling kunder og eier. Se risikoresultat note 4 for prinsippene for fordeling av risikoresultat mellom kunder og eier.

Finansiell markedsrisiko

Markedsrisiko er endring i verdier som skyldes at finansmarkedspriser eller volatilitet avviker fra det som er forventet. Omfatter også risiko for at verdien av forsikringsforpliktelsen utvikler seg ulikt fra eiendelene.

De vesentligste markedsrisikoene for Storebrand er aksjemarkedsrisiko, kredittrisiko, eiendomsrisiko, renterisiko og valutarisiko.

For livselskapene er de finansielle eiendelene plassert i en rekke delporteføljer. Markedsrisikoen påvirker Storebrands inntekt og resultat ulikt for de forskjellige delporteføljene. Det er tre hovedtyper av delporteføljer; selskapsporteføljer, kundeporteføljer uten garanti og garanterte kundeporteføljer.

Markedsrisikoen i selskapsporteføljene påvirker resultatet fullt ut.

Markedsrisikoen i kundeporteføljer uten garanti er tatt for kunders regning og risiko, slik at Storebrand ikke treffes direkte av verdiendringer. Men verdiendringer påvirker Storebrands resultater indirekte. Inntektene er i stor grad basert på reservestørrelse, mens kostnadene i større grad er faste. Lavere finansmarkedsavkastning enn forventet vil derfor få en negativ effekt på Storebrands inntekt og resultat.

For garanterte kundeporteføljer vil nettorisikoen for Storebrand være lavere enn brutto markedsrisiko. Graden av risikodemping avhenger av flere forhold. De viktigste er størrelse og fleksibilitet av kundebuffer og nivå og varighet på avkastningsgarantien. I de tilfeller hvor avkastningen ikke er høy nok til å dekke den garanterte renten, vil manglende avkastning dekkes ved å bruke kundebuffer i form av risikokapital som er bygd opp av tidligere års overskudd. Risikokapitalen består i hovedsak av kursreserver, tilleggsavsetninger og villkorad återbäring. Eier er ansvarlig for eventuelt udekket beløp. Dette er nærmere beskrevet i eget avsnitt om garanterte kundeporteføljer nedenfor.

For garanterte kundeporteføljer påvirkes risikoen av endringer i rentenivået. Fallende rente er positivt for investeringsavkastningen på kort sikt som følge av kursstigning på obligasjoner, men det er negativt på lang sikt fordi det reduserer sannsynligheten for å få en avkastning høyere enn garanti. Gjennom 2014 har lange renter falt mye, både i Norge og Sverige. I Sverige har også de korte rentene falt vesentlig. Sentralbankene både i Norge og Sverige har signalisert at renten vil bli holdt lav gjennom 2015. Rentefallet har økt risikoen for at avkastningen i framtidige år blir lavere enn rentegarantien. Fripoliser har spesielt høy risiko i et lavrentescenario fordi det er svært begrensede muligheter til å endre pris eller vilkår. I Norge dempes effekten av lav rente av en stor andel amortisert kost porteføljer som vil nyte godt av papirer kjøpt inn på høyere rentenivåer enn dagens.

Sammensetningen av de finansielle eiendelene innenfor hver delportefølje følger av selskapets investeringsstrategi. Investeringsstrategien etablerer også retningslinjer og rammer for selskapets risikostyring, kreditteksponering, motpartseksponering, valutarisiko, bruk av derivatinstrumenter og krav til likviditet.

AKTIVAALLOKERING

	Kundeporteføljer m/ garanti	Kundeporteføljer u/ garanti	Selskaps-porteføljer
Annet	2%	0%	0%
Eiendom	9%	4%	4%
Obligasjoner til amortisert kost	30%	0%	7%
Pengemarked	4%	9%	13%
Obligasjoner	47%	32%	77%
Aksjer	8%	54%	0%
Totalt	100%	100%	100%

For selskapsporteføljene ønsker Storebrand å ta lav finansmarkedsrisiko, og det meste av midlene er plassert i kort- og mellomlangsigte rentepapirer med lav kredittrisiko.

For kundeporteføljer uten garanti er det den forsikrede selv som står den finansielle risikoen, og den forsikrede kan selv velge risikoprofil. Storebrands rolle er å tilby et godt og bredt fondsutvalg, sette sammen profiler tilpasset ulik risikoprofil og tilby systematisk nedtrapping av risiko mot pensjonsalder. De største markedsrisikoene er aksjemarkedsrisiko og valutarisiko.

For garanterte kundeporteføljer er de største markedsrisikoene knyttet til aksjerisiko, renterisiko, kredittrisiko og eiendomsrisiko. I Norge er mesteparten av kredittrisikoen knyttet til papirer som bokføres til amortisert kost. Det reduserer resultatrisikoen vesentlig. For aksjerisiko benyttes dynamisk risikostyring, der målet er å opprettholde en god risikobærende evne og fortløpende tilpasse

den finansielle risikoen til selskapets soliditet. Gjennom utøvelsen av denne type risikostyring forventer Storebrand å skape god avkastning hvert enkelt år og over tid.

For selskapsporteføljer og garanterte kundeporteføljer er størstedelen av eiendeler i annen valuta enn hjemlandsvaluta valutasikret. Det begrenser valutarisikoen fra investeringsporteføljen. I konsernregnskapet vil verdien av eiendeler og resultater fra den svenske virksomheten påvirkes av endring i verdien av svenske kroner. Storebrand Livsforsikring AS har valutasikret deler av verdien av SPP.

NÆRMERE OM GARANTERTE KUNDEPORTEFØLJER

Storebrand Livsforsikring

Den årlige garanterte avkastningen til kundene følger grunnlagsrenten. Høyeste tillatte grunnlagsrente for nye forsikringer og for nye medlemmer og ny opptjening i kollektiv pensjonsforsikring fastsettes av Finanstilsynet. For nye kontrakter og nye premier fra 2011 ble grunnlagsrenten satt til 2,50 prosent. Finansdepartementet har besluttet å endre grunnlagsrenten til 2,0 prosent fra 1.1.2015. Som en del av tilpasningen til Solvens II, har Finanstilsynet foreslått å oppheve forskrift om maksimal grunnlagsrente fra 1.1.2016.

Avsetninger til forsikringsfond per 31.12 fordeler seg prosentvis slik på ulike satser for årlig grunnlagsrente:

Kundeporteføljer fordelt på rentegaranti

Rentegaranti i prosent	2014	2013
6%	0,3 %	0,3 %
5%	0,4 %	0,4 %
4%	51,4 %	50,7 %
3,4 %	0,7 %	1,7 %
3%	32,6 %	35,2 %
2,75%	1,4 %	15 %
2,50%	12,1 %	9,7 %
2,0%	0,5 %	
0%	0,6 %	0,5 %

Det er ikke rentegaranti på premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond og tilleggsavsetninger.

Rentegarantien skal oppfylles på årlig basis. Oppnår selskapet et enkelt år en avkastning som er lavere enn den garanterte renten, kan etter gjeldende lovgivning inntil ett års garantert rente for den enkelte kontrakt dekkes av kontraktens tilleggsavsetning.

Gjennomsnittlig rentegaranti	2014	2013
Individuell kapitalforsikring	3,2 %	3,2 %
Individuell pensjonsforsikring	3,9 %	3,8 %
Kollektiv pensjonsforsikring	3,0 %	3,0 %
Fripoliser	3,5 %	3,5 %
Gruppelivsforsikring	0,2 %	0,3 %
Samlet	3,33%	3,28%

Det er innført ny levetidstariff for kollektiv pensjon og fripoliser fra 2014. For eksisterende reserve har Storebrand søkt om 7 års opptrappingsplan, og kundeavkastning utover garanti kan bidra til oppreservering. I opptrappingsperioden gir det en risikøkning som kan sammenlignes med å øke garantirenten. Minimum 20 prosent av den enkelte kundes oppreservering må dekkes av Storebrand.

For å oppnå tilstrekkelig avkastning, er det nødvendig å ta investeringsrisiko (markedsrisiko), i hovedsak ved å investere i aksjer, eiendom og kredittobligasjoner. Det er mulig å redusere markedsrisikoen på kort sikt, men da reduseres sannsynligheten for å nå nødvendig avkastningsnivå. Risikostyringen skal balansere disse hensynene, inkludert effekten på avkastningskrav fra oppreserveringsbehovet. Det benyttes også dynamisk risikostyring av aksjeandel.

Renterisiko er i en spesiell stilling fordi renteendringer også påvirker verdien av forsikringsforpliktelsen. Siden pensjonsutbetalingene kan ligge svært langt fram i tid, har forsikringsforpliktelsen stor rentefølsomhet. I den norske virksomheten vil økt rentefølsomhet fra investeringene gi økt risiko for avkastning under garanti. Risikostyringen skal balansere risikoen for årets resultat (rente opp) med reinvesteringsrisikoen hvis renten faller under garanti i fremtiden. Obligasjoner til amortisert kost er et viktig risikostyringsverktøy.

SPP Livsforsikring

Den garanterte renten fastsettes av forsikringsselskapet og benyttes ved beregning av premien og den garanterte ytelsen. Den garanterte renten medfører ikke en årlig minimumsgaranti for avkastningen slik som i Norge.

SPP bærer risikoen for at det oppnås en avkastning lik garantert rente på forsikringstagernes midler over tid og at størrelsen på kontraktens aktiva er større enn nåverdien av forsikringsforpliktelsen. SPP oppnår overskuddsdeling dersom avkastningen overstiger garantert rente. Kontraktene må ha bufferkapital intakt for at overskuddsdeling skal representere en netto inntekt for eier. På noen produkter kreves en viss konsolideringsgrad, det vil si at aktiva er større enn nåverdien av passiva med en viss proSENTSATS, for at eier skal få overskuddsdeling.

Dersom en forsikringskontrakt i selskapet har mindre aktiva enn markedsverdien av forpliktelsen avsettes det et egenkapitaltilskudd som reflekterer denne underverdien. Dette benevnes latent kapitaltilskudd (LKT) og endringer i denne størrelsen resultatføres løpende. Når kontraktens aktiva overstiger nåverdien av forpliktelsene, etableres en bufferstørrelse som benevnes villkorad återbäring (VÅB). Endringer i denne kundebufferen resultatføres ikke.

Kundeporteføljer fordelt på rentegaranti

Rentegaranti i prosent	2014	2013
5,20%	14,4 %	14,7 %
4,50%	0,5 %	0,5 %
4,00%	1,6 %	1,7 %
3,00%	49,0 %	49,6 %
2,75%	6,6 %	6,3 %
2,70%	0,1 %	0,1 %
2,50%	6,5 %	7,0 %
1,60%	5,8 %	5,9 %
1,50%	4,7 %	4,6 %
1,20%	4,2 %	4,9 %
0,50%	3,2 %	2,6 %
0%	3,3 %	2,0 %
Gjennomsnittlig rentegaranti	2014	2013
Individuell pensjonsforsikring	3,0 %	3,1 %
Kollektiv pensjonsforsikring	2,6 %	2,7 %
Individuell tjenestepenjonsforsikring	3,1 %	3,1 %
Samlet	2,88%	2,93%

I den svenske virksomheten er styring av renterisiko basert på at renterisikoen fra eiendelene skal tilsvare renterisikoen fra forsikringsforpliktelsene, slik at finansresultatet har lav renterisiko. Men fordi solvensregnskapet er basert på en annen rentekurve, oppstår renterisiko knyttet til solvens.

SENSITIVITETSANALYSER

Tabellene viser reduksjon i bufferkapital for Storebrand Livsforsikring og SPP som følge av momentane verdiendringer knyttet til finansmarkedsrisiko. Bufferkapitalen består av kundebuffer der endring ikke påvirker selskapets resultat. Som følge av at bufferkapitalen ikke er jevnt fordelt mellom kundene, vil det oppstå en negativ resultateffekt før alle bufferne er brukt opp. Resultateffekten av stressene vil være vesentlig lavere enn endring i bufferkapital. Dette er nærmere beskrevet under det enkelte selskap.

Stressene er gjort for selskapsporteføljen og garanterte kundeporteføljer pr. 31.12.2014. Produkter uten avkastningsgaranti, i hovedsak innskuddspensjon og unit linked, er ikke inkludert i analysen. For disse produktene er det kundene som står for markedsrisikoen og effekten av markedsfall vil ikke påvirke bufferkapitalen eller resultatet direkte.

Størrelsen på stresset er det samme som benyttes i Risikobasert Tilsyn (RBT), det offisielle rapporteringsverktøyet til Finanstilsynet. Stressene er aksjefall på 20 prosent, eiendomsfall på 12 prosent, valuta økning på 12 prosent og fall i kredittobligasjoner basert på rating og durasjon. For renter stresses både økning og fall på 150 basispunkter, og det mest negative benyttes.

Fordi det er momentane markedsendringer som beregnes, vil den dynamiske risikostyringen ikke påvirke utfallet. Dersom det antas at markedsendringene inntreffer under en tidsperiode, vil den dynamiske risikostyringen redusere effekten av de negative utfallene noe.

Stressene er gjort hver for seg, men samlet markedsrisiko er mindre enn summen av enkeltstress fordi det er forutsatt diversifisering. Det er benyttet samme korrelasjon mellom stressene som for RBT.

Storebrand Livsforsikring

Endring i markedsverdi 2014	NOK mill.	Prosent av buffer
Buffer til markedsrisiko fra RBT	9 160	
Renterisiko	3 303	36%
Aksjerisiko	3 907	43%
Eiendomsrisiko	2 480	27%
Valutarisiko	413	5%
Spreadrisiko	2 141	23%
Markedsrisiko (korrelert)	8 480	

Basert på stresstesten, har Storebrand Livsforsikring en samlet markedsrisiko på 8,5 milliarder kroner, mens bufferkapitalen utgjør 9,2 milliarder kroner. Bufferkapitalen består av tilleggsavsetninger som kan benyttes for 2015, kursreguleringsfond og fond for realiserte gevinster i selskapsporteføljen.

De største risikoene er knyttet til aksjerisiko, renterisiko (rente opp), eiendomsrisiko og kredittrisiko (spread-risiko).

Stresstestene er gjort for alle investeringsprofiler med avkastningsgaranti og effekten fra hvert stress endrer avkastningen i hver profil. Hvis stresset fører til at avkastningen faller under garanti, vil resultatet belastes dersom det ikke er tilstrekkelig buffer. Andre negative resultateteffekter er lavere avkastning fra selskapsporteføljen og at det ikke blir overskuddsdeling fra fripoliser og individuellkontrakter.

SPP Livförsäkring

Endring i markedsverdi 2014	SEK mill.	Prosent av buffer
Buffer til markedsrisiko	5 245	
Renterisiko	167	3%
Aksjerisiko	1 772	34%
Eiendomsrisiko	644	12%
Valutarisiko	150	3%
Spreadrisiko	1 367	26%
Markedsrisiko (korrelert)	3 554	

Basert på stresstesten har SPP en samlet markedsrisiko på 3,6 milliarder svenske kroner, mens bufferkapitalen utgjør 5,2 milliarder kroner. Bufferkapital består av villkorad återbäring (opptjent kundeoverskudd) minus latent kapitaltilskudd.

De største risikoene er knyttet til aksjerisiko, kredittrisiko og eiendomsrisiko.

Stresstestene er gjort for alle investeringsprofiler med avkastningsgaranti og effekten fra hvert stress endrer avkastningen i hver profil. Buffersituasjonen for den enkelte kontrakt vil avgjøre om hele eller deler av verdifallet vil påvirke finansielt resultatet. Resultatet belastes bare for den delen av verdifallet som ikke kan avregnes mot kundenes allerede opptjente overskudd. I tillegg kan finansielt resultat påvirkes negativt av redusert overskuddsdeling og bortfall av indekseringsavgift.

Øvrige virksomheter

Øvrige selskaper i Storebrand Livsforsikring konsern er ikke inkludert i sensitivitetsanalysen da markedsrisikoen i disse er liten. Egenkapitalen til disse selskapene er investert med lav eller ingen allokering til risikable aktiva, og produktene gir ikke opphav til direkte risiko for selskapet som følge av endringer av priser i kapitalmarkedet

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for at selskapet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

For livselskapene er forsikringsforpliktelsen langsiktig og kontantstrømmene er i stor grad kjent lenge før de forfaller. En solid likviditetsbuffer er likevel viktig for å kunne motstå uforutsette hendelser.

Det er i tråd med lovkrav utarbeidet egne likviditetsstrategier. Disse strategiene spesifiserer rammer og tiltak for å sikre god likviditet og det spesifiseres en minste allokering til aktiva som kan omsettes på kort varsel. Strategiene definerer rammer for allokering til ulike typer aktiva, og medfører at selskapene har pengemarkedsplasseringer, obligasjoner, aksjer og andre likvide investeringer som kan omsettes ved behov.

I tillegg til klare strategier og risikostyring av likviditetsbeholdningen i hvert enkelt datterselskap har morselskapet i konsernet etablert en likviditetsbuffer. På overordnet nivå overvåkes utviklingen i likviditetsbeholdningene fortløpende i forhold til interne grenser. En særlig risiko er at finansmarkedene i perioder kan være lukket for nye låneopptak. Tiltak for å minimere likviditetsrisiko er å holde en jevn forfallstruktur på lånene, lave kostnader, en tilstrekkelig likviditetsbuffer og kredittavtaler med banker som selskapet kan trekke på dersom det skulle være nødvendig.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Udiskonterte kontantstrømmer finansielle forpliktelser

NOK mill.	0-6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	3-5 år	over 5 år	Total verdi	Balansført verdi
Ansvarlig lånekapital	-1 382	- 77	- 680	-2 712	-4 778	-9 628	-7 324
Annen kortsiktig gjeld ¹⁾	-14 235					-14 235	-14 235
Ikke innkalt restforpliktelse limited partnership	-4 321					-4 321	
Sum finansielle forpliktelser 2014	-19 937	- 77	- 680	-2 712	-4 778	-28 184	-21 559
Derivater knyttet til innlån 2014	138	- 85	30	31	148	262	964
Sum finansielle forpliktelser 2013	-12 294	- 43	-1 639	-1 975	-3 370	-19 322	-17 044

Avtalt restløpetid gir begrenset informasjon om selskapets likviditetsrisiko, da de aller fleste investeringsaktiva kan realiseres raskere i annehåndsmarkedet enn den avtalte restløpetiden. På evigvarende ansvarlig lån er kontantstrømmen beregnet frem til første call.

1) Herav utgjør minoritet i eiendomsfond 3.167 millioner kroner. Se også note 45.

Spesifikasjon ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner

NOK mill.	Nominell verdi	Valuta	Rente	Forfall/Call	Balansført verdi
Utsteder					
Fondsobligasjoner					
Storebrand Livsforsikring AS	1 500	NOK	Flytende	2018	1 503
Evigvarende ansvarlig lån					
Storebrand Livsforsikring AS	1 000	NOK	Fast	2015	1 067
Storebrand Livsforsikring AS	1 100	NOK	Flytende	2024	1 096
SPP Livförsäkring AB	700	SEK	Flytende	2019	667
Tidsbegrenset ansvarlig lån					
Storebrand Livsforsikring AS	300	EUR	Fast	2023	2 991
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 2014					7 324
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 2013					6 829

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Udiskonterte kontantstrømmer finansielle forpliktelser

NOK mill.	0-6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	3-5 år	over 5 år	Total verdi	Balanseført verdi
Ansvarlig lånekapital	-1 373	- 68	- 644	-2 015	-4 778	-8 877	-6 656
Annen kortsiktig gjeld	-2 269					-2 269	-2 269
Ikke innkalt restforpliktelse limited partnership	-3 212					-3 212	
Sum finansielle forpliktelser 2014	-6 854	- 68	- 644	-2 015	-4 778	-14 358	-8 925
Derivater knyttet til innlån 2014	138	- 85	30	31	148	262	964
Sum finansielle forpliktelser 2013	-7 426	- 43	-1 639	-1 975	-3 370	-14 453	-9 154

Avtalt restløpetid gir begrenset informasjon om selskapets likviditetsrisiko, da de aller fleste investeringsaktiva kan realiseres raskere i annenhåndsmarkedet enn den avtalte restløpetiden. På evigvarende ansvarlig lån er kontantstrømmen beregnet frem til første call.

Note
10

Utlån og motpartsrisiko

Storebrand har risiko for tap knyttet til at motparter ikke oppfyller gjeldsforpliktelse. Risikoen omfatter tap på utlån, men også tap knyttet til bankinnskudd eller manglende kontrakts-oppfyllelse fra motparter i reassuranseavtaler eller finansielle derivater. Kredittpap knyttet til verdipapirporteføljen er kategorisert som markedsrisiko og omtalt i note 8, Finansiell markedsrisiko.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Utlån

Engasjementer fordelt på kundegrupper

NOK mill.	Utlån til og fordringer på kunder
Omsetning og drift av fast eiendom	4 679
Lønnstakere og andre	2
Sum 2014	4 682
Sum 2013	3 512

Storebrand Livsforsikring AS har en syndikatavtale med Storebrand Bank. Lånene som er syndikert til Storebrand Livsforsikring har 1. prioritet innenfor 60 prosent.

MOTPARTSRISIKO

For å redusere motpartsrisiko på utestående derivattransaksjoner er det inngått rammeavtaler med motparter som blant annet regulerer hvordan sikkerheter skal stilles for endringer i markedsverdier som beregnes på daglig basis.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Investeringer underlagt netting agreements/CSA

NOK mill.	Balanseførte eiendeler	Balanseførte forpliktelse	Netto eiendeler	Sikkerhetsstillelser		
				Kontanter (+/-)	Verdipapirer (+/-)	Netto eksponering
Sum motparter 2014	5 662	4 279	1 382	2 484	-1 084	-18
Sum motparter 2013	1 493	2 122	-629	269	-1 198	301

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Investeringer underlagt netting agreements/CSA

NOK mill.	Balanseførte eiendeler	Balanseførte forpliktelse	Netto eiendeler	Sikkerhetsstillelser		
				Kontanter (+/-)	Verdipapirer (+/-)	Netto eksponering
Sum motparter 2014	1 255	3 023	-1 769	206	-1 807	-168
Sum motparter 2013	604	438	166	220	-292	237

FINANSIELLE EIENDELER OG GJELD I UTENLANDSK VALUTA PER 31.12

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern				Storebrand Livsforsikring AS			
	Balanseposter eksklusive valutaderivater	Valuta- derivater	Nettoposisjon		Balanseposter eksklusive valutaderivater	Valuta- derivater	Nettoposisjon	
	Netto på balansen	Netto salg	i valuta	i NOK	Netto på balansen	Netto salg	i valuta	i NOK
AUD	55	- 93	- 39	- 237	31	- 74	- 42	- 260
CAD	75	- 163	- 88	- 569	45	- 136	- 91	- 589
CHF	83	- 81	1	8	34	- 66	- 32	- 243
DKK	1 978	- 114	1 864	1 990	33	- 114	- 82	- 99
EUR	905	- 961	- 57	- 5	636	- 777	- 141	-1 405
GBP	131	- 185	- 54	- 636	75	- 154	- 79	- 927
HKD	144	- 508	- 365	- 353	83	- 316	- 233	- 225
ILS	8		8	16	8		8	16
JPY	16 482	-30 199	-13 717	- 858	9 698	-25 371	-15 673	- 980
NZD	147	- 147	1	4	147	- 147		1
SEK	166 103	738	166 841	159 511	19 342	-6 533	12 809	11 986
SGD	13	- 16	- 3	- 17	8	- 16	- 9	- 49
USD	1 844	-2 962	-1 118	-8 405	1 008	-2 379	-1 371	-10 280
NOK ¹⁾	18 131		18 131	18 138	14 347		14 347	14 347
Forsikringsforplikteser SPP og BenCo i SEK				-166 862				
Sum nettoposisjon valuta 2014				1 726				11 290
Sum nettoposisjon valuta 2013				1 405				10 577

1) Aksje- og rentefond denominert i NOK med utenlandsk valutaekspnering i blant annet EUR og USD utgjør 14 milliarder kroner.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING

Selskapet foretar løpende sikring av det all vesentlige av sin valutarisiko i kundeporteføljene. Valutarisiko eksisterer i utgangspunktet som følge av investeringer i internasjonale verdipapirer, og i et visst omfang også som følge av ansvarlige lån i fremmed valuta. Sikring gjøres ved hjelp av valutaterminer på porteføljnivå, og valutaposisjonene følges løpende opp mot en totalramme. Negative valutaposisjoner lukkes senest påfølgende dag etter at de oppstod. I tillegg er det gitt separate rammer for å kunne ta aktive valutaposisjoner. Storebrand bruker et prinsipp for valutasingring som benevnes blokkisingring, som effektiviserer gjennomføringen av valutasingring.

SPP

SPP valutasikrer sine internasjonale investeringer til en viss grad. Valutaekspnering kan være mellom 0 og 30 prosent i henhold til investeringsstrategi.

Kreditteksponering

Grensene for kredittisiko mot den enkelte motpart og samlet innenfor ratingkategorier besluttes av styrene i de enkelte selskapene i konsernet. Det er lagt vekt på at kreditteksponeringen er diversifisert for å unngå konsentrasjon av kredittisiko mot enkelte debitorer og sektorer. Endringer i debitors kredittvurdering overvåkes og følges opp. Konsernet benytter så langt det er mulig publiserte kreditt-ratinger supplert med egne vurderinger i de tilfeller det ikke finnes publiserte ratinger.

Underliggende investeringer i fond forvaltet av Storebrand er inkludert i tabellene.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

KREDITTRISIKO FORDELTE PÅ MOTPART

Rentebærende verdipapirer vurdert til virkelig verdi

Debitorkategori etter garantist

NOK mill.	AAA Virkelig verdi	AA Virkelig verdi	A Virkelig verdi	BBB Virkelig verdi	NIG Virkelig verdi	Sum Virkelig verdi
Stats- og statsgaranterte obligasjoner	46 969	10 681	142	1 261		59 053
Finans- og foretaksobligasjoner	64	4 816	23 591	20 196	3 229	51 896
Verdipapiriserte obligasjoner	35 042	4 585	2 550	3 198	2 041	47 415
Obligasjoner utstedt av overnasjonale organisasjoner	4 347	327	1 750	2 700	962	10 086
Sum rentebærende verdipapirer vurdert fordelt etter rating	86 421	20 409	28 033	27 355	6 232	168 449
Obligasjonsfond ikke forvaltet av Storebrand						7 767
Ikke rentebærende papirer i obligasjonsfond, forvaltet av Storebrand						1 771
Sum 2014	86 421	20 409	28 033	27 355	6 232	177 987
Sum 2013	94 955	17 156	24 823	21 481	6 606	172 514

Rentebærende verdipapirer til amortisert kost

Debitorkategori etter garantist

NOK mill.	AAA Virkelig verdi	AA Virkelig verdi	A Virkelig verdi	BBB Virkelig verdi	NIG Virkelig verdi	Sum Virkelig verdi
Stats- og statsgaranterte obligasjoner	3 925	7 523	1 146	1 178	958	14 730
Finans- og foretaksobligasjoner	443	4 869	12 202	5 358	515	23 387
Verdipapiriserte obligasjoner	27 752	2 786	972		2 448	33 957
Obligasjoner i overnasjonale organisasjoner	11 010	6 944	2 204	2 274		22 432
Sum 2014	43 131	22 123	16 524	8 809	3 921	94 507
Sum 2013	42 696	19 341	14 291	6 980	2 401	85 709

Motparter

NOK mill.	AAA Virkelig verdi	AA Virkelig verdi	A Virkelig verdi	BBB Virkelig verdi	Øvrige Virkelig verdi	NIG Virkelig verdi	Sum Virkelig verdi
Derivater		1 837	3 693	251			5 782
herav derivater i obligasjonsfond, forvaltet av Storebrand		39	62				101
Sum derivater eksklusive derivater i obligasjonsfond 2014		1 798	3 631	251			5 680
Sum derivater eksklusive derivater i obligasjonsfond 2013		737	755				1 493
Bankinnskudd		5 783	3 436	40	26		9 286
herav bankinnskudd i obligasjonsfond forvaltet av Storebrand		1 096					1 096
Sum bankinnskudd eksklusive bankinnskudd i obligasjonsfond 2014		4 687	3 436	40	26		8 190
Sum bankinnskudd eksklusive bankinnskudd i obligasjonsfond 2013	16	4 922	1 996	483	0	24	7 442

Ratingklasser er basert på Standard & Poors's
NIG = Non-investment grade.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS KREDITTRISIKO FORDELT PÅ MOTPART

Rentebærende verdipapirer vurdert til virkelig verdi Debitorkategori etter garantist

NOK mill.	AAA Virkelig verdi	AA Virkelig verdi	A Virkelig verdi	BBB Virkelig verdi	NIG Virkelig verdi	Sum Virkelig verdi
Stats- og statsgaranterte obligasjoner	18 289	2 263	142	1 217		21 911
Finans- og foretaksobligasjoner	63	2 394	14 337	16 587	2 597	35 978
Verdipapiriserte obligasjoner	7 856	1 570		3 177	1 154	13 757
Obligasjoner utstedt av overnasjonale organisasjoner			1 354	2 184	697	4 235
Sum rentebærende verdipapirer vurdert fordelt etter rating	26 208	6 228	15 834	23 164	4 447	75 881
Obligasjonsfond ikke forvaltet av Storebrand						1 392
Ikke rentebærende papirer i obligasjonsfond, forvaltet av Storebrand						1 546
Sum 2014	26 208	6 228	15 834	23 164	4 447	78 819
Sum 2013	31 877	4 323	15 083	18 106	5 807	78 930

Rentebærende verdipapirer til amortisert kost

Debitorkategori etter garantist

NOK mill.	AAA Virkelig verdi	AA Virkelig verdi	A Virkelig verdi	BBB Virkelig verdi	NIG Virkelig verdi	Sum Virkelig verdi
Stats- og statsgaranterte obligasjoner	3 925	7 523	1 146	1 178	958	14 730
Finans- og foretaksobligasjoner	443	4 869	12 202	5 358	515	23 387
Verdipapiriserte obligasjoner	27 752	2 786	972		2 448	33 957
Obligasjoner utstedt av overnasjonale organisasjoner	11 010	6 944	2 204	2 274		22 432
Sum 2014	43 131	22 123	16 524	8 809	3 921	94 507
Sum 2013	42 696	19 341	14 291	6 980	2 401	85 709

Motparter

NOK mill.	AAA Virkelig verdi	AA Virkelig verdi	A Virkelig verdi	BBB Virkelig verdi	NIG Virkelig verdi	Sum Virkelig verdi
Derivater		1 060	202	94		1 356
herav derivater i obligasjonsfond, forvaltet av Storebrand		39	62			101
Sum derivater eksklusive derivater i obligasjonsfond 2014		1 020	140	94		1 255
Sum derivater eksklusive derivater i obligasjonsfond 2013		393	211			604
Bankinnskudd		4 788		40		4 828
herav bankinnskudd i obligasjonsfond forvaltet av Storebrand		1 096				1 096
Sum bankinnskudd eksklusive bankinnskudd i obligasjonsfond 2014		3 692		40		3 732
Sum bankinnskudd eksklusive bankinnskudd i obligasjonsfond 2013		3 512		0	24	3 536

Ratingklasser er basert på Standard & Poors's
NIG = Non-investment grade.

Note
13

Risikokonsentrasjoner

Det meste av risikoen for Storebrand konsern er knyttet til de garanterte livsforsikringsvirksomhetene. Disse risikoene er konsolidert i Storebrand Livsforsikring konsern som omfatter både den norske livsforsikringsvirksomheten (Storebrand Livsforsikring AS), de svenske livsforsikringsvirksomhetene (SPP Livförsäkring AB og SPP Liv Fondförsäkring AB) og virksomheten i Irland og på Guernsey (BenCo).

I livvirksomhetene er det meste av risikoen tatt på vegne av kunder. Den totale risikoen må derfor ses i sammenheng med i hvor stor grad negative utfall treffer eier. For øvrige selskaper vil hele risikoen treffe eier.

For livvirksomheten er de store risikoene ganske sammenfallende for Norge og Sverige. Markedsrisikoen vil i stor grad være avhengig av globale forhold som påvirker investeringsporteføljene i alle virksomhetene. Forsikringsrisikoen vil kunne slå mer ulikt ut for de forskjellige selskapene, men spesielt langt liv risikoen kan påvirkes av universelle utviklingstrekk.

Forsikringsvirksomheten er eksponert mot kredittrisiko. Forsikringsvirksomheten har i hovedsak kredittrisiko knyttet til obligasjoner med stor geografisk og bransjemessig spredning, utlånsvirksomhet i hovedsak har eksponering mot direkte utlån til næringsseidom i Norge. Det er ingen vesentlig konsentrasjonsrisiko på tvers av obligasjoner og utlån.

Finansmarkeds- og investeringsrisiko er i hovedsak knyttet til kundeporteføljene i livvirksomheten. Risiko knyttet til negative utfall i finansmarkedet er beskrevet og kvantifisert i note 8, Finansiell markedsrisiko.

En renteoppgang vil på kort sikt ramme avkastningen i livselskapene negativt. En renteoppgang kan også gi utlånskunder lavere betjeningsevne og økte tap på utlån.

I kapitalforvaltningsvirksomheten er hovedrisikoen operasjonell, i form av atferd som kan utløse erstatninger og/eller påvirke omdømme. Siden kapitalforvaltningsselskapet er hovedforvalter for forsikringsvirksomhetene, vil feil i kapitalforvaltningen kunne forplante seg til feil i forsikringsvirksomheten.

Note
14

Verdsettelse finansielle instrumenter og eiendommer

OBLIGASJONER OG ANSVARLIGE LÅN TIL AMORTISERT KOST

Virkelig verdi for obligasjonene er som hovedregel basert på innhentede kurser fra Reuters og Bloomberg. Obligasjoner som ikke kvoteres regelmessig vil normalt verdsettes basert på anerkjente teoretiske modeller. Sistnevnte gjelder i særlig grad obligasjoner denominert i norske kroner. Som grunnlag for slik verdsettelse benyttes diskonteringsrenter bestående av swaprenter tillagt en kredittpremie. Kredittpremien vil oftest være utstederspesifikk, og normalt basert på konsensus av kredittspreader kvotert av et utvalg meglerforetak. Gjennomført nedskrivningstest har ikke medført behov for noen nedskrivning i 2014.

VIRKELIG VERDI FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER TIL AMORTISERT KOST

NOK mill.	Kvoterte priser (Nivå 1)	Observerbare forutsetninger (Nivå 2)	Ikke observerbare forutsetninger (Nivå 3)	Sum virkelig verdi 2014	Sum virkelig verdi 2013	Balanseført verdi 2014	Balanseført verdi 2013
Finansielle eiendeler							
Utlån til kunder		4 671		4 671	3 489	4 682	3 512
Obligasjoner holdt til forfall		17 794		17 794	15 942	15 131	15 120
Obligasjoner klassifisert som utlån og fordring		76 713		76 713	69 767	66 012	65 429
Sum virkelig verdi 2014		99 178					
Sum virkelig verdi 2013	1 141	88 057					
Finansielle forpliktelser							
Ansvarlig lånekapital		7 549		7 549	7 368	7 324	6 829
Sum virkelig verdi 2014		7 549					
Sum virkelig verdi 2013		7 368					

VERDSETTELSE AV FINANSIELLE INSTRUMENTER OG EIENDOMMER TIL VIRKELIG VERDI

Konsernet gjennomfører en omfattende prosess for å sikre en mest mulig markedsriktig verdifastsettelse av finansielle instrumenter. Børsnoterte finansielle instrumenter verdsettes basert på offisielle sluttkurser fra børs innhentet gjennom Reuters og Bloomberg. Fondsandeler er generelt verdsatt til oppdaterte offisielle NAV-kurser der slike finnes. Obligasjoner verdsettes som hovedregel basert på innhentede kurser fra Bloomberg og Reuters. Obligasjoner som ikke kvoterer regelmessig vil normalt verdsettes basert på anerkjente teoretiske modeller. Sistnevnte gjelder i særlig grad obligasjoner denominert i norske kroner. Som grunnlag for slik verdsettelse benyttes diskonteringsrenter bestående av swaprenter tillagt en kredittpremie. Kredittpremien vil oftest være utstederspesifikk, og normalt basert på konsensus av kredittspreader kvotert av et utvalg meglerforetak.

Unoterte derivater, herunder primært rente- og valutainstrumenter, verdsettes også teoretisk. Pengemarkedsrenter, swaprenter, valutakurser og volatiliteter som danner grunnlag for verdsettelse hentes fra Reuters og Bloomberg.

Konsernet gjennomfører løpende kontroll for å sikre kvaliteten på innhentede markedsdata fra eksterne kilder. Slike kontroller vil generelt omfatte sammenligning av multiple kilder samt kontroll og rimelighetsvurdering av unormale endringer.

Konsernet kategoriserer finansielle instrumenter som verdsettes til virkelig verdi på tre forskjellige nivåer som er nærmere beskrevet nedenfor. Nivåene gir uttrykk for ulik grad av likviditet og ulike målemetoder. Selskapet har etablert verdsettelsesmodeller for å fange opp informasjon fra et bredt utvalg med godt informerte kilder med henblikk på å minimere usikkerhet knyttet til verdsettelsen.

NIVÅ 1: FINANSIELLE INSTRUMENTER DER VERDSETTELSE ER BASERT PÅ KVOTERTE PRISER I AKTIVE MARKEDER FOR IDENTISKE EIENDELER

Denne kategorien inkluderer børsnoterte aksjer som over den foregående 3 måneders perioden har hatt en daglig gjennomsnittlig omsetning tilsvarende ca 20 millioner kroner eller mer. Aksjene anses på dette grunnlag å være tilstrekkelig likvide til å inngå i dette nivået. Obligasjoner, sertifikater eller tilsvarende instrumenter utstedt av nasjonal stat er generelt klassifisert på nivå 1. Når det gjelder derivater vil standardiserte aksjeindeks- og rentefutures omfattes på dette nivå.

NIVÅ 2: FINANSIELLE INSTRUMENTER DER VERDSETTELSE ER BASERT PÅ OBSERVERBAR MARKEDSINFORMASJON IKKE OMFATTET AV NIVÅ 1

Denne kategorien omfatter finansielle instrumenter som verdsettes basert på markedsinformasjon som kan være direkte observerbar eller indirekte observerbar. Markedsinformasjon som er indirekte observerbar innebærer at prisene kan være avledet fra observerbare relaterte markeder. Nivå 2 omfatter aksjer eller tilsvarende egenkapitalinstrumenter der markedskurser er tilgjengelig, men der omsetningsvolum er for begrenset til å oppfylle kriteriet for nivå 1. Normalt vil aksjene på dette nivå være omsatt i løpet av siste måned. Obligasjoner og tilsvarende instrumenter er generelt klassifisert på dette nivå. Videre er rente- og valutaswapper og ikke-standardiserte rente- og valutaderivater klassifisert på nivå 2. Fondsinvesteringer, med unntak av Private equity fond, er generelt klassifisert på nivå 2, og omfatter aksje-, rente- og hedgefond.

NIVÅ 3: FINANSIELLE INSTRUMENTER DER VERDSETTELSE ER BASERT PÅ INFORMASJON SOM IKKE ER OBSERVERBAR I HENHOLD TIL NIVÅ 2

Aksjer klassifisert på nivå 3 omfatter primært investeringer i unoterte/private selskaper. Dette omfatter blant annet investeringer i skog, eiendom, mikrofinans og infrastruktur. Private equity er generelt, gjennom direkte investeringer eller investeringer i fond, klassifisert på nivå 3.

De typer verdipapirer som er klassifisert på nivå 3 er nærmere omtalt nedenfor med henvisning til verdipapirtype og verdsettelsesmetode. Storebrand er av den oppfatning at den verdsettelse som er lagt til grunn representerer beste estimat på verdipapirens markedsverdi.

UNOTERTE AKSJER – HERUNDER SKOGINVESTERINGER

De eksterne verddivurderingene er basert på modeller som inkluderer ikke observerbare forutsetninger. Utover de eksterne verddivurderinger som er gjennomført per 31. desember 2014 er aksjeinvesteringene verdsatt basert på verdjustert egenkapital rapportert fra eksterne kilder. For de største skoginvesteringene er det gjennomført omfattende eksterne verddivurderinger per 31. desember 2014, og som danner grunnlag for verdsettelsen av selskapets investering.

PRIVATE EQUITY

Hoveddelen av Storebrands private equity-investeringer er i form av private equity-fond. I tillegg kommer en rekke direkte-investeringer. Private equity-investeringer ansees som langsiktige investeringer hvor Storebrand forventer å ta ut gevinster ved å sitte gjennom prosjektenes løpetid.

Investeringene i private equity-fond verdsettes basert på de verdier som rapporteres fra fondene. De fleste private equity-fond rapporterer kvartalsvis, mens noen få rapporterer sjeldnere. For de investeringer hvor Storebrand ikke har mottatt oppdatert verddivurdering innen avleggelsen av årsregnskapet legges siste mottatte verddivurdering til grunn, justert for kontantstrømmer og eventuelle markedseffekter i perioden fra siste verddivurdering og frem til rapporteringstidspunktet. Denne markedseffekten estimeres basert på type verdsettelse av selskapene i de underliggende fond, verdiutviklingen på relevante indekser justert for estimert beta mellom det aktuelle selskap og den relevante indeks.

For direkte private equity-investeringer baseres verdsettelsen enten på nylig foretatte transaksjoner eller en modell hvor selskap som har løpende virksomhet vurderes ved å sammenlikne nøkkeltall med tilsvarende børsnoterte selskap eller grupper av tilsvarende børsnoterte selskap. Verdien reduseres i enkelte tilfeller med en likviditetsrabatt som kan variere fra investering til investering. Selskap som er under oppstart, tidlig ekspansjon eller av andre grunner gjennomgår strukturelle endringer som vanskeliggjør en prising mot en referansegruppe vil verdsettes til det laveste av kost og estimert verdi.

For investeringer der Storebrand deltar som medinvestor sammen med en ledende investor som gjennomfører verddivurdering, og det ikke foreligger en nylig transaksjon, vil denne verdien etter kvalitetssikring i Storebrand legges til grunn. For investeringer hvor Storebrand ikke har mottatt oppdaterte verddivurderinger per 31.12 fra ledende investor innen avleggelsen av årsregnskapet legges tidligere verddivurdering til grunn justert for eventuelle markedseffekter i perioden fra siste verddivurdering og til rapporteringstidspunktet. Der det ikke foreligger separate verddivurderinger fra en ledende investor i syndikatet gjennomføres en separat verdsettelse som beskrevet over.

EIENDOMSFOND

Indirekte eiendomsinvesteringer er i hovedsak investeringer i fond med underliggende eiendomsinvesteringer hvor Storebrand har som intensjon å eie investeringene gjennom fondenes levetid. Verddivurderingen av eiendomsfondene gjøres på bakgrunn av opplysninger mottatt fra den enkelte fondsforvalter.

De fleste forvaltere rapporterer kvartalsvis og den mest vanlige metoden som den enkelte fondsforvalter benytter er ekstern kvartalsvis verddivurdering av fondets eiendeler. Dette innebærer at forvalter beregner en Net Asset Value (NAV). Rapportering av NAV fra fondene vil ofte være et kvartal forsinket i forhold til avleggelse av Storebrands regnskaper. For å hensynta verdiendringer i løpet av det siste kvartalet, benyttes foreløpige estimater utarbeidet av fondsselskapene.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Investeringseiendommene består hovedsakelig av kontoreiendom med lokalisering i Oslo og Stockholm og kjøpesentre i Sør-Norge.

Kontoreiendommer og kjøpesentre i Norge

Ved beregning av virkelig verdi benyttes det i Storebrand en intern kontantstrømsmodell. Netto kontantstrømmer for den enkelte eiendom diskonteres med et individuelt avkastningskrav. For kontoreiendommene er det estimert et fremtidig inntekts- og kostnadsbilde for de første 10 år, og beregnet en sluttverdi ved utløpet av det 10. året på basis av markedsleie og normal driftskostnad for eiendommen. I netto inntektsstrøm er det tatt hensyn til eksisterende og fremtidig inntektstap som følge av ledighet, nødvendige investeringer og en vurdering av fremtidig utvikling i markedsleien. De fleste kontrakter har en løpetid på fem eller ti år. Kontantstrømmene fra disse leieavtalene (kontraktsleie) inngår i verdiberegningene. For å estimere de langsiktige fremtidige ikke-kontraktsfastsatte leieinntektene er det utviklet en prognosemodell. Modellen legger til grunn historiske observasjoner i Dagens Næringslivs eiendomsindeks (justert med KPI) samt markedsestimater. Det beregnes et langsiktig, tidsvektet gjennomsnitt av de årlige observasjonene hvor de eldste observasjonene vektet med lavest vekt. For ikke-kontraktsfastsatt leie i det korte perspektiv sees det hen til dagens leiepriser og markedsforhold.

Det fastsettes et individuelt avkastningskrav for den enkelte eiendom. Avkastningskravet sees i sammenheng med den tilhørende kontantstrøm for eiendommen. Den kunnskap som foreligger om markedets avkastningskrav herunder transaksjoner og takster, benyttes ved fastsettelse av kontantstrømmen.

Avkastningskravet er oppdelt i følgende elementer:

Risikofri rente

- Risikopåslag, justert for:
- Type eiendom
- Beliggenhet
- Bygningsmessig standard
- Miljøstandard
- Kontraktvarighet
- Leietakers kvalitet
- Andre forhold som transaksjoner og oppfatning i markedet, ledighet samt generell kunnskap om markedet og den enkelte eiendom

Ekstern taksering

Det foretas en metodisk tilnærming til utvalg av eiendommer som skal takseres hvert kvartal, slik at alle eiendommer vil bli taksert minimum hvert tredje år. I 2014 er det innhentet takster tilsvarende om lag 70 prosent av Storebrands eiendomsportefølje i Norge.

I SPP innhentes det takster for samtlige heleide eiendomsinvesteringer.

Storebrand Livsforsikring Konsern

NOK mill.	Kvoterte priser (Nivå 1)	Observer- bare forut- setninger (Nivå 2)	Ikke observer- bare forut- setninger (Nivå 3)	Sum virkelig verdi 2014	Sum virkelig verdi 2013
Eiendeler:					
Aksjer og andeler:					
- Aksjer	17 500	732	2 414	20 646	16 706
- Fondsandeler	276	87 197	9 359	96 832	84 763
- Eiendomsfond			952	952	1 217
Sum aksjer og andeler 2014	17 776	87 929	12 724	118 429	
Sum aksjer og andeler 2013	13 135	77 607	11 945		102 687
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning					
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner	35 278	19 409		54 687	61 602
- Finans- og foretaksobligasjoner	24	23 798	339	24 162	24 238
- Verdipapiriserte obligasjoner		41 824		41 824	42 296
- Overnasjonale organisasjoner	27	6 548		6 575	7 167
- Obligasjonsfond	841	49 898		50 739	37 211
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 2014	36 171	141 476	339	177 987	
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 2013	27 170	143 674	1 669		172 513
Derivater:					
- Rentederivater		4 514		4 514	- 664
- Valutaderivater		-3 113		-3 113	35
Sum derivater 2014		1 401		1 401	
- herav derivater med positiv markedsverdi		5 680		5 680	1 493
- herav derivater med negativ markedsverdi		-4 279		-4 279	-2 122
Sum derivater 2013		- 629			- 629
Eiendommer:					
- Investeringseiendommer			26 419	26 419	24 175
- Eierbenyttet eiendom			2 583	2 583	2 491
Sum eiendommer 2014			29 001	29 001	
Sum eiendommer 2013			26 928		26 928

NOK mill.	Fra kvoterte priser til observerbare forutsetninger	Fra observerbare forutsetninger til kvoterte priser
Aksjer og andeler	11	237
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		738

Bevegelser fra nivå 1 til nivå 2 gjenspeiler redusert omsetningsverdi i aktuelle aksjer i siste måleperiode. I motsatt tilfelle indikerer bevegelser fra nivå 2 til nivå 1 økt omsetningsverdi i aktuelle aksjer i siste måleperiode.

Spesifikasjon av papirer etter verdsettelsesteknikker (ikke observerbare forutsetninger)

NOK mill.	Aksjer	Fondsandeler	Eiendomsfond	Finans- og foretaksobligasjoner	Investerings-eiendommer	Eierbenyttet eiendom
Balanse per 1.1.14	20	21		8	21	15
Netto gevinster/tap					764	41
Tilgang/kjøp	2 414	9 359	952	339	26 419	2 583
Balanse per 31.12.14	2 434	9 380	952	348	27 204	2 638

Storebrand Livsforsikring AS

NOK mill.	Kvoterte priser (Nivå 1)	Observerbare forutsetninger (Nivå 2)	Ikke observerbare forutsetninger (Nivå 3)	Sum virkelig verdi 2014	Sum virkelig verdi 2013
Eiendeler:					
Aksjer og andeler:					
- Aksjer	9 336	206	1 779	11 321	6 086
- Fondsandeler		26 030	7 012	33 041	25 840
- Eiendomsfond			952	952	1 217
Sum aksjer og andeler 2014	9 336	26 236	9 742	45 314	
Sum aksjer og andeler 2013	4 246	25 425	8 898		33 143
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning					
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner	17 859			17 859	22 906
- Finans- og foretaksobligasjoner		10 670	74	10 744	11 446
- Verdipapiriserte obligasjoner		9 777		9 777	10 080
- Overnasjonale organisasjoner		1 065		1 065	1 511
- Obligasjonsfond		39 374		39 374	32 987
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 2014	17 859	60 886	74	78 819	
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 2013	14 818	63 053	1 058		78 930
Derivater:					
- Rentederivater		1 013		1 013	324
- Valutaderivater		-2 782		-2 782	-158
Sum derivater 2014		-1 769		-1 769	
- herav derivater med positiv markedsverdi		-1 769		-1 769	604
- herav derivater med negativ markedsverdi		1 255		1 255	-438
Sum derivater 2013		166			166

Bevegelser mellom kvoterte priser og observerbare forutsetninger

NOK mill.	Fra kvoterte priser til observerbare forutsetninger	Fra observerbare forutsetninger til kvoterte priser
Aksjer og andeler	10	2
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning		738

Bevegelser fra nivå 1 til nivå 2 gjenspeiler redusert omsetningsverdi i aktuelle aksjer i siste måleperiode. I motsatt tilfelle indikerer bevegelser fra nivå 2 til nivå 1 økt omsetningsverdi i aktuelle aksjer i siste måleperiode.

Spesifikasjon av papirer etter verdsettelsesteknikker (ikke observerbare forutsetninger)

NOK mill.	Aksjer	Fondsandeler	Eiendomsfond	Finans- og foretaks-obligasjoner
Balanse per 1.1.14	1 705	5 976	1 217	1 058
Netto gevinster/tap på finansielle instrumenter	227	1 789	149	22
Tilgang/kjøp	14	557	15	1
Salg/forfalt/oppgjør	- 167	-1 311	- 429	-1 007
Balanse per 31.12.14	1 779	7 012	952	74

SENSITIVITETSVURDERING

AKSJER

Under aksjer er det primært skog som er investert på nivå 3. Skoginvesteringer kjennetegnes blant annet ved svært lange kontantstrømsperioder. Det vil kunne være usikkerhet knyttet til fremtidig kontantstrøm som følge av fremtidig innteks- og kostnadsvekst, selv om disse forutsetninger er basert på anerkjente kilder. Verdsettelse av skoginvesteringer vil likevel være særlig sensitivt overfor diskonteringsrente som legges til grunn i kalkylen. Selskapet baserer sin verdsettelse på eksterne verddivurderinger. Disse benytter et antatt markedsmessig avkastningskrav. Som en rimelig alternativ forutsetning til de benyttede avkastningskrav, ville en endring i diskonteringsrente på 0,25 prosent utgjøre en endring på anslagsvis 3,25 prosent i verdi blant annet avhengig av skogens modenhet.

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	Verdiendring ved endret diskonteringsrente		Verdiendring ved endret diskonteringsrente	
	Økning + 25 bp	Reduksjon - 25 bp	Økning + 25 bp	Reduksjon - 25 bp
Endring i virkelig verdi per 31.12.14	-72	77	-63	68

Øvrige fondsandeler

Store deler av porteføljen prises mot sammenlignbare børsnoterte selskaper, mens mindre deler av porteføljen er børsnotert. Verdsettelsen av private equity-porteføljen vil dermed være sensitiv for svingninger i de globale aksjemarkedene. Private equity-porteføljen har en estimert beta mot MSCI World (Net – valutasikret til NOK) på omtrent 0,5.

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	Endring MSCI World		Endring MSCI World	
	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %
Endring i virkelig verdi per 31.12.14	291	-291	211	-211

Eiendomsfond

Verdivurderingen for indirekte eiendomsinvesteringer vil være sensitiv for endring i avkastningskravet og forutsetning om fremtidig kontantstrøm. De indirekte eiendomsinvesteringene er belånte strukturer. I snitt er porteføljen belånt med 51 prosent.

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	Verdiendring underliggende eiendommer		Verdiendring underliggende eiendommer	
	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %
Endring i virkelig verdi per 31.12.14	250	-247	250	-247

Finans- og foretaksobligasjoner

Verdipapirer registrert som finans og foretaksobligasjonen på nivå 3 er typisk mikrofinans fond, private equity debt fond, og konvertible obligasjoner. Disse prises ikke med diskonteringsrente slik obligasjoner vanligvis gjør, og derfor inngår disse investeringene i samme sensitivitetstest som private equity.

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	Endring MSCI World		Endring MSCI World	
	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %
Endring i virkelig verdi per 31.12.14	15	-15	4	-4

Eiendommer

Sensitivitetsvurderingen av eiendom gjelder både investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom. Verdivurderingen av eiendom er særlig sensitiv for endring i avkastningskravet og forutsetning om fremtidig kontantstrøm. En endring på 0,25 prosent i avkastningskravet hvor alt annet holdes likt, vil medføre en endring av verdien på eiendomsporteføljen i Storebrand på om lag 4,5 prosent. I størrelsesorden 25 prosent av eiendommens kontantstrøm er knyttet til inngåtte leiekontrakter. Dette innebærer at endringene i de usikre delene av kontantstrømmen med 1 prosent medfører endring i verdi på 0,75 prosent.

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	Endring i avkastningskrav		Endring i avkastningskrav	
	0.25%	-0.25%	0.25%	-0.25%
Endring i virkelig verdi per 31.12.14	-1 288	1 203	-1 172	1 071

Bransjenote resultatregnskap

NOK mill.	Kollektiv pensjon privat	Kollektiv pensjon offentlig	Gruppe livsforsikring	Individuell kapitalforsikring	Individuell rente/pensjonsforsikring
Premieinntekter for egen regning	12 805	1 493	573	1 160	214
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	9 419	605	40	242	765
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	2 822			306	364
Andre forsikringsrelaterte inntekter	201	1		26	29
Erstatninger for egen regning	-7 302	-11 946	- 488	-1 841	-1 579
- herav gjenkjøp	- 109	- 413		-2 584	- 54
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfaste forpliktelser	-8 129	9 973	- 9	92	497
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - særskilt investeringsportefølje	-7 978			337	- 147
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste forpliktelser	- 160	- 6		- 7	- 12
Forsikringsrelaterte driftskostnader	- 664	- 48	- 23	- 142	- 112
Andre forsikringsrelaterte kostnader	- 367	- 65	3	- 3	- 1
Resultat av teknisk regnskap 2014	649	8	97	169	18
Resultat av teknisk regnskap 2013	838	179	134	189	18

NOK mill.	Skadeforsikring	Storebrand Livsforsikring AS	Sikkerhetsavsetning klassifisert som egenkapital IFRS	BenCo	SPP	Storebrand Livsforsikring Konsern
Premieinntekter for egen regning	313	16 559		275	7 630	24 464
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	28	11 100		1 714	9 396	22 176
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen		3 492		120	8 633	12 248
Andre forsikringsrelaterte inntekter	1	256		365	1 117	1 739
Erstatninger for egen regning	- 160	-23 315		-1 643	-10 428	-35 386
- herav gjenkjøp		-3 160			66	-3 094
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfaste forpliktelser	- 36	2 389	4	-1 143	-3 056	-1 711
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - særskilt investeringsportefølje		-7 788		515	-11 461	-18 735
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste forpliktelser		- 185		- 5		- 190
Forsikringsrelaterte driftskostnader	- 44	-1 033		- 112	-1 000	-2 197
Andre forsikringsrelaterte kostnader	- 1	- 434			- 24	- 459
Resultat av teknisk regnskap 2014	101	1 041	4	86	807	1 949
Resultat av teknisk regnskap 2013	140	1 498	6	39	652	2 213

FORDELING ETTER OVERSKUDDSMODELL

Individuell kapitalforsikring

NOK mill.	Med over- skuddsdeling	Uten rett til andel av overskudd	Investerings- valg	2014	2013
Premieinntekter for egen regning	263	410	487	1 160	1 449
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	178	63		242	248
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalg- porteføljen			306	306	384
Andre forsikringsrelaterte inntekter			25	26	33
Erstatninger for egen regning	- 633	- 93	-1 115	-1 841	-3 189
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	259	- 167		92	1 057
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje			337	337	441
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	- 7			- 7	- 60
Forsikringsrelaterte driftskostnader	- 61	- 56	- 25	- 142	- 168
Andre forsikringsrelaterte kostnader	- 3	- 1		- 3	- 6
Resultat av teknisk regnskap	- 3	156	15	169	189

Individuell rente/pensjonsforsikring

NOK mill.	Med overskudds- deling	Investeringsvalg	2014	2013
Premieinntekter for egen regning	31	183	214	402
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	765		765	754
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen		364	364	513
Andre forsikringsrelaterte inntekter	1	28	29	29
Erstatninger for egen regning	-1 205	- 374	-1 579	-1 684
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	497		497	683
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje		- 147	- 147	- 547
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	- 12		- 12	- 25
Forsikringsrelaterte driftskostnader	- 75	- 37	- 112	- 104
Andre forsikringsrelaterte kostnader	- 1		- 1	- 3
Resultat av teknisk regnskap	0	18	18	18

Kollektiv pensjon privat

NOK mill.	Ytelses- basert uten investerings valg	Fripoliser	Innskudds- basert med investerings valg	Uten rett til andel av overskudd	2014	2013
Premieinntekter for egen regning	5 913	- 609	6 782	720	12 805	13 903
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	3 902	5 471		46	9 419	6 129
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalg- porteføljen			2 822		2 822	3 530
Andre forsikringsrelaterte inntekter	13	3	184		201	150
Erstatninger for egen regning	-2 426	-3 392	-1 479	- 5	-7 302	-6 362
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	-6 189	-1 336		- 604	-8 129	-8 200
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje			-7 978		-7 978	-7 450
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	- 150	- 9			- 160	
Forsikringsrelaterte driftskostnader	- 209	- 238	- 158	- 59	- 664	- 709
Andre forsikringsrelaterte kostnader	- 270	- 5	- 39	- 53	- 367	- 154
Resultat av teknisk regnskap	584	- 114	133	46	649	838

Kollektiv pensjon offentlig

NOK mill.	Ytelsesbasert uten investeringsvalg	2014	2013
Premieinntekter for egen regning	1 493	1 493	2 208
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	605	605	744
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen			18
Andre forsikringsrelaterte inntekter	1	1	4
Erstatninger for egen regning	-11 946	-11 946	-7 588
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	9 973	9 973	4 934
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje			- 38
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	- 6	- 6	
Forsikringsrelaterte driftskostnader	- 48	- 48	- 87
Andre forsikringsrelaterte kostnader	- 65	- 65	- 16
Resultat av teknisk regnskap	8	8	179

Resultatanalyse fordelt per bransje

NOK mill.	Kollektiv pensjon privat	Kollektiv pensjon offentlig	Gruppe- livsforsikring	Individuell kapital- forsikring	Individuell rente/ pensjons- forsikring	Skade- forsikring
Finansinntekter ¹⁾	10 552	530	35	477	904	24
Garantert rente	- 7 976	- 379	- 2	- 453	- 860	
- herav tilført premiefond	- 7	- 6				
Avkastningsresultat før trekk av buffer	2 576	151	34	24	44	24
Til/fra tilleggsavsetning og bufferkapital	- 374	- 123		- 52	- 83	
Avkastningsresultat etter bruk av tilleggsavsetning og bufferavsetning	2 201	28	34	- 28	- 39	24
Risikopremie	483	55	508	531	- 89	264
Risikotilskudd	- 102	- 54	- 496	- 346	151	- 178
Netto gjenforsikring med videre ¹⁾	- 121		- 5			- 25
Risikoresultat	260	0	8	185	62	61
Administrasjonspremie	998	78	79	161	121	60
Driftskostnader	- 664	- 48	- 23	- 142	- 112	- 44
Administrasjonsresultat	334	30	55	19	9	15
Øvrig ²⁾	- 2 263	- 22			- 2	
Pris på rentegaranti	411	53				
Fortjenesteelement risiko	157	25				
Bransjeresultat brutto	1 099	114	97	176	30	101
Avkastnings- og risikoresultat til forsikringskunder	- 160	- 6		- 7	- 12	
Eiers bidrag oppreservering langt liv	- 291	- 100				
Resultat av teknisk regnskap	649	8	97	169	18	101

1) Postene andre forsikringsrelaterte inntekter (i note 15) og andre forsikringsrelaterte kostnader (i note 15) er fordelt etter art.

2) Posten består av avsetning til langt liv, tilleggsavsetning og avsetning sikkerhetsavsetning skadeprodukter

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Sikkerhets-avsetning klassifisert som egenkapital IFRS		BenCo	SPP	Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2014	2013	2014	2013	2014	2014	2014	2013
Finansinntekter ¹⁾	12 521	9 577			1 143	5 480	19 144	11 544
Garantert rente	-9 669	-9 923			-1 145	-5 396	-16 210	-11 906
- herav tilført premiefond	- 14	- 23			- 94		- 108	- 23
Avkastningsresultat før trekk av buffer	2 852	- 345			- 3	84	2 934	- 362
Til/fra tilleggsavsetning og bufferkapital	- 633	932					- 633	932
Avkastningsresultat etter bruk av tilleggsavsetning og bufferavsetning	2 220	587			- 3	84	2 301	571
Risikopremie	1 752	1 455			9	382	2 143	1 905
Risikotilskudd	-1 025	- 922			- 3	148	- 880	-1 208
Netto gjenforsikring med videre ¹⁾	- 151	- 41				- 4	- 155	- 44
Risikoresultat	576	493			6	526	1 108	653
Administrasjonspremie	1 496	1 550			142	987	2 624	2 563
Driftskostnader	-1 033	-1 173			- 60	- 790	-1 883	-1 641
Administrasjonsresultat	463	377			82	197	742	923
Øvrig ²⁾	-2 287	- 454	4	6			-2 271	- 430
Pris på rentegaranti	463	513					463	513
Fortjenesteelement risiko	182	201					182	201
Bransjeresultat brutto	1 617	1 716	4	6	86	807	2 525	2 431
Avkastnings- og risikoresultat til forsikringskunder	- 185	- 218					- 185	- 218
Eiers bidrag oppreservering langt liv	- 391						- 391	
Resultat av teknisk regnskap	1 041	1 498	4	6	86	807	1 949	2 213

1) Postene andre forsikringsrelaterte inntekter (i note 15) og andre forsikringsrelaterte kostnader (i note 15) er fordelt etter art.

2) Posten består av avsetning til langt liv, tilleggsavsetning og avsetning sikkerhetsavsetning skadeprodukter.

Individuell kapitalforsikring

NOK mill.	Med overskuddsdeling		Uten rett til andel av overskudd		Investeringsvalg		2014		2013	
	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier
Administrasjonsresultat				6		13		19	2	4
Avkastningsresultat	6			18			6	18	42	20
Risikoresultat	51			133		2	51	134	61	138
Overskuddsdeling	3	-3					3	-3	-28	28
Til/fra tilleggsavsetning og bufferfond	-52						-52		-15	
Øvrig									-2	
Resultat av teknisk regnskap	7	-3		156		15	7	169	60	189

Individuell rente/pensjonsforsikring

NOK mill.	Med overskuddsdeling		Investeringsvalg		2014		2013	
	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier
Administrasjonsresultat	-7			16	-7	16	-5	20
Avkastningsresultat	44				44		182	
Risikoresultat	60			2	60	2	-15	1
Overskuddsdeling							4	-4
Til/fra tilleggsavsetning og bufferfond	-83				-83		-141	
Øvrig	-2				-2			
Resultat av teknisk regnskap	12	0		18	12	18	25	18

Kollektiv pensjon privat

NOK mill.	Ytelsesbasert uten investeringsvalg		Fripoliser		Innskuddsbasert med investeringsvalg	
	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier
Administrasjonsresultat		125		35		147
Avkastningsresultat	1 327		1 222			- 14
Risikoresultat	119	41	130	11		
Pris på rentegaranti og fortjeneste risiko		548				
Overskuddsdeling						
Til/fra tilleggsavsetning og bufferfond	- 302		- 72			
Øvrig	- 863	- 130	- 1 109	- 161		
Resultat av teknisk regnskap	280	584	170	- 114		133

Kollektiv pensjon privat

NOK mill.	Uten rett til andel av overskudd		2014		2013	
	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier
Administrasjonsresultat		27		334		294
Avkastningsresultat		41	2 548	27	- 817	30
Risikoresultat		- 41	248	11	95	- 79
Pris på rentegaranti og fortjeneste risiko		20		567		610
Overskuddsdeling					- 12	12
Til/fra tilleggsavsetning og bufferfond			- 374		1 088	
Øvrig			- 1 972	- 291	- 210	- 30
Resultat av teknisk regnskap		46	451	649	143	838

Kollektiv pensjon offentlig

NOK mill.	Ytelsesbasert uten investeringsvalg		2014		2013	
	Kunde	Eier	Kunde	Eier	Kunde	Eier
Administrasjonsresultat		30		30		23
Avkastningsresultat	151		151		149	
Risikoresultat					53	53
Pris på rentegaranti og fortjeneste risiko		78		78		104
Overskuddsdeling						
Til/fra tilleggsavsetning og bufferfond	-123		-123			
Øvrig	78	-100	78	-100	-212	
Resultat av teknisk regnskap	106	8	106	8	-11	179

Note 17 | Salg av forsikringer (nytegning)

NOK mill.	Kollektiv pensjon privat	Kollektiv pensjon offentlig	Gruppelivs-forsikring	Individuell kapital-forsikring	Individuell rente/pensjons-forsikring	Skade-forsikring	Storebrand Livsforsikring AS
2014	136		8	341	4	16	506
2013	172		3	693	5	11	885

Salg består av nysalg og forbedringssalg med fradrag for forsikringer der første premie ikke blir betalt. Tilflyttede reserver (note 18) er ikke med i tallene.

Note 18 | Flytting av forsikringsforpliktelser

NOK mill.	Kollektiv pensjons-forsikring privat	Kollektiv pensjons-forsikring offentlig	Individuell kapital-forsikring	Individuell rente/ og pensjons-forsikring	Storebrand Livsforsikring AS	
					2014	2013
Mottatte midler						
Premiereserve	920	4	6	159	1 088	3 010
Tilleggsavsetning	-4				-4	106
Flytting av premiereserver med videre	916	4	6	159	1 084	3 116
Premiefond						33
Antall kontrakter/kunder	507	5	61	292	865	1 191
Fraflyttede midler						
Premiereserve	-1 513	-10 788	-68	-82	-12 452	-7 429
Tilleggsavsetning	-6	-263			-269	-155
Kursreserver	-1				-1	-1
Flytting av premiereserver med videre	-1 520	-11 051	-68	-83	-12 722	-7 585
Premiefond						
Antall kontrakter/kunder	1 071	171	118	271	1 631	2 287

Note
19

Netto finansinntekter

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Renter utlån	171	158	555	566
Renter bank	73	188	36	38
Renter obligasjoner og sertifikater	3 599	3 345	1 836	1 172
Renter obligasjoner til amortisert kost	3 809	3 500	3 809	3 500
Renter derivater	565	385	17	39
Renteinntekt for øvrig	- 147	- 115	- 144	- 96
Utbytte	767	897	323	179
Sum renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	8 837	8 360	6 431	5 398
Verdiendring eiendom	433	4		
Verdiendring aksjer	11 135	12 843	2 220	5 318
Verdiendring obligasjoner og sertifikater	3 898		2 034	878
Verdiendring derivater	4 200	-2 085	127	- 101
Sum verdiendringer på investeringer	19 666	10 761	4 381	6 095
Realisert gevinst eiendom	- 10	- 330	6	
Realisert gevinst aksjer	5 783	2 250	4 660	1 791
Realisert gevinst obligasjoner og sertifikater	1 919	- 224	586	- 425
Realisert gevinst derivater	-2 979	-2 690	-2 985	-2 688
Realisert gevinst obligasjoner til amortisert kost	9	1	7	1
Agjo aksjer	3 064	789	2 080	1 050
Agjo obligasjoner og sertifikater	787	169	416	712
Agjo derivater	-3 326	838	-1 940	75
Agjo obligasjoner til amortisert kost	59	85	59	85
Agjo diverse	88	- 94	95	- 1
Sum realisert gevinst og tap på investeringer	5 394	795	2 985	600
Rentekostnader ansvarlig lån	442	468	442	468
Sum rentekostnader	442	468	442	468

Note
20

Netto inntekter fra eiendommer

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2014	2013
Leieinntekter fra eiendommer ¹⁾	1 693	1 734
Driftskostnader (inkludert vedlikehold og reparasjoner) som gjelder eiendommer som har gitt leieinntekter i perioden ²⁾	- 282	- 318
Resultat minoritet definert som gjeld	- 160	- 130
Netto driftsinntekter eiendom	1 251	1 285
Realisert gevinst/tap	- 10	- 330
Endring i virkelig verdi investeringseiendommer	433	4
Sum inntekter eiendom	1 674	959
1) Herav eiendommer til eget bruk	169	141
2) Herav eiendommer til eget bruk	- 71	- 24

Note 21 | Andre forsikringsrelaterte inntekter

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Renteinntekter forsikring	7	66	7	6
Forvaltningsgebyrer	682	647		
Øvrige forsikringsrelaterte gebyrer	33	36		
Indekseringsavgift	160	147		
Administrasjonsgebyrer	85	56		
Returprovisjoner	416	172	231	171
Andre inntekter	355	270	19	41
Sum andre forsikringsrelaterte inntekter	1 739	1 394	256	217

Note 22 | Andre inntekter

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Renter på driftsbankkonti	26	26	26	26
Forvaltningshonorar, kapitalforvaltning	150	133		
Driftsinntekter i selskaper utenom forsikring	254	246		
Andre inntekter	80	23		
Sum andre inntekter	510	427	26	26

Note 23 | Salgskostnader

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Lønn og personalkostnader egne salgsressurser	-400	-240	-246	-131
Andre salgskostnader egne salgsressurser	-171	-232	-41	-149
Provisjoner til eksterne distributører	-148	-117	-25	-70
Sum salgskostnader	-719	-589	-312	-351
Endring i forskuddsbetalte direkte salgskostnader	2	19		

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Storebrandkonsernet har landspesifikke pensjonsordninger.

Styret i Storebrand ASA besluttet 28. oktober 2014 å endre ytelsespensjonsordningen til en innskuddsordning for egne ansatte i Storebrand i Norge med virkning fra 1. januar 2015. Frem til 31. desember 2014 har Storebrand i Norge hatt både en innskuddsbasert og ytelsesbasert pensjonsordning. Den ytelsesbaserte ordningen ble 1. januar 2011 lukket for opptak av nye medlemmer, og det ble fra samme tidspunkt etablert en innskuddspensjonsordning. Ved overgang til innskuddspensjon vil ansatte få utstedt en tradisjonell friplise for opptjente rettigheter i den sikrede pensjonsordningen. Dette er hensyntatt i pensjonsforpliktelsene per 31. desember 2014. Det foreligger enkelte forpliktelser knyttet til blant annet sykemeldte og delvis uføre hvor ytelsesordningen vil gjelde i en periode.

Ifølge IAS19 skal eiendeler og forpliktelser knyttet til ytelsesordningen fraregnes når det foreligger en ikke-reversibel beslutning om avvikling av ytelsesordningen (og denne ikke erstattes med tilsvarende ordning). Forutsetninger som benyttes ved beregningen skal oppdateres og effekter av dette innregnes i Totalresultat. Effekter som i tidligere perioder er resultatført i totalresultatet, skal ikke omklassifiseres til ordinært resultat (IAS19.122). Gevinst/tap ved fraregning innregnes i ordinært resultat.

For de usikrede forsikringsforpliktelsene for lønn over 12G er det gitt et tilbud om kontantutløsning av de opptjente rettigheter, med utbetaling i starten av 2015, med unntak for ansatte i konsernledelsen som får utbetalingen fordelt over 5 år. Disse usikrede pensjonsforpliktelsene inngår i balansen per 31. desember 2014. Det foreligger også ytelsesforpliktelser i balansen knyttet til driftspensjoner for enkelte tidligere ansatte og tidligere styremedlemmer.

Den nye innskuddspensjonsordningen som gjelder fra 1. januar 2015 har følgende innhold og premiesatser:

- Sparingen starter fra første lønnskrone
- Sparesats på 7 prosent av lønn fra 0 til 12G (Grunnbeløp utgjør kr 88.370 per 31. desember 14)
- I tillegg spares 13 prosent av lønn mellom 7,1 til 12G
- Sparesats for lønn over 12G er 20 prosent

For innskuddspensjonsordningen frem til 31. desember 2014 var sparesatsene 5 prosent av lønn mellom 1 og 6G, 8 prosent av lønn mellom 6 og 12G, samt en innskuddsordning over drift som årlig utgjør 20 prosent av innskuddsgrunnlaget for lønn over 12G. Fra 1. januar 2013 ble Storebrand tatt opp i AFP-ordningen. Den private AFP-ordningen skal regnskapsføres som en ytelsesbasert flerforetaksordning og blir finansiert gjennom årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn mellom 1 og 7,1G. Det foreligger ikke tilgjengelig pålitelig informasjon for innregning av den nye forpliktelsen i balansen. De ansatte i Storebrand i Norge som er født før 1. januar 1956 kan velge mellom å ta ut AFP eller gå av ved 65 års alder og motta en driftspensjon fra foretaket frem til fylte 67 år. Utbetalingen av AFP er livsvarig, og de ansatte kan velge å ta ut fra AFP-ordningen fra og med fylte 62 år og fortsette å stå i jobb. Storebrands driftspensjonsordning med utbetaling mellom 65 til 67 år er for øvrige ansatte avviklet.

Alle som er medlemmer i pensjonsordningene har en tilknyttet barne-, etterlatte- og uføredekning.

Pensjonen for ansatte i SPP i Sverige følger de Bankanställdas Tjänstepensionsplan (BTP). Ordinær fratredelsesalder er 65 år i samsvar med pensjonsavtalen mellom Bankinstituten Arbetsgivarorganisation (BAO) og de arbeidsorganisasjoner som omfattes av BTP. Pensjonen utgjør 10 prosent av årslønnen opp til 7,5 "inkomstbaselopp" ("inkomstbaseloppet" utgjorde i 2014 SEK 56 900 og blir i 2015 SEK 58 100), 65 prosent av lønn i intervallet i 7,5 til 20 og 32,5 prosent i intervallet 20 til 30. På lønn som overstiger 30 "inkomstbaselopp" beregnes ingen alderspensjon. Full opptjeningstid oppnås etter 30 års medlemskap i pensjonsordningen. Utover den ytelsesbaserte delen finnes også en mindre innskuddsdel innen BTP-planen. For denne del får den ansatte selv velge plasseringsform (tradisjonell forsikring eller fondsforsikring). Den innskuddsbaserte delen er 2 prosent av årslønn.

I SPP har administrerende direktør en pensjonsalder på 62 år. Administrerende direktør omfattes av en innskuddsbasert pensjonsplan som innebærer at selskapet betaler 35 prosent av fast lønn i pensjonspremie. Utover dette gjelder en forhåndsbestemt pensjonsplan som innebærer livsvarig alderspensjon med 16,25 prosent av fast lønn i intervallet 30 til 50 "inkomstbaselopp". Alderspensjonen fra 62 til 65 år utgjør 65 prosent av fast lønn begrenset oppad til SEK 4 045 000. Pensjonsvilkårene følger for øvrig pensjonsavtalen mellom BAO/Finansforbundet respektive SACO-forbundet (BTP-planen). Selskapet sikrer pensjonsforpliktelsen gjennom innbetaling av forsikringspremier i ansettelsestiden.

Pensjon til de ansatte i Nordben Life and Pension Insurance Company LTD og Euroben Life and Pension LTD er dekket av en innskuddsordning. I tillegg er ansatte i Nordben dekket med en engangssum ved dødsfall i tjenestetiden.

Balanseførte pensjonsforpliktelser er fastsatt som følger

NOK mill.	2014	2013
Nåverdi av forsikret pensjonsforpliktelse	934	1 821
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-813	-1 620
Netto pensjonsforpliktelse/-midler forsikret ordning	121	201
Nåverdi av uforsikret pensjonsforpliktelse	166	374
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	288	575

Inkluderer arbeidsgiveravgift på netto underfinansiert forpliktelse. Arbeidsgiveravgift inngår i bruttoforpliktelsen.

Bokført i balansen:

NOK mill.	2014	2013
Pensjonsforpliktelser	288	575

Endringene i den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen i løpet av året

NOK mill.	2014	2013
Pensjonsforpliktelse 1.1	2 195	2 258
Periodens pensjonsopptjening	94	114
Rentekostnader på forpliktelsen	88	90
Estimatawik	380	- 59
Gevinst/tap ved avkortning	- 79	
Utbetalt pensjon	- 72	- 60
Planendringer	-1 498	- 229
Pensjonsforpliktelse tilgang/avgang og omregningsdifferanser	9	102
Arbeidsgiveravgift pensjonsmidler	- 16	- 21
Pensjonsforpliktelse 31.12.	1 101	2 195

Endringene i pensjonsmidlenes virkelige verdi

NOK mill.	2014	2013
Virkelig verdi av pensjonsmidler 1.1	1 620	1 418
Forventet avkastning	57	56
Estimatawik	30	- 49
Gevinst/tap ved avkortning	- 79	
Innbetalte premier	159	145
Utbetalte pensjoner	- 40	- 39
Planendringer	- 941	
Pensjonsmidler tilgang/avgang og omregningsdifferanser	8	90
Arbeidsgiveravgift pensjonsmidler	- 1	- 1
Pensjonsmidler 31.12.	813	1 620

Forventede innbetalinger av premie (ytelse) i 2015	51
Forventede innbetalinger av premie (innskudd) i 2015	189
Forventede innbetalinger til AFP i 2015	17
Forventede utbetalinger over drift (usikret ordning) i 2015	25

Pensjonsmidler er basert på Storebrand Livsforsikring/SPPs finansielle midler som har følgende sammensetning per 31.12:

	Storebrand Livsforsikring AS		SPP Livförsäkring AB	
	2014	2013	2014	2013
Bygninger og fast eiendom	10%	12%	5%	6%
Obligasjoner til amortisert kost	40%	48%		
Pantelån og andre lån		2%		
Aksjer og andeler	15%	16%	9%	11%
Obligasjoner	28%	20%	83%	83%
Sertifikater	8%	2%		
Andre kortsiktige finansielle eiendeler	0%	0%	3%	
Sum	100%	100%	100%	100%
Bokført avkastning på eiendelene	5,4 %	3,3 %	11,6 %	1,4 %

Tabellen viser prosentvis plassering av pensjonsmidlene ved utgangen av året som administreres av Storebrand Livsforsikring. Finansielle instrumenter verdsettes på tre forskjellige nivåer. Fordeling av de enkelte klasser av finansielle instrumenter på nivåer fremgår av note 14.

Netto pensjonskostnad i resultatregnskapet, spesifisert som følger:

NOK mill.	2014	2013
Periodens pensjonsopptjening	95	114
Netto rentekostnad/avkastning	-14	33
Planendring	-560	-229
Korrigert kostnad inkludert tidligere år/valuta		1
Sum ytelsesbaserte ordninger	-479	-80
Periodens innbetaling til innskuddsordninger	146	80
Netto pensjonskostnad resultatført i perioden	-333	-1

Analyse av aktuarielt tap (gevinst) i perioden

NOK mill.	2014	2013
Tap (gevinst) - endring i diskonteringsrenten	393	-62
Tap (gevinst) - endring i andre økonomiske forutsetninger	-125	-23
Tap (gevinst) - endring i tabell for dødelighet		111
Tap (gevinst) - endring i andre demografiske forutsetninger	31	
Tap (gevinst) - opplevd DBO	80	-90
Tap (gevinst) - opplevd Pensjonsmidler	-41	40
Investerings-/administrasjonskostnader	12	12
Øvre grense pensjonsmidler		3
Aktuarielt tap (gevinst) i perioden	350	-10

Hovedforutsetninger benyttet i beregningene av netto pensjonsforpliktelse per 31.12.

	Storebrand Livsforsikring AS		SPP Livförsäkring AB	
	2014	2013	2014	2013
Diskonteringsrente ¹⁾	3,0 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %
Forventet lønnsvekst	3,0 %	3,3 %	3,5 %	3,5 %
Forventet årlig regulering folketrygd	3,0 %	3,5 %	3,0 %	3,0 %
Forventet årlig regulering utbetaling av pensjoner	0,1 %	0,1 %	2,0 %	2,0 %
Uførhetstabell	KU	KU		
Dødlighetstabell	K2013BE	K2013BE	DUS14	DUS06

1) Det er for de norske selskapene benyttet en diskonteringsrente på 2,5 prosent på deler av pensjonsforpliktelsene.

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER

Fastsettelse av økonomiske forutsetninger er basert på reglene i IAS 19. Det vil særlig være betydelig usikkerhet knyttet til langsiktige antagelser som fremtidig inflasjon, realrente, reallønnsvekst og G-regulering.

Av IAS 19.78 fremgår det at det skal benyttes en foretaksobligasjonsrente av høy kvalitet (high quality corporate bonds) som diskonteringsrente. I stater hvor det ikke finnes et likvid marked (norsk oversettelse av "deep market") for slike obligasjoner, skal statsobligasjonsrenter benyttes. Storebrand har benyttet OMF-rente som diskonteringsrente per 31. desember 2014. Basert på observert markeds- og volumutvikling må det norske OMF-markedet etter Storebrands oppfatning defineres som et dypt marked i relasjon til bestemmelsene i IAS 19.

Storebrand (Norge) endret i 2013 pensjonsvedtektene i de kollektive ordningene for ansatte og tidligere ansatte i selskapet. Endringen medførte at pensjoner under utbetaling ikke lenger har bestemmelse om regulering årlig med minimum 80 prosent av endringen i konsumprisindeksen. Ved fastsettelse av økonomiske forutsetninger vurderes også bedriftsspesifikke forhold herunder forventet vekst i direkte lønn.

AKTUARIELLE FORUTSETNINGER

I Norge er det standardiserte forutsetninger om døds-/uføreutvikling samt andre demografiske faktorer utarbeidet av Finansnæringens Fellesorganisasjon. Det er med virkning fra 2014 innført et nytt dødelighetsgrunnlag K2013 for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser. Storebrand har benyttet dødlighetstabell K2013BE (beste estimat) i aktuarberegningene per 31. desember 2014.

Gjennomsnittlig fratredelseshyppighet er lagt inn med 2-3 prosent for hele arbeidsstokken sett under ett og det er lagt inn synkende fratredelse ved økt alder. De aktuarielle forutsetningene i Sverige følger bransjens felles dødlighetstabell DUS 14 justert for selskaps-spesifikke forskjeller. Fratredelseshyppigheten er beregnet til i gjennomsnitt 4 prosent per år.

SENSITIVITETSANALYSE PENSJONSBEREGNING

Sensitivitetsanalyser er basert på fakta og omstendigheter per 31. desember 2014, forutsatt at alle andre forutsetninger er konstante.

	Diskonteringsrente		Forventet lønnsvekst/ G-regulering	
	0,5 %	-0,5 %	0,5 %	-0,5 %
Norge				
Prosentvis endring i pensjon:				
Periodens netto pensjonskostnader	-8%	10%	5%	-4%

	Diskonteringsrente		Forventet lønnsvekst		Forventet årlig regulering av pensjoner		Dødelighet - endring i forventet levealder	
Sverige	1,0 %	-1,0 %	1,0 %	-1,0 %	1,0 %	-1,0 %	+1 år	-1 år
Prosentvis endring i pensjon:								
Pensjonsforpliktelse	-20%	26%	5%	-6%	15%	-13%	4%	-4%
Periodens netto pensjonskostnader	-33%	21%	4%	-22%	3%	-23%	-8%	-14%

Risikoen for Storebrand knyttet til pensjonsordningen er knyttet til de endringer i de økonomiske -og actuarielle forutsetninger som må benyttes i beregningene, og den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsen er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre en økning i pensjonsforpliktelsen. For de norske selskapene som har gått over til innskuddspensjon fra 1. januar 2015 er det beregnet sensitivitet +/- 0,5 prosent på pensjonsforpliktelsen.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Storebrandkonsernet har landspesifikke pensjonsordninger. Styret i Storebrand ASA besluttet 28. oktober 2014 å endre ytelsespensjonsordningen til en innskuddsordning for egne ansatte i Storebrand i Norge med virkning fra 1. januar 2015. Frem til 31. desember 2014 har Storebrand i Norge hatt både en innskuddsbasert og ytelsesbasert pensjonsordning. Den ytelsesbaserte ordningen ble 1. januar 2011 lukket for opptak av nye medlemmer, og det ble fra samme tidspunkt etablert en innskuddspensjonsordning. Ved overgang til innskuddspensjon vil ansatte få utstedt en tradisjonell fripolise for opptjente rettigheter i den sikrede pensjonsordningen. Dette er hensyntatt i pensjonsforpliktelsene per 31. desember 2014. Det foreligger enkelte forpliktelser knyttet til blant annet sykemeldte og delvis uføre hvor ytelsesordningen vil gjelde i en periode.

Ifølge IAS19 skal eiendeler og forpliktelser knyttet til ytelsesordningen fraregnes når det foreligger en ikke-reversibel beslutning om avvikling av ytelsesordningen (og denne ikke erstattes med tilsvarende ordning). Forutsetninger som benyttes ved beregningen skal oppdateres og effekter av dette innregnes i Totalresultat. Effekter som i tidligere perioder er resultatført i totalresultatet, skal ikke omklassifiseres til ordinært resultat (IAS19.122). Gevinst/tap ved fraregning innregnes i ordinært resultat.

For de usikrede forsikringsforpliktelsene for lønn over 12G er det gitt et tilbud om kontantutløsning av de opptjente rettigheter, med utbetaling i starten av 2015 med unntak for ansatte i konsernledelsen som får utbetalingen fordelt over 5 år. Disse usikrede pensjonsforpliktelsene inngår i balansen per 31. desember 2014. Det foreligger også ytelsesforpliktelser i balansen knyttet til driftspensjoner for enkelte tidligere ansatte og tidligere styremedlemmer.

Den nye innskuddspensjonsordningen som gjelder fra 1. januar 2015 har følgende innhold og premiesatser:

- Sparingen starter fra første lønnskroner
- Spiresats på 7 prosent av lønn fra 0 til 12G (Grunnbeløp utgjør kr 88.370 per 31. desember 2014)
- I tillegg spares 13 prosent av lønn mellom 7,1 til 12G
- Spiresats for lønn over 12G er 20 prosent

For innskuddspensjonsordningen frem til 31. desember 2014 var sparesatsene 5 prosent av lønn mellom 1 og 6G, 8 prosent av lønn mellom 6 og 12G, samt en innskuddsordning over drift som årlig utgjør 20 prosent av innskuddsgrunnlaget for lønn over 12G. Fra 1. januar 2013 ble Storebrand tatt opp i AFP-ordningen. Den private AFP-ordningen skal regnskapsføres som en ytelsesbasert flerforetaksordning og blir finansiert gjennom årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn mellom 1 og 7,1G. Det foreligger ikke tilgjengelig pålitelig informasjon for innregning av den nye forpliktelsen i balansen. De ansatte i Storebrand i Norge som er født før 1. januar 1956 kan velge mellom å ta ut AFP eller gå av ved 65 års alder og motta en driftspensjon fra foretaket frem til fylte 67 år. Utbetalingen av AFP er livsvarig, og de ansatte kan velge å ta ut fra AFP-ordningen fra og med fylte 62 år og fortsette å stå i jobb. Storebrands driftspensjonsordning med utbetaling mellom 65 til 67 år er for øvrige ansatte avviklet. Alle som er medlemmer i pensjonsordningene har en tilknyttet barne-, etterlatte- og uføredekning.

Balanseførte pensjonsforpliktelser er fastsatt som følger

NOK mill.	2014	2013
Nåverdi av forsikret pensjonsforpliktelse	135	984
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-118	-898
Netto pensjonsforpliktelse/-midler forsikret ordning	17	86
Nåverdi av uforsikret pensjonsforpliktelse	156	346
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	174	432

Inkluderer arbeidsgiveravgift på netto underfinansiert forpliktelse. Arbeidsgiveravgift inngår i bruttoforpliktelsen.

Bokført i balansen

NOK mill.	2014	2013
Pensjonsforpliktelser	174	432

Endringene i den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen i løpet av året

NOK mill.	2014	2013
Pensjonsforpliktelse 1.1	1 330	1 412
Periodens pensjonsopptjening	65	77
Rentekostnader på forpliktelsen	55	56
Estimatawik	255	17
Utbetalt pensjon	- 46	- 42
Planendringer	-1 356	- 178
Arbeidsgiveravgift pensjonsmidler	- 13	- 12
Pensjonsforpliktelse 31.12.	291	1 330

Endringene i pensjonsmidlenes virkelige verdi

NOK mill.	2014	2013
Virkelig verdi av pensjonsmidler 1.1	898	840
Forventet avkastning	29	33
Estimatawik	-9	-34
Innbetalt premie	91	82
Utbetalte pensjoner	-24	-23
Planendringer	-866	
Pensjonsmidler 31.12.	118	898

Forventede innbetalinger av premie (ytelse) i 2015	6
Forventede innbetalinger av premie (innskudd) i 2015	69
Forventede innbetalinger til AFP i 2015	14
Forventede utbetalinger over drift (usikret ordning) i 2015	9

Pensjonsmidler er basert på Storebrand Livsforsikrings finansielle midler som har følgende sammensetning per 31.12:

	2014	2013
Eiendom	10%	17%
Obligasjoner til amortisert kost	40%	35%
Utlån		2%
Aksjer og andeler	15%	14%
Obligasjoner til virkelig verdi	28%	18%
Pengemarked	8%	14%
Andre kortsiktige finansielle eiendeler	0%	
Sum	100%	100%
Bokført avkastning på eiendelene	5.4 %	3.3 %

Tabellen viser prosentvis plassering av pensjonsmidlene ved utgangen av året som administreres av Storebrand Livsforsikring. Finansielle instrumenter verdsettes på tre forskjellige nivåer. Fordeling av de enkelte klasser av finansielle instrumenter på nivåer fremgår av note 14.

Netto pensjonskostnad i resultatregnskapet, spesifisert som følger:

NOK mill.	2014	2013
Periodens pensjonsopptjening	66	77
Netto rentekostnad/avkastning	26	22
Planendringer	-489	-178
Sum ytelsesbaserte ordninger	-397	-78
Periodens kostnad til innskuddsordninger	17	13
Netto pensjonskostnad resultatført i perioden	-381	-65

Analyse av aktuarielt tap (gevinst) i perioden

NOK mill.	2014	2013
Tap (gevinst) - endring i diskonteringsrenten	241	
Tap (gevinst) - endring i andre økonomiske forutsetninger	-16	-21
Tap (gevinst) - endring i tabell for dødelighet		97
Tap (gevinst) - opplevd DBO	30	-58
Tap (gevinst) - opplevd Pensjonsmidler	-1	24
Investerings-/administrasjonskostnader	10	10
Aktuarielt tap (gevinst) i perioden	264	51

Hovedforutsetninger benyttet i beregningene av netto pensjonsforpliktelse per 31.12.

	2014	2013
Diskonteringsrente ¹⁾	3,0 %	4,0 %
Forventet lønnsvekst	3,0 %	3,3 %
Forventet årlig regulering folketrygd	3,00%	3,50%
Forventet årlig regulering utbetaling av pensjoner	0,1 %	0,1 %
Uførhetstabell	KU	KU
Dødelighetstabell	K2013BE	K2013BE

1) Det er benyttet en diskonteringsrente på 2,5 prosent på deler av pensjonsforpliktelsene.

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER:

Fastsettelse av økonomiske forutsetninger er basert på reglene i IAS 19. Det vil særlig være betydelig usikkerhet knyttet til langsiktige antagelser som fremtidig inflasjon, realrente, reallønnsvekst og G-regulering.

Av IAS 19.78 fremgår det at det skal benyttes en foretaksobligasjonsrente av høy kvalitet (high quality corporate bonds) som diskonteringsrente. I stater hvor det ikke finnes et likvid marked (norsk oversettelse av "deep market") for slike obligasjoner, skal statsobligasjonsrenter benyttes.

Storebrand har benyttet OMF-rente som diskonteringsrente per 31. desember 2014. Basert på observert markeds- og volumutvikling må det norske OMF-markedet etter Storebrands oppfatning defineres som et dypt marked i relasjon til bestemmelsene i IAS 19.

Storebrand (Norge) endret i 2013 pensjonsvedtektene i de kollektive ordningene for ansatte og tidligere ansatte i selskapet. Endringen medførte at pensjoner under utbetaling ikke lenger har bestemmelse om regulering årlig med minimum 80 prosent av endringen i konsumprisindeksen.

Ved fastsettelse av økonomiske forutsetninger vurderes også bedriftsspesifikke forhold herunder forventet vekst i direkte lønn.

AKTUARIELLE FORUTSETNINGER:

I Norge er det standardiserte forutsetninger om døds-/uføreutvikling samt andre demografiske faktorer utarbeidet av Finansnærings Fellesorganisasjon. Det er med virkning fra 2014 innført et nytt dødelighetsgrunnlag K2013 for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser. Storebrand har benyttet dødelighetstabell K2013BE (beste estimat) i aktuarberegningene per 31. desember 2014.

Gjennomsnittlig fratredeshyppighet er lagt inn med 2-3 prosent for hele arbeidsstokken sett under ett og det er lagt inn synkende fratredelse ved økt alder.

SENSITIVITETSANALYSE PENSJONSBEREGNING

Sensitivitetsanalyser er basert på fakta og omstendigheter per 31. desember 2014, forutsatt at alle andre forutsetninger er konstante.

	Diskonteringsrente		Forventet lønnsvekst/ G-regulering	
	0,5 %	-0,5 %	0,5 %	-0,5 %
Prosentvis endring i pensjon:				
Periodens netto pensjonskostnader	-8%	10%	5%	-4%

Risikoen for Storebrand knyttet til pensjonsordningen er knyttet til de endringer i de økonomiske - og aktuarielle forutsetninger som må benyttes i beregningene, og den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsen er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre en økning i pensjonsforpliktelsen. For de norske selskapene som har gått over til innskuddspensjon fra 1. januar 2015 er det beregnet sensitivitet +/- 0,5 prosent på pensjonsforpliktelsen.

Godtgjørelse og forpliktelser for ledende ansatte og tillitsvalgte

Geir Holmgren er administrerende direktør i Storebrand Livsforsikring AS. Han har en lønnsgaranti på 12 måneder etter ordinær oppsigelsestid. Alle arbeidsrelaterte inntekter inklusive konsulentoppdrag kommer til fradrag. Han har en avtale om prestasjonsavhengig bonus, som er knyttet opp mot konsernets verdibaserte styringssystem (se punkt 3 under).

Selskapet har ingen forpliktelser overfor styrets leder ved opphør eller endring av vervet. Selskapet betaler styreansvarsforsikringer for sine styremedlemmer.

Storebrand har etablert en bonusordning for ansatte. Bonusordningen er knyttet til selskapets verdiskapning, samt individuelle prestasjoner.

Tusen kroner	Ordinær lønn	Bonus opptjent i året ¹⁾	Andre ytelser ²⁾	Total godtgjørelse opptjent i året	Lønnsgaranti (mnd)	Lån ³⁾	Eier antall aksjer ⁴⁾
Geir Holmgren	2 495	1 384	178	4 057	12		7 221
Lars Aa. Løddesøl ⁵⁾	3 869	308	182	4 359	18	10 158	40 832
Heidi Skaaret ⁵⁾	2 557	1 384	167	4 109	12	5 750	2 761
Hege Hodnesdal	2 724			2 724	18		119 401
Robin Kamark	3 790	1 999	167	5 957	18	3 625	12 761
Arne Hove	1 651		136	1 787		2 623	
Sarah McPhee ⁵⁾	3 999	2 374	65	6 438	18		44 484
Sum 2014	21 086	7 448	896	29 431		22 156	227 460
Sum 2013	17 289	6 056	973	24 318		30 826	113 072

1) Opptjent bonus i regnskapsåret 2014. Ledende ansatte har en avtale om prestasjonsavhengig bonus. 50 % av tildelt bonus utbetales kontant. Den resterende del av bonus konverteres til syntetiske aksjer basert på markedspris, og registreres i en aksjebank med tre års bindingstid. Ved utløp av tre års perioden beregnes verdien av de syntetiske aksjene med ny markedskurs. Halvparten av det utbetalte beløpet fra aksjebanken, etter skatt, skal benyttes til kjøp av fysiske aksjer i Storebrand ASA til markedspris med nye 3 års binding.

2) Omfatter bilgodtgjørelse, telefon, forsikring, rentefordel, andre trekkpliktige ytelser.

3) Lån opp til 3,5 millioner kroner følger ordinære ansattevilkår mens overskytende lånebeløp følger markedrente

4) Oversikten viser antall aksjer eid av vedkommende person, samt nærmeste familie og selskaper der vedkommende har bestemmende innflytelse, jmfør regnskapsloven 7-26.

Tusen kroner	Årets pensjonsopptjening	Beregnet pensjonsforpliktelse 31.12.14	Verdi utstedt fripolise 1.1.15 ¹⁾	Verdi oppgjør driftspensjon over 12G/overføres til pensjonskonto ^{2) 5)}	Regnskapsmessig gevinst for Storebrand avvikling ytelsespensjon (før kompensasjon) ³⁾	Verdi kompensasjon til ansatt ^{4) 5)}
Geir Holmgren	562	9 970	1 465	4 111	4 394	576
Lars Aa. Løddesøl	1 252	18 157	1 851	8 396	7 909	3 465
Heidi Skaaret	677	1 579		928	651	
Hege Hodnesdal		3 718		3 718		
Robin Kamark	1 123	2 627		1 667	961	
Arne Hove ⁷⁾	453	1 736	506	671	559	525
Sarah McPhee ⁶⁾	4 146	7 361				
Sum 2014	8 212	45 147	3 823	19 490	14 474	4 565
Sum 2013	7 926	34 501				

1) 1.1.15 utstedes det fripolise knyttet til sikret pensjonsordning for lønn under 12G

2) Avløsning av opptjent pensjonsrettighet over 12G.

3) Estimert gevinst for Storebrand før verdi av kompensasjon knyttet til overgang til innskuddspensjon. Dette beregnes som "Beregnet pensjonsforpliktelse 31.12.14" minus "Verdi utstedt fripolise 1.1.15" minus "Verdi oppgjør driftspensjon over 12G".

4) Kompensasjon knyttet til overgang til innskuddspensjon beregnet på Storebrands generelle kompensasjonsmodell

5) Det samlede beløpet overføres til pensjonskonto med 1/5 årlig tillagt rente. Beløpet skattlegges som lønn og netto beløp etter skatt settes inn på pensjonskonto (produkt "Ekstrapensjon")

6) I SPP har administrerende direktør pensjonsalder på 62 år. Administrerende direktør i SPP omfattes av en innskuddsbasert ordning i tillegg til en ytelsesordning.

Tusen kroner	Godtgjørelse	Eier antall aksjer ¹⁾	Lån
Styret			
Odd Arild Grefstad	6 854	56 530	5 114
Bodil Cathrine Valvik	89	1 839	1 702
Inger Johanne Bergstøl	200		
Jan Otto Risebrobakken		6 302	3 866
Tove Margrete Storrødvann	200		
Peik Norenberg	200		
Erik Haug Hansen	152	6 417	3 500
Sum 2014	7 694	71 088	14 182
Sum 2013	4 917	65 765	16 039
Kontrollkomite ²⁾			
Elisabeth Wille	332	163	
Harald Moen	239	595	
Ole Klette	239		
Tone Margrethe Reierselmoen	239	1 734	368
Finn Myhre	280		2 390
Anne Grete Steinkjer	239	1 800	
Sum 2014	1 566	4 292	2 757
Sum 2013	1 549	4 292	4 111

1) Oversikten viser antall aksjer eid av vedkommende person, samt nærmeste familie og selskaper der vedkommende har bestemmende innflytelse, jmfør regnskapsloven 7-26.

2) Kontrollkomiteen dekker de norske selskapene i konsernet som har krav om Kontrollkomite.

Note 26 | Revisjonshonorar

Godtgjørelse til Deloitte AS og samarbeidende selskaper fordeler seg slik

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS		Deloitte	Andre revisorer	Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2014	2013			2014	2013
Løvpålagt revisjon	2,1	1,3	8,3		8,3	6,9
Andre attestasjonstjenester			0,7		0,7	1,0
Skatterådgivning	0,1	0,5	1,2		1,2	1,5
Andre tjenester utenfor revisjonen	0,2	0,2	1,4	0,1	1,5	0,3
Sum	2,4	2,0	11,5	0,1	11,6	9,7

Beløpene ovenfor er eksklusive merverdiavgift.

Note 27 Andre forsikringsrelaterte kostnader

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Pooling	115	66	115	41
Rentekostnader forsikring	91	39	91	39
Rabatt forvaltningsgebyr	27	19	27	19
Administrasjonsreserve fripoliser	185	89	185	89
Tap på krav forsikring		39		
Andre kostnader	41	10	17	17
Sum andre forsikringsrelaterte kostnader	459	262	434	204

Note 28 Andre kostnader

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Kostnader ansvarlig lån	460	468	442	468
Amortisering immaterielle eiendeler	380	375		
Driftskostnader andre selskaper enn forsikring	345	291		
Sum andre kostnader	1 185	1 134	442	468

Note 29 Skatt

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Betalbar skatt	-5	-2		
Utsatt skatt	-354	-68	-279	-57
Sum skattekostnad	-359	-70	-279	-57

Avstemming av forventet skattekostnad til faktisk skattekostnad

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Ordinært resultat før skatt	1 999	2 050	1 260	2 001
Forventet inntektsskatt med nominell skattesats	-540	-574	-340	-560
Skatteeffekten av :				
realiserte/urealiserte aksjer	10	10	-73	2
mottatt utbytte	6		6	66
tilknyttede selskaper	-2			86
permanente forskjeller	147	346	30	218
balanseføring/nedvurdering av utsatt skattefordel	13	13		
endring i skatteregler		46		46
Endring tidligere år	6	89	98	86
Skattekostnad	-359	-70	-279	-57
Effektiv skattesats ¹⁾	18%	3%	22%	3%

1) Den effektive skattesatsen er påvirket av at konsernet driver virksomhet i forskjellige land med ulik skattesats fra Norge (27 prosent). I tillegg vil skattekostnaden påvirkes av skatteeffekter knyttet til tidligere år.

Beregning av utsatt skattefordel og utsatt skatt av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring

NOK mill.	2014	2013	2014	2013
Skatteøkende midlertidige forskjeller				
Verdipapirer	12 645	9 743	12 645	9 743
Fast eiendom	8 972	8 030	8 389	7 595
Driftsmidler	7	7		
Forskuddsbetalt pensjon		3		
Annet	781	802		
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	22 405	18 584	21 034	17 339
Skattereduserende midlertidige forskjeller				
Verdipapirer		- 233		- 233
Driftsmidler	- 10	- 13	- 12	- 7
Avsetninger	-6 551	-4 409	-6 538	-4 371
Påløpt pensjon	- 189	- 479	- 174	- 432
Gevinst-/tapkonto		- 14		- 13
Annet	- 157	- 41		- 39
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-6 907	-5 189	-6 723	-5 095
Fremførbare underskudd	-9 389	-8 301	-8 941	-7 836
Sum fremførbare underskudd og godtgjørelse	-9 389	-8 301	-8 941	-7 836
Grunnlag for netto utsatt skatt/skattefordel	6 109	5 094	5 370	4 408
Nedvurdering av grunnlag for utsatt skattefordel	322	242		
Netto grunnlag for utsatt skatt og utsatt skattefordel	6 431	5 336	5 370	4 408
Netto utsatt fordel/forpliktelse i balansen	1 736	1 441	1 450	1 190
Bokført i balansen:				
Utsatt skattefordel				
Utsatt skatt	1 736	1 441	1 450	1 190

I konsernets skatteøkende midlertidige forskjeller inngår også midlertidige forskjeller knyttet til konsernets investeringseiendommer. Disse eiendommene inngår hovedsakelig i det norske livselskapets kundeporteføljer og ligger i aksjeselskaper som eies av Storebrand Eiendom Holding AS (SEH) som igjen eies av Storebrand Livsforsikring AS. Dersom disse selskapene skulle bli solgt vil disse kunne avhendes tilnærmet skattefritt. De skatteøkende midlertidige forskjellene knyttet til forskjell mellom virkelige verdier og skattemessige verdier på investeringseiendommene, og som har oppstått i eierperioden (omlag 8,4 milliarder kroner), inngår i konsernets midlertidige forskjeller, hvor utsatt skatt beregnes med en nominell skattesats på 27 prosent. I henhold til IAS 12 er det ikke avsatt for utsatt skatt knyttet til midlertidige forskjeller som eksisterte når selskaper ble kjøpt og transaksjonen ikke er definert som en virksomhetsoverdragelse (grunnlag utgjør omlag 2,1 milliarder kroner).

I egenkapitalen inngår et risikoutjevningfond som kun kan anvendes til å dekke et negativt risikoresultat. Skattefradrag knyttet til oppbygging av dette fondet er behandlet som en permanent forskjell mellom regnskap og skatt. Se nærmere om dette under "Avstemming av konsernets egenkapital".

Immaterielle eiendeler, goodwill og merverdi kjøpte forsikringsforpliktelser

Storebrand Livsforsikring Konsern

NOK mill.	Immaterielle eiendeler						2014	2013
	Merke- varenavn	IT- systemer	Kundelister	Value of business in force	Andre immaterielle eiendeler	Goodwill		
Anskaffelseskost 1.1	189	254	550	9 352	10	798	11 151	10 057
Tilgang i perioden:								
Utviklet internt		64					64	75
Avgang i perioden								- 8
Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	3		8	130		11	151	1 027
Andre endringer		5					5	- 8
Anskaffelseskost 31.12	192	323	557	9 482	10	808	11 372	11 152
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1	- 113	- 110	- 330	- 4 910	- 9		- 5 472	- 4 579
Amortisering i perioden	- 46	- 32	- 17	- 317			- 413	- 407
Avgang i perioden								9
Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	- 4		- 5	- 82			- 91	- 487
Andre endringer		- 5					- 5	
Akk. av- og nedskrivninger 31.12	- 163	- 147	- 352	- 5 309	- 10		- 5 981	- 5 472
Balanseført verdi 31.12	29	176	205	4 173	0	808	5 391	5 679

Spesifikasjon av immaterielle eiendeler

NOK mill.	Levetid	Avskrivnings-sats	Avskrivnings- metode	Balanseført verdi 2014	Balanseført verdi 2013
Merkevarenavn SPP	10 år	10%	Lineær	29	76
IT-systemer	5 år	20%	Lineær	176	144
Kundelister SPP	10 år	10%	Lineær	205	220
Value of business in force SPP	20 år	5%	Lineær	4 173	4 442

Goodwill fordelt på virksomhetskjøp

NOK mill.	Anskaffelseskost 1.1	Verdi i balansen 1.1	Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	Verdi i balansen 31.12
Goodwill ved kjøp av SPP	798	798	11	808
Sum	798	798	11	808

Goodwill avskrives ikke, men testes årlig for nedskrivningsbehov.

Storebrand Livsforsikring AS

NOK mill.	IT-systemer	Sum 2014	Sum 2013
Anskaffelseskost 1.1	247	247	180
Tilgang i perioden:			
Utviklet internt	64	64	75
Avgang i perioden			-7
Andre endringer	5	5	
Anskaffelseskost 31.12	316	316	247
Akk. av- og nedskrivninger 1.1.	-103	-103	-72
Amortisering i perioden	-32	-32	-31
Andre endringer	-5	-5	
Akk. av- og nedskrivninger 31.12.	-140	-140	-103
Balanseført verdi 31.12.	176	176	144

NOK mill.	Levetid	Avskrivningssats	Avskrivningsmetode	Balanseført verdi 31.12
IT-systemer	5 år	20%	Lineær	176

NEDSKRIVNINGSTEST IMMATERIELLE EIENDELER OG GOODWILL

Storebrand Livsforsikring AS kjøpte i 2007 SPP Livförsäkring AB med datterselskaper. Hoveddelen av de immaterielle verdiene knyttet til SPP er verdien av eksisterende forretning (VIF -value of business in force), hvor det er foretatt en egen tilstrekkelighetstest etter kravene i IFRS 4. For å bestemme om goodwill og øvrige immaterielle eiendeler knyttet til SPP har vært gjenstand for verdifall, er det estimert gjenvinnbare beløp for de relevante kontantstrømgenererende enhetene. Gjenvinnbare beløp fastsettes ved å beregne virksomhetens bruksverdi. SPP anses som én kontantstrømgenererende enhet og utvikling i fremtidig administrasjonsresultat, risikoresultat og finansresultat for SPP vil påvirke bruksverdien. I beregningen av bruksverdi har ledelsen benyttet styrebehandlede budsjetter og prognoser for den kommende treårsperioden.

Prognosen for de ulike resultatelementene er basert på siste års utvikling. For perioden 2015 - 2024 har administrasjonen gjort vurderinger og fastsatt en årlig vekst per element i resultatoppstillingen. Hoveddriverne for resultatvekst på lang sikt vil være avkastning på forvaltningskapitalen og den underliggende inflasjonen og lønnsutviklingen i markedet, som driver premieveksten. Bruksverdi er beregnet ved å benytte et avkastningskrav etter skatt på 7,2 prosent. Avkastningskravet er beregnet med utgangspunkt i risikofri rente og tillagt en premie som reflekterer risikoen i virksomheten.

Klassifisering av finansielle eiendeler og forpliktelser

Storebrand Livsforsikring AS

NOK mill.	Utlån og fordringer	Investeringer holdt til forfall	Virkelig verdi, holdt for omsetning	Virkelig verdi	Forpliktelser amortisert kost	Sum
Finansielle eiendeler						
Bankinnskudd	3 732					3 732
Aksjer og andeler				45 314		45 314
Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning	66 012	15 131		78 819		159 963
Utlån til kunder	4 682					4 682
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	3 411					3 411
Derivater			1 255			1 255
Sum finansielle eiendeler 2014	77 837	15 131	1 255	124 133		218 356
Sum finansielle eiendeler 2013	75 913	15 120	604	117 499		209 136
Finansielle forpliktelser						
Ansvarlig lånekapital					6 656	6 656
Derivater			3 023			3 023
Annen kortsiktig gjeld					2 206	2 206
Sum finansielle forpliktelser 2014			3 023		8 862	11 886
Sum finansielle forpliktelser 2013			438		9 091	9 529

Storebrand Livsforsikring Konsern

NOK mill.	Utlån og fordringer	Investeringer holdt til forfall	Virkelig verdi, holdt for omsetning	Virkelig verdi	Forpliktelser amortisert kost	Sum
Finansielle eiendeler						
Bankinnskudd	8 193					8 193
Aksjer og andeler				118 429		118 429
Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning	66 012	15 131		177 987		259 130
Utlån til kunder	4 682					4 682
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	5 006					5 006
Derivater			5 680			5 680
Sum finansielle eiendeler 2014	83 894	15 131	5 680	296 416		401 121
Sum finansielle eiendeler 2013	81 243	15 120	1 493	275 200		373 056
Finansielle forpliktelser						
Ansvarlig lånekapital					7 324	7 324
Derivater			4 279			4 279
Annen kortsiktig gjeld					14 235	14 235
Sum finansielle forpliktelser 2014			4 279		21 559	25 838
Sum finansielle forpliktelser 2013			2 122		13 006	15 128

Eiendommer

Eiendomstype	31/12/14						
	NOK mill.	31/12/14	31/12/13	Avkastningskrav % ²⁾	Gjennomsnittlig varighet leiekontrakt (år) ⁴⁾	KVM	Utleiegrad i prosent ¹⁾
Kontorbygg (inklusive parkering og lager):							
Oslo-Vika/Filipstad Brygge		6 499	6 196	7,5-8,4	4,2	135 788	85%
Stor-Oslo for øvrig		9 200	7 148	8,1-10,0	6,5	521 997	95%
Norge for øvrig			2 477				
Kontor i Sverige		1 002	985		11,0	40 586	99%
Kjøpesenter (inklusive parkering og lager)							
Oslo-Vika/Filipstad Brygge							
Stor-Oslo for øvrig		1 177	1 176	8,8-9,6	3,5	66 519	92%
Norge for øvrig		5 775	5 234	7,4-8,5	3,8	213 949	97%
Parkeringshus							
Parkeringshus Oslo		691	671	7,9	2,0	27 393	100%
Kultur-/konferansesenter i Sverige		321	390				
Øvrige							
Eiendommer Sverige ³⁾							
Bostäder i Sverige ³⁾		314	109		4,6	10 369	100%
Handel Sverige ³⁾		336			7,4	17 680	100%
Hotell Sverige ³⁾		1 052			12,6	22 486	99%
Eiendommer Norge		51	50				
Sum investeringseiendommer ⁵⁾		26 419	24 437	7,9		1 056 767	
Eiendommer til eget bruk		2 583	2 491			59 693	96% / 99%
Sum eiendommer		29 002	26 928	7,9		1 116 460	

1) Utleiegraden er beregnet i forhold til areal. Høy ledighet i Vika/ Aker brygge skyldes midlertidig ledighet knyttet til rehabiliteringsprosjekter i Ruseløkkveien

2) Eiendommene er vurdert med utgangspunkt i følgende effektive avkastningskrav (inklusive 2,5 prosent inflasjon)

3) Alle eiendommene i Sverige verdvurderes eksternt. Vurderingen skjer ut i fra hvilke avkastningskrav som finnes i markedet

4) Gjennomsnittlig varighet på leiekontraktene er beregnet forholdsmessig ut ifra verdien på de enkelte eiendommene

5) Herav utgjør minoritetens andel av Storebrand Eiendomsfond Norge KS 3.230,6 millioner kroner

Transaksjoner:

Kjøp: Det er avtalt ytterligere SEK 70 millioner i eiendomskjøp i SPP i 4. kvartal 2014 utover det som er slutført og tatt inn i regnskapet per 31. desember 2014

Salg: Det er ikke avtalt ytterligere salg i Storebrand/SPP utover det som er slutført og tatt inn i regnskapet per 31. desember 2014

Eiendommer til eget bruk

NOK mill.	2014	2013
Balanse 1.1	2 491	2 231
Tilgang	13	85
Avgang	-9	
Verdiregulering ført over balansen	74	88
Tilgang via oppkjøp/fusjon		
Avskrivning	-64	-66
Oppskrivning på grunn av avskrivning	63	66
Nedskrivning i perioden		
Nedskrivning reversert i perioden		
Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	15	88
Andre endringer		
Balanse 31.12	2 583	2 491
Anskaffelseskost IB	2 595	2 511
Anskaffelseskost UB	2 599	2 595
Akkumulert av- og nedskrivning IB	-346	-279
Akkumulert av- og nedskrivning UB	-410	-346
Fordeling på selskap og kunder:		
Eiendommer til eget bruk - selskap	68	66
Eiendommer til eget bruk - kunder	2 514	2 425
Sum	2 583	2 491
Avskrivningsmetode:	Lineær	
Avskrivningsplan og økonomisk levetid :	50 år	

Note 33

Investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper

IFRS 10 etablerer en modell for vurdering av kontroll som gjelder alle selskap, og innholdet i kontrollbegrepet er endret i IFRS 10 i forhold til IAS 27 og medfører en økt grad av skjønn i vurderingen av hvilke enheter som kontrolleres av selskapet. Kontroll foreligger når investoren har makt over investeringsobjektet og har rettighet til variabel avkastning fra investeringsobjektet og samtidig har makt og muligheten til å styre aktiviteter i investeringsobjektet som påvirker avkastningen.

I konsernets regnskap er fond hvor Storebrand har eierandel på om lag 40 prosent eller mer, og samtidig forvaltes av forvaltnings-selskaper i Storebrand konsernet, konsolidert 100 prosent i balansen. Minoritetens eierandel i de konsoliderte verdipapirfondene vises på en linje for eiendeler og tilsvarende en linje som gjeld. Som en følge av at øvrige investorer i fondene kan kreve utløsning av sine eierandeler fra respektive fond, er disse vurdert å være minoritetseiere som klassifiseres som gjeld i Storebrands konsernregnskap.

Deltagerne i Storebrand Eiendomsfond Norge KS kan årlig fremsette krav om innløsning. Minoritetens andel av egenkapital er i konsernregnskapet klassifisert som gjeld.

Spesifikasjon for datterselskaper med vesentlig minoritet innregnet i egenkapitalen (tall for 100%)

NOK mill.	2014			
	BenCo	Foran	Værdalsbruket	Ulven Holding AS
Eiendeler	18 333	1 139	223	2 873
Gjeld	17 638	71	4	187
Egenkapital majoritet	625	1 037	164	2 421
Egenkapital minoritet	69	31	55	266
Eierandel minoritet	10%	3%	25%	10%
Stemmerett i prosent av totale aksjer	10%	3%	25%	10%
Driftsinntekter	2 487	69	29	144
Resultat etter skatt	93	43	10	116
Andre inntekter og kostnader			- 4	
Totalresultat	93	43	6	116
Utbytte betalt til minoritet	2			25

Tilknyttede selskaper Storebrand Livsforsikring Konsern

NOK mill.	Forretnings-sted	Eierandel	Anskaffelseskost	Verdi i balansen 1.1	Tilgang/avgang	Andel resultat	Andel andre inntekter og kostnader
Norsk Pensjon AS	Oslo	25%	5	4			
Inntre Holding AS	Steinkjær	34%	2	48		11	
Formuesforvaltning AS	Oslo	21,3 %	147	153		5	
Handelsboderna i Sverige Fastighets AB	Stockholm	50%	7	35		26	-21
Försäkringsgirot AB	Karlstad	16%	2		24	-2	
Tilknyttede selskaper Storebrand Livsforsikring Konsern			164	240	24	40	-21

Fordringer på tilknyttede selskaper

NOK mill.	2014	2013
Handelsboderna i Sverige Fastighets AB	11	186
Sum	11	186

Inntekter fra datterselskaper og tilknyttede selskaper

NOK mill.	2014	2013
Resultatandel	40	14
Renteinntekter	11	20
Realisert verdiendring	14	57
Urealisert verdiendring	-25	12
Sum	40	102

Alle transaksjoner med tilknyttede selskaper er inngått på markedsmessige vilkår.

Aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper Storebrand Livsforsikring AS

NOK mill.	Eierandel i %	Stemmeandel i %	Bokført verdi 31.12	
			2014	2013
Selskap				
Aktuar Systemer AS, Professor Kohts vei 9, 1327 Lysaker	100,0	100,0	6	6
Storebrand Pensjonstjenester AS, Professor Kohts vei 9, 1327 Lysaker	100,0	100,0	7	7
AS Værdalsbruket, 7660 Vuku	74,9	74,9	54	54
Storebrand Eiendom AS, Professor Kohts vei 9, 1327 Lysaker	100,0	100,0	12	12
Storebrand Holding AB, Stockholm	100,0	100,0	8 337	8 337
Storebrand Finansiell Rådgivning AS, Professor Kohts vei 9, 1327 Lysaker	100,0	100,0	90	90
Storebrand Eiendom Holding AS, Professor Kohts vei 9, 1327 Lysaker ¹⁾	100,0	100,0	22 196	22 265
Storebrand Realinvesteringer AS, Professor Kohts vei 9, 1327 Lysaker	100,0	100,0	1	1
Benco Insurance Holding BV, Nederland	90,0	90,0	539	825
Foran Real Estate, Latvia ²⁾	67,8	67,8	723	637
Datterselskaper			31 966	32 233
Norsk Pensjon AS, Hansteensgate 2, 0253 Oslo	25,0	25,0	4	4
Formuesforvaltning AS, Henrik Ibsens gate 53, 0255 Oslo	21,3	21,3	130	130
Tilknyttede selskaper Storebrand Livsforsikring AS			133	133
Sum investering i datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet			32 099	32 367
Datterselskaper klassifisert som aksjer til virkelig verdi i kollektivporteføljen				
SBL Direct Investments 2006-2008 Ltd - Class B-1 ¹⁾	100	100	160	141
SBL Vintage 1999 Ltd - Class B-1 ¹⁾	100	100	26	39
SBL Vintage 2001 Ltd - Class B-1 ¹⁾	100	100	8	19

1) Inkludert konsernbidrag

2) SPP Livförsäkring AB eier i tillegg 29,3 prosent av aksjene i Foran Real Estate, slik at Storebrand Livsforsikring Konsern totalt eier 97,1 prosent i Foran Real Estate

Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak Storebrand Livsforsikring AS

NOK mill.	2014	2013
Storebrand Holding AB -ansvarlig lån	6 728	7 351
Sum	6 728	7 351

Obligasjoner til amortisert kost

Utlån og fordring

NOK mill.	2014		2013	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Stats- og statsgaranterte obligasjoner	12 649	14 730	15 297	16 084
Finans- og foretaksobligasjoner	16 418	18 492	16 451	17 246
Obligasjoner med fortrinnsrett	18 722	22 284	18 983	20 716
Obligasjoner i overnasjonale organisasjoner	18 223	21 207	14 698	15 722
Sum obligasjoner klassifisert som utlån og fordring	66 012	76 713	65 429	69 767
Modifisert durasjon		5,7		6,0
Gjennomsnittlig effektiv rente	4,8 %	2,1 %	4,8 %	3,7 %

Obligasjoner holdt til forfall

NOK mill.	2014		2013	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Finans- og foretaksobligasjoner	4 284	4 895	4 277	4 310
Obligasjoner med fortrinnsrett	9 809	11 673	9 814	10 605
Obligasjoner i overnasjonale organisasjoner	1 038	1 225	1 029	1 028
Sum obligasjoner holdt til forfall	15 131	17 794	15 120	15 942
Modifisert durasjon		6,9		7,3
Gjennomsnittlig effektiv rente	4,5 %	2,3 %	4,6 %	3,9 %

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert både på papirets balanseførte verdi og papirets observerte markedskurs (virkelig verdi). For rentepapirer uten observerte markedskurser er effektiv rente beregnet på grunnlag av rentebindingstid og klassifisering av det enkelte papir med hensyn til likviditet og kredittrisiko. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vektør.

Aksjer og andeler

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern	Storebrand Livsforsikring AS
	Virkelig verdi	Virkelig verdi
Aksjer i finans- og forsikringselskaper		
ABG Sundal Collier	2	2
Aegon	6	3
Aflac Inc.	11	7
Ageas (BE)	2	2
AIA GROUP LTD	26	15
Allianz SE (Societas Europeae)	32	17
American Express	32	19
American International Group	34	20
Ameriprise Financial	12	7
Amp Ltd.	6	3
Annaly Capital Mngmt (Reit)	2	2
Aon Corp	10	6
Assicurazioni General	9	6
ASX Ltd	2	2
Aust & Nz Bank Group	28	16
Axis Capital Holdings	3	2
Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, S.A.	23	13
Banco de Sabadell	4	2
Banco Popular ESP	3	2
Banco Popolare	2	1
Banco Santander	41	23
Bank Kyoto	2	1
Bank of America Corp	70	42
Bank of East Asia	2	1
Bank of Montreal	18	11
Bank of New York Mellon	16	10
Bank of Nova Scotia	26	16
Bank of Yokohama	3	2
Barclays Bank	23	13
BB&T Corp	9	6
Bendigo and Adelaide Bank	2	2
Berkshire Hathaway B	65	39
Blackrock	16	11
BNP Paribas	27	15
BOC Hong Kong Holdings	5	3
Brookfield Asset Management	15	9
Canadian Imperial Bank of Commerce	12	7
Capital One Financial	17	10
Cheung Kong Holdings	11	6
Chiba Bank	4	2
Cincinnati Finc. Corp	3	2
Citigroup	64	62
CME Group Inc/IL	11	7
CNP Assurances	1	1

Comerica Inc	5	4
Commerzbank AG	6	3
Commonwealth Bank of Australia	44	25
Credit Agricole	6	3
Credit Saison	1	1
Credit Suisse Group RG	15	8
Dai-ichi Life Insurance	7	4
Daiwa Securities	4	3
Danske Bank A/S	9	5
DBS Group Holdings Limited	11	7
Deutsche Bank	17	9
Deutsche Boerse	7	4
Diamond Lease	1	1
Discover Financial	13	8
DnB	283	280
Erste Group Bank AG	3	2
Everest Re Group	3	3
Fairfax Financial Holdings Inc	6	4
Fifth Third Bancorp	7	5
Friends Life Group Limited	5	2
Fukuoka Financial Group	1	1
Gjensidige Forsikring ASA	64	64
Goldman Sachs	28	17
Goodman Ltd	4	2
Great West Lifeco	4	2
Hammerson Plc (Reit)	4	2
Hang Seng Bank	5	3
Hartford Financial Services	11	7
Hong Kong Exchanges & Clearing	11	6
HSBC Holdings GB	71	40
ICAP	1	1
Ing-Group	21	12
Insurance Australia Group	4	3
Intact Financial Corp	4	3
Intercontinental Exchange Inc	14	9
Intesa SanPaolo	16	8
Invesco Ltd USA	9	6
J.P Morgan Chase and Co	83	50
JAPAN EXCHANGE GROUP INC	2	2
JM AB	12	
Joyo Bank	3	1
Julius Baer Holding Reg	5	3
KBC GROEP NV	6	3
Klepierre	4	2
Legal & General Group	10	6
Lend Lease Group	2	2
Leucadia National Corp	3	3
Lincoln National Corp	3	
Lloyds Banking Group PLC	25	14

Loews Corp	7	4
M & T Bank Corp	5	3
Manulife Financial	14	9
Mapfre SA	1	1
Marsh & McLennan Cos	14	8
Mastercard Inc - Class A	32	19
Mediobanca SpA	3	1
Metlife	22	14
Mitsubishi UFJ Holdings Group	28	16
Mitsui Fudosan	10	5
Mizuho Financial Group	15	8
Moody's	9	5
Morgan Stanley	22	13
MS&AD Insurance Group Holdings	5	3
Muenchener Rueckversicherungs RG	14	7
Nasdaq Stock Market Inc	4	
National Australian Bank	22	14
National bank of Canada	7	4
Natixis	3	3
NKSJ Holding Inc	4	2
Nomura Holdings	8	5
Nordea Bank AB	228	8
Northern Trust Corporation	5	3
Orix	7	4
Overseas-Chinese Bank	9	5
Partnerre	4	2
Peoples United Financial	2	1
PNC Financial Services	16	10
Power Corp. of Canada	4	3
Power Financial Corp	3	2
Price (T. Rowe) Group	8	5
Principal Financial Grp	7	4
Progressive Corp	7	5
Prudential Financial Inc	27	15
QBE Insurance Group	5	3
RBS Holdings NV	6	
Regions Financial	9	6
Royal Bank of Canada	37	23
Royal Bank of Scotland	6	3
Royal Sun & Alliance Insurance	2	1
Sampo Oyj	8	4
Schroders	3	2
Schwab (Charles)	15	9
Scor Regroupe	3	2
Segro plc (REIT)	1	1
Shizuoka Bank	3	1
Skandinaviska Enskilda Banken A	133	4
Societe Generale	15	8
Sparebanken Midt-Norge G	16	16

Standard Chartered	13	7
Standard Life Plc	6	4
Sumitomo Mitsui Financial Group	18	10
Sun Life Financial Inc	7	5
Suncorp Group Holding	7	3
Suntrust Banks	11	7
Suruga Bank	2	2
Svenska Handelsbanken A	141	5
Swedbank AB A-shares	152	5
Swiss Life RG	7	2
Swiss Re Ltd	8	7
T&D HOLDINGS	3	2
Toronto - Dominion Bank CAD	35	20
UBS Group AG	25	14
UniCredit SPA	10	6
Unione di Banche Italiane SCPA (UBI Banca)	2	2
United Overseas Bank	10	6
Unum Group	4	3
US Bancorp	29	17
Visa Inc - Class A shares	33	29
Wells Fargo	97	58
Westfield Corp	6	3
Westpac Banking Corp	31	18
Wheelock	2	1
Willis Group Holdings Ltd	4	2
XL Group Plc	4	3
Zurich Financial Services AG	20	10
Sum aksjer i finans- og forsikringselskaper	3 113	1 642
Andre aksjer		
3M CO	40	23
3I Group	4	2
A.P Moeller - Maersk A/S	8	5
Aarhuskarlshamn AB	7	
ABB CH	19	11
ABB SE	70	
Abbott Laboratories	26	15
Abbvie	42	25
Accenture PLC	23	14
Actelion	5	3
Activision Blizzard	5	3
Adecco	4	2
Adidas AG	6	3
Adobe Systems	15	9
ADT Corp/The	4	2
Aetna	12	7
Aggreko	4	2
Agilent Technologies	7	4
Agnico	3	2

Air Liquide	22	12
Air Products & Chemicals	14	8
Airgas Inc.	8	5
Aisin Seiki	4	3
Ajinomoto	5	3
Akastor ASA	4	4
Aker	15	15
Aker Solutions ASA	18	18
Akzo Nobel	6	3
Alcatel-Lucent	4	2
Alcoa	8	6
Alexion Pharmaceuticals, Inc.	16	10
Alfa Laval	35	2
Allergan Inc	34	22
Alliant Energy Corp	5	4
Allstate Corp	15	9
Altera Corp	5	3
Alumina	3	3
Amadeus IT HoldingOLDING SA-A Shs	7	3
Amazon Com	45	27
Amcor	6	3
Amec Foster Wheeler PLC	4	3
American Tower Corp (REIT)	16	10
Amerisourcebergen	11	7
Ametek	7	5
Amgen	48	29
Amphenol Corp Cl A	11	6
Anadarko Petroleum	18	11
Analog Devices	8	5
Anglo American Plc	5	9
Anglo American Plc	11	
Anheuser-Busch Inbev	39	22
Anthem Inc	14	9
Antofagasta Plc	8	5
Apache Corp	9	5
Apple Inc	245	147
Applied Materials	13	8
Arc Resources Ltd	9	6
ArcelorMittal	5	2
Archer-Daniels-Midland	13	8
Arm Holdings	8	5
Aryzta AG Ord	4	2
Asahi Group Holdings Ltd	7	4
Asahi Kasei Corporation	6	3
Asics Corp	3	3
ASML Holding NV (new)	16	9
Assa Abloy B	105	5
Associated British Foods	12	6
Astellas PharmaR	12	7

Astrazeneca GBP	36	20
Astrazeneca SEK	20	
AT&T Inc	83	38
Atlantia SPA	25	3
Atlas Copco	173	8
Atrium Ljungberg	9	
Aurizon Holdings Limited	3	2
Austevoll Seafood	4	4
Autodesk	7	4
Autoliv Inc	44	4
Automatic Data Processing	18	10
Avalonbay Communities (REIT)	12	7
Aviva PLC	10	6
Axa	18	10
Axfood	11	
B/E Aerospace Inc	7	7
B2HOLDING AS	9	9
Baker Hughes	10	6
Bakkafrost P/F	31	31
Ball Corp	10	6
Bard (C.R.)	5	4
BASF SE	30	17
Baxter International	14	8
Bayer AG Namens-Actien O.N	45	25
Bayerische Motor Werke	23	13
Baytex Energy Corp	4	3
Bce	6	3
Becton Dickinson & Co	11	7
Bed Bath & Beyond Inc	5	4
Best Buy	6	4
Betsson	8	
BG Group	19	11
BHP Billiton AUD	33	18
BHP Billiton GBP	25	14
Billerudkorsnas aktiebolag	8	
Biogen Idec Inc	30	18
Boliden Limited B	27	
Borgwarner	9	4
Borregaard ASA	27	27
Boston Properties (REIT)	9	5
Boston Scientific	7	4
Bouvet	6	6
BP Plc	45	25
Brambles Ltd	6	3
Brenntag AG	5	3
Bristol-Myers Squibb	39	23
British Land (REIT)	5	3
Broadcom Corporation	11	7
BT Group	22	12

Bunge	6	4
Bunzl Plc	5	4
Burberry Group	6	4
BW LPG Ltd	8	8
C.H. Robinson Worldwide INC	7	5
CA Inc	5	3
Calpine	6	5
Cameco Corp	5	3
Cameron International	6	4
Campbell Soup	5	3
Canadian National Railway	27	16
Canadian Pacific Railway Ltd	15	9
Canadian Tire Corp Ltd	4	3
Canadian Utilities Ltd A	7	4
Canon	15	9
Cap Gemini	6	3
Capita Plc	6	4
Capitamall Trust (REIT)	3	2
Cardinal Health	14	9
Carefusion Corp	5	4
Carlsberg B	4	2
Carmax	6	4
Carnival USD	7	4
Carrefour	8	5
Casino Guichard-Perrachon	3	2
Castellum	19	
Caterpillar	20	12
CBS Corp class B	11	7
CDK Global Inc	3	2
Celgene Corp	35	21
CenterPoint Energy	6	4
Central Japan Railway	11	6
Centrica	9	5
Centurylink Inc	10	6
Cerner Corp	9	5
CF Industries Holdings Inc	7	4
CGI Group Inc	5	4
Chesapeake Energy Corp	5	3
Chevron Corp	78	47
Chipotle Mexican Grill Inc	9	6
Christian Dior	8	4
Chubb Corp	9	6
Chugoku Electric Power	4	3
Church & Dwight Co Inc	8	5
Cie de St-Gobain	10	6
Cigna Corp	10	6
Citrix	6	3
Clorox Corp	8	5
CLP Holdings	7	4

Coach	5	3
Cobham	8	4
Coca-Cola	68	40
Cognizant Tech Solutions	14	8
Colgate Palmolive	27	16
Coloplast B	5	3
Comcast Corp A	49	29
Comcast Corp-Special	8	5
Compagnie Financiere Richemont SA	21	11
Compass Group	15	8
Conagra	8	5
Concho Resources Inc	5	3
Conocophillips	31	18
Consolidated Edison	10	6
Continental	16	9
Corning	13	8
Costco Wholesale	26	17
Covidien PLC	18	11
Crescent Point Energy	10	6
CRH	7	3
Crown Castle Intl Corp	12	7
Crown Holdings Inc	5	4
CSL (AU0000CSLDA0)	15	8
CSX	16	10
Cummins	12	7
CVS Health	43	26
Dai Nippon Printing	3	2
Daiichi Sankyo	4	2
Daikin Industries	7	4
Daimler	14	10
Daito Trust Const	4	3
Daiwa House Industry	6	3
Danaher Corp	20	12
Danone	18	10
Darden Restaurants	6	4
Dassault Systeme	4	3
Data Respons	7	7
Davita Healthcare Partners	7	4
Deere & Co	12	7
Delta Air Lines	9	6
Denso	10	6
Dentsply International	4	2
Dentsu	4	2
Det Norske Oljeselskap ASA	15	15
Deutsche Post	13	7
Deutsche Telecom	21	12
Devon Energy	10	7
Devry Education Group Inc	6	
Diageo	31	20

DirecTV	17	11
Discovery Communications, Inc. - C	4	3
DNO International ASA	38	38
Dollar Tree Inc	8	5
Dolphin Group ASA	4	4
Dominion Resources	20	12
Dover	6	4
Dow Chemical	22	13
Dr Pepper Snapple Group Inc	10	6
Dte Energy Corp	10	7
Duke Energy Corp	26	16
DuPont (E.I) De Nemours	28	17
E.ON SE	13	7
East Japan Railway	12	7
Eaton Corp PLC	15	9
Ebay	23	13
Ecolab	13	8
Edison International	10	6
Edwards Lifescienc	6	4
Eisai	4	2
Electrolux B	47	2
Electronic Arts	6	4
Elekta B	22	
EMC	25	15
Emerson Electric	17	10
Enbridge	31	18
Encana Corp	9	5
Enel	12	6
ENI	23	13
Entergy	10	7
EOG Resources	21	12
EQT Corporation	6	4
Equifax	5	4
Equity Residential Properties REIT	14	9
Ericsson LM-B SHS	224	8
Essilor International	10	5
Estee Lauder Cos A	7	4
Exelis Inc	5	
Exelon	13	8
Expedia	4	3
Experian	7	4
Express Scripts Common	25	15
Exxon Mobil	144	86
F5 Networks Inc	8	6
Fabege AB	10	
Facebook Inc.	57	34
Family Dollar Stores	5	3
Fanuc Corporation	12	7
Fast Retailing	7	4

Fastenal Co	6	4
Fedex Corp	18	11
Ferrovial SA	4	2
Fiat Chrysler Automobiles NV	4	2
Fidelity National Informatio	10	6
First Quantum Minerals	5	3
Fiserv	11	7
Fletcher Building	3	2
Flextronics International Ltd	5	4
FMC Corp	4	3
FMC Technologies	7	5
Ford Motor Co	21	13
Fortum	4	2
Franklin	8	5
Fresenius Medical Care AG and KGAA	5	3
Fresenius SE	9	5
Fresnillo Plc	5	3
Frontier Communications	4	3
Fuji Heavy Industries	8	5
Fujifilm	7	4
Fujitsu Ltd	4	2
Galaxy Entertainment Group	6	3
Galp Energia SGPS SA-B shrs	4	2
Gap	7	4
Gas Naturale	4	2
GDF Suez	14	7
Gea Group	4	3
Geberit AG Reg	8	5
General Electric	96	57
General Growth PPTYS (REIT)	8	6
General Mills	13	8
General Motors Co	16	10
Genuine Parts	10	6
Gildan Activewear	4	2
Gilead Sciences Inc	54	32
Givaudan	8	5
GlaxoSmithkline	41	22
Goldcorp Inc	9	6
Google Class A	55	33
Google New Shares	57	34
Grainger (WW)	7	4
Green Mountain Coffee Roasters Inc.	7	4
Green Resources	42	
Groupe Bruxelles Lambert	4	3
Groupe Eurotunnel S.A.	4	2
H&R Block	5	4
Halliburton	13	8
Hancock Timberland VIII Inc	337	337
Harley-Davidson	7	4

Harris Corporation	6	3
HCP (Reit)	9	5
Health Care Reit Inc	12	7
Heineken	8	5
Henderson Land	3	2
Henkel AG & KGAA	4	2
Henkel AG + Co. KGAA	9	6
Hennes & Mauritz B	278	8
Hershey Foods Common	8	5
Hess Corp	7	5
Hexagon B SEK	49	2
Hexagon Composites	7	7
Hitachi	15	8
Holcim	7	4
HollyFrontier Corp	3	2
Holmen B	14	0
Home Depot	54	32
Hong Kong & China Gas	6	3
Hospira	6	4
Host Hotels & Resorts (Reit)	10	7
Hoya Corporation	9	5
Hufvudstaden A	16	
Humana Inc	10	6
Husqvarna B	18	2
Hutchison Whampoa	11	6
Iberdrola	15	8
ICA Gruppen AB	8	
Illinois Tool Works	16	10
Inditex SA	12	6
Industrivaerden A	39	
Industrivaerden C	8	
Infineon	5	3
Ingersoll-Rand PLC	9	6
Inpex Holdings Inc	4	2
Intel	67	40
Intercontinental Hotels	6	4
International Business Machines Corp	55	33
International Flavors & Fragrances	5	4
International Paper	12	8
Intertek Group	5	2
Intrium Justitia	14	
Intuit	11	7
Intuitive Surgical	9	5
Investor AB-A	56	
Investor AB-B	74	5
Iron Mountain	4	3
Israel Chemicals Ltd	3	3
Isuzu Motors Ltd	4	3
Jfe Holdings	4	3

Johnsen & Johnsen	107	63
Johnson Controls	13	8
Johnson Matthey	7	4
Juniper Networks	7	5
JX Holdings Inc	3	2
Kao	10	5
KDDI Corp	14	8
Kellogg Co	7	4
Keppel Corp	6	3
KERING	9	5
Keyence	9	5
Keysight Technologies Inc	3	2
Kimberly-Clark	19	12
Kimco Realty Corp (REIT)	6	4
Kinder Morgan	32	20
Kingfisher	6	3
Kirin Holdings Company Limited	7	4
Kla-Tencor	6	4
Kobe Steel	3	2
Kohls Corp	7	5
Komatsu	8	4
Kone Oyj	6	3
Kongsberg Gruppen	17	17
Koninklijke Ahold NV	5	3
Koninklijke DSM NV	4	2
Koninklijke KPN NV	4	2
Koninklijke Philips	11	6
Kr.A Byggeselskap For Småleil.	9	9
Kraft Foods Group Inc	15	9
Kroger	17	10
Kubota	8	4
Kuehne & Nagel Intl. AG-Reg	3	2
Kyocera	6	3
L Brands Inc	10	7
Lafarge	7	4
Land Securities REIT	5	3
Las Vegas Sands Corp	8	5
Leggett & Platt	5	4
Legrand	8	4
Lerøy Seafood	15	15
LGT Crown European Buyout Opportunities II	229	
Liberty Global	20	13
Liberty Media-Interactive Series A.	7	4
Lilly Eli	31	18
Linde	15	8
Lindt & Spruengli AG-Reg	6	4
Linear Technology	5	4
Link Real Estate Investment	6	4
LINKEDIN CORP - A	8	6

Illumina Inc	12	8
Loblaw	8	5
London Stock Exchange	5	4
Loomis AB B	6	
L'Oreal SA	18	10
Lowe's Cos Inc	27	17
Lundbergforetagen B	15	
Lundin Mining Corp - SE	5	
Lundin Petroleum	19	
Luxottica Group	5	3
LyondellBasell Industries -CI	12	8
Macquarie GP LTD	7	4
Macys Inc.	12	8
Magna A	12	7
Magseis ASA	5	5
Makita Corp	3	2
Mallinckrodt Plc	7	4
Marathon Oil Corp.	9	5
Marathon Petroleum	11	6
Marine Harvest	90	90
Marks & Spencer	5	3
Marriott Intl	12	8
Marubeni	7	4
Marvell Technology Group	3	3
Mattel	5	4
Maxim Integrated Products	4	3
Mazda Motor Corp	6	4
McCormick & Co	4	4
McDonald's Corp	35	21
McGraw Hill	11	6
Mckesson Corp	22	13
Mead Johnson Nutrition Co. - A	10	6
Meadwestvaco Corp	6	4
Meda AB-A	23	
Medtronic	26	16
Meggitt Plc	5	4
Merck & Co	69	41
Metro Inc	8	5
MGM Resorts international	4	4
Michelin B	9	5
Microchip Tecnology	5	3
Micron Technology	17	10
Microsoft	134	79
Millicom Intl. Cellular SDR	30	3
Mirvac Group	3	2
Mitsubishi Chemical Holdings	4	2
Mitsubishi Electric	9	5
Mitsubishi Estate	11	6
Mitsubishi Heavy Industries	8	4

Mitsubishi Motors	4	2
Mitsui	12	7
Modern Times Group B	9	
Molson Coors Brewing USA	10	7
Mondelez International Inc	23	14
Monsanto	25	15
Monster Beverage Corporation	7	5
Murata Manufacturing	9	6
Murphy Oil	4	3
Mylan Laboratories	10	6
National Grid Plc	25	14
National Oilwell Varco Inc.	12	8
Navient Corp	5	3
Ncc B	17	
Nec Corp	3	2
Nestle	94	52
Net Entertainment NE AB	11	
Netapp INC	8	5
Netflix Inc	8	5
Newmont Mining	8	5
News Corporation	3	2
Next	8	4
Nextera Energy Inc	19	11
NGK Spark Plug	3	2
Nibe Industrier	9	
Nidec	5	3
Nike B	27	16
Nintendo	4	3
Nippon Building Fund	4	2
Nippon Steel and Sumitomo	6	4
Nisource Inc	8	6
Nissan Motor	9	6
Nisshin Seifun Group	3	2
Nitto Denko	3	2
NMI AS under stiftelse	10	10
NMI Frontier Fund KS	19	19
NMI Fund III KS	9	9
NMI Global Fund KS	39	39
Noble Corp	3	2
Noble Energy	6	4
Nokia A	12	7
NordEnergie Renewables AS	68	68
Nordic Capital Partner II	43	43
Nordic Semiconductor	32	32
Nordic Trustee ASA	38	38
Nordstrom	7	4
Norfolk Southern Corp	14	9
Norsk Hummer	4	2
Norsk Hydro	196	195

Norstat Holding AS	59	
Northeast Utilities	10	6
Norwegian Air Shuttle	39	39
Novartis	81	45
Novo-Nordisk B	33	19
Novozymes B	5	4
NRG Energy	5	3
NTT	8	5
Ntt Data	3	2
NTT DoCoMo	9	6
Nucor Corp	7	5
NVIDIA	6	4
Occidental Petroleum	24	15
Odfjell Drilling Ltd	4	4
Old Mutual	6	3
Omnicom Group	9	6
Omron	5	3
Omv	4	2
ONEOK INC	6	4
Opera Software	66	66
Oracle Corporation	60	36
Orange	14	8
O'Reilly Automotive Inc	11	7
Oriental Land	5	3
Origin Energy	5	3
Orkla	73	73
Osaka Gas	3	2
Otsuka Holdings Co LTD	6	3
Paccar	11	7
Panasonic Corp	10	6
Parker Hannifin	12	7
Paychex	8	5
Pearson	6	4
Pentair Ltd	8	5
Pepco Holdings	6	5
Pepsico Inc	55	33
Pernod-Ricard	13	7
Perrigo Co	14	10
Petroleum Geo-Services	22	22
Pfizer	76	45
PG&E Corp.	12	8
Phillips 66 Corp	15	9
Phonect AS	19	
Pinnacle West Capital	6	4
Pioneer Natural Resources	9	6
Porsche AG Pfd	5	5
PPG Industries	16	9
PPL Corp	12	7
Praxair	18	10

Precision Castparts	27	14
Procter & Gamble	91	54
Prologis Inc REIT	10	6
Prosafe	12	12
Prosieben Sat1 Media Npv	3	3
Public Service Enterprise Gp	10	6
Public Storage Common REIT	9	5
Publicis Groupe	7	4
Q-Free	3	3
Qualcomm	47	28
QUANTA SERVICES INC	5	4
Quest Diagnostics	6	4
Rakuten	4	2
Randgold Resources	6	3
Range Resources Corp	4	3
Raufoss Næringspark	187	
REC Silicon ASA	10	10
Reckitt Benckiser	27	16
Red Electrica	4	3
Red Hat Inc	7	5
Reed Elsevier Plc	20	12
Regeneron Pharmaceuticals, Inc.	14	10
Renault	7	4
Repsol SA	13	7
Republic Services	6	3
Resona Holdings	4	3
RioCan Real Estate Investment Trust	6	4
Roche Holding Genuss	73	41
Rockwell Automation	8	5
Rogers Communications B	5	3
Roper Industries	10	6
Ross Stores	11	7
Royal Caribbean Cruises NOK	113	111
Royal Dutch Shell A	57	31
Royal Dutch Shell B	35	20
Rwe	6	4
SabMiller PLC	28	16
Safeway	7	4
Sage Group PLC/The	5	3
Salesforce.Com Inc	14	9
SalMar	32	32
Sandisk Corp	13	8
Sands China Ltd	5	3
Sandvik	64	2
Sanofi	41	23
Santos	3	2
Sap SE	27	15
Saputo	7	4
SBL Direct Investments 2006-2008 Ltd - Class B-1		160

SBL Vintage 1999 Ltd - Class B-1		26
SBL Vintage 2001 Ltd - Class B-1		8
Scentre Group REIT	6	3
Schibsted	92	92
Schlumberger	41	25
Schneider Electric	19	11
SeaDrill Ltd	28	27
Seagate Technology	13	8
Sealed Air	7	4
Secom	6	3
Sekisui House	4	2
Selvaag Bolig AS	11	11
Sempra Energy	15	9
SES - FDR	5	3
Severn Trent Water	5	3
SGS	3	2
Sherwin-Williams Co	15	9
Shimano	5	3
Shin-Etsu Chemical	11	6
Shionogi	3	2
Shire PLC	17	9
Siemens	38	21
Simon Property Group REIT	22	13
Singapore Press Holdings	3	2
Singapore Telecom	10	6
Sirius XM Holdings Inc	4	3
Skanska B	56	3
Skf Svenska Kullager Fabriker B	51	2
Skistar B	5	
Sky Plc	8	4
SMC	7	4
Smith & Nephew	9	4
Smiths Group	3	2
Smucker (JM) CO	5	3
Snam SPA	3	2
Sodexo	5	3
Softbank Corp	22	13
Sonova Holding AG	4	2
Sony	8	4
Southern	20	12
Southwest Airlines	5	4
Spektra Energy Corp	13	7
SSAB AB	7	
SSE PLC	14	8
ST Jude Medical Inc	8	5
Stanley Black and Decker Inc	8	5
Staples	5	3
Starbucks Corp	24	14
Starwood Hotels and Resorts	9	5

State Street	12	8
Statoil ASA	375	371
Stockland	3	2
Stolt Nielsen	10	10
Stora Enso OYJ-R	5	
Storebrand Infrastruktur ASA	10	10
Storebrand Optimer ASA	9	9
Storebrand Privat Investor ASA	129	129
Stryker Corp	13	8
Subsea 7 S A	50	50
Sumitomo	8	4
Sumitomo Chemical	3	2
Sumitomo Electric	5	3
Sumitomo Metal Mining	4	2
Sumitomo Mitsui Trust Holdings	5	3
Sumitomo Realty & Dev	5	3
Suzuki Motor	6	3
Svenska Bostadsfonden Institution 1 AB	51	
Svenska Cellulosa AB-B SHS	75	2
Swatch Group	6	4
Swisscom	6	3
Symantec	8	5
Syngenta	10	6
Sysco Corp	12	7
Takeda Pharmaceutical	13	7
Talisman Energy	7	4
Target Corporation	20	12
Taumata Plantations Ltd.	856	856
TDK Corp	3	2
TE Connectivity	12	7
Technip SA	4	2
Teck Resources Ltd B	4	2
Tele2 B	47	2
Telefonica	24	14
Telenor	302	299
Telstra Corp	9	5
Telus Corp	5	3
Tenaris	3	2
Teradata Corp	3	3
Tesco	12	7
Tesla Motors, Inc	6	6
Teva Pharmaceutical Ind Ltd	19	12
Texas Instruments	15	13
TGS-NOPEC Geophysical Company	18	18
The Priceline Group Inc	22	14
The Travelers Companies, Inc.	14	9
The Williams Companies, Inc	14	8
Thermo Fisher Scientific Inc	20	12
Thomson Reuters Corp	4	3

ThyssenKrupp	5	3
Tiffany & Co	6	4
Time Warner	28	17
Time Warner Cable Common Stock	17	11
TJX Companies	21	13
Tokio Marine Holdings, Inc.	8	5
Tokyo Electron	5	3
Tokyo Gas	6	4
Tokyu Corp	4	2
Toray Industries	6	3
Toshiba	7	4
Toyota Industries	5	3
Toyota Motor	65	39
Transurban Group	7	4
Trelleborg B	9	
Tripadvisor	5	3
TUI AG	3	2
Twenty-First Century Fox News - A	21	12
Twenty-First Century Fox News B	5	5
Tyco International	11	7
UCB	3	2
Unibail-Rodamco SE	14	8
Unibet Group PLC-SDR	14	
Unilever GB	27	16
Unilever NL	27	14
Union Pacific Corp	42	25
United Health Group	38	22
United Parcel Services	31	19
United Technologies	30	30
Valeant Pharmaceuticals International Inc	19	11
Valero Energy	14	6
Ventas Inc (REIT)	11	7
VERDANE CAPITAL III	16	
Verisign	10	
Verizon Communications	65	43
Vertex Pharmaceuticals Inc	12	7
VF Corp	15	9
Viacom INC ClassB	10	7
Vinci	11	6
Vivendi	13	7
Vmware Inc - Class A	4	3
Vodafone Group	35	20
Volkswagen	24	12
Volvo A	75	
Volvo B	52	3
Vornado Realty Trust (REIT)	8	5
Vulcan Materials	7	6
Wallenstam Byggnads AB-B shs	18	
Wallgreen	26	16

Walt Disney	59	35
Waste Mangement	10	6
Waters Corp	4	3
Weifa ASA	10	10
Weir Group Plc	5	3
West Japan Railway	4	2
Western Digital Corp	15	9
Western Union Co/The	4	3
Weston	4	2
Weyerhaeuser REIT	8	5
Wharf	5	3
Whitbread	6	4
Whole foods Market	10	6
Wihlborgs Fastigheter AB	17	
Wilh. Wilhelmsen Holding ASA	31	30
Wolseley	10	5
Woodside Petroleum	10	6
Woolworth Australia	12	7
WPP 2012	12	7
Wynn Resorts	5	3
Xcel Energy	9	6
Xerox	9	6
Xilinx	5	3
XXL ASA	5	5
Yahoo	19	11
Yahoo! Japan	3	2
Yakult Honsha Co Ltd	5	3
Yara International	173	172
Yum Brands	13	8
Zi-Lift	14	
Zimmer Holdings	8	4
ZOETIS INC	5	5
Andre aksjer	2 229	369
Sum andre aksjer	17 694	9 704
Sum aksjer	20 807	11 346
Herav børsnotert	13 362	7 588
Fondsandeler		
Aberdeen Eiendomsfond Asia	7	7
Aberdeen European Shopping Property Fund	129	
AEW European Property Investors	38	38
Allianz Europe Small Cap AT EUR	40	
Apax Europe V - E, L.P. Secondary	7	7
Apax France VI	20	20
AXA Alternative Property Income Venture	85	85
AXA European Office Income Venture	21	21
AXA European Retail Income Venture	72	72
Belair (Lux) USD side pocket 2	9	5
BlackRock Asia Property Fund III (MGPA)	132	132

Blackrock Global Allocation	81	
Blackrock Global Small Cap	26	
BlackRock Global SmallCap Fund A2	14	14
Blackrock World Energy	14	
Blackrock World Gold	27	
Blackrock World Mining	35	
Carlyle Europe Real Estate Partners L.P. III	205	205
Carnegie Sverige	210	
Catella Hedge	336	
Cicero World 0-100	506	
Cicero World 0-40	44	
Cicero World 0-80	151	
Corestate German Residential Fund (CGR)	424	1
Delphi Emerging	219	149
Delphi Europe	144	144
Delphi Global	612	612
Delphi Nordic	289	289
Delphi Norge	306	306
DNB Sweden Micro Cap	99	
East Capital Eastern Europe	13	13
East Capital Russian Fund	62	8
East Capital Östeuropa	118	
EISER Infrastructure Capital Equity Partners 1-B	343	343
Enter Sverige	890	
EPISO	14	
EQT IV ISS Co-Investment LP	53	53
Fidelity Asian Special Situations	450	
Fidelity China Focus	125	
Fidelity Emerging Europe, Mid East & Africa	45	
Finethic Microfinance fund Class D (SICAV-SIF)	37	
Fondsfinans Spar	17	17
Franklin India Fund	486	34
Frogmore Real Estate Partners L.P.	94	94
FSN Capital Limited Partnership II	18	18
Global Microfinance Equity Offshore Fund, L.P.	14	9
Grainger Gres1	6	6
Handelsbanken Latinamerikafond	18	18
Heitman European Property Partners III	52	52
Henderson PFI	208	208
Industri Kapital 2000 Fund	16	
Invesco Global Real Estate USD	20	
INVESCO PRC Equity Fund	56	56
ISHARES MSCI EUROPE	87	
JP Morgan Africa	17	
JP Morgan Global Focus	607	
JPMorgan Emerging Markets Small Cap Fund	79	
JPMorgan Japan 50 Equity Fund	37	25
JRS GROWTH	15	
Knighthead Offshore Fund Ltd	33	33

Lannebo Mixfond	244	
Lannebo Småbolag	641	
Lynx Dynamic	148	
Macquarie European Infrastructure Fund II	487	487
Menlo Ventures IX	27	27
Mobilis Aktiv	102	
Navigera Aktier	653	
Navigera Balans	634	
Navigera Dynamica 90	226	
Navigera Tillväxt	633	
Odin Offshore	18	
Partners Group L. Private Equity	22	
Parvest Global Environment	50	
Rockspring TransEuro Property Ltd. Partnership III	18	18
Rural Impulse Fund II S.A., SICAV-SIF - Class A	26	13
Schroder Frontier Markets Equity	74	16
SHB Amerikafond	132	
SHB Europa Selektiv	195	
SHB IT-fond	93	
SHB Latinamerikafond	170	
SHB Norden Aggressiv	56	
SHB Nordiska småbolagsfond	343	
SHB Tillväxtmarknadsfond	335	
Skagen Global Fund	1 057	390
Skagen Kon-Tiki	1 753	1 269
SPP Aktiefond Europa	1 023	
SPP Aktiefond Global Sustainability	777	
SPP Aktiefond Japan	772	
SPP Aktiefond Stabil	625	364
SPP Aktiefond Sverige	71	6
SPP Aktiefond USA	2 855	4
SPP Bygga	1 742	
SPP Emerging Markets SRI	3 822	1 902
SPP Fonder AB	984	
SPP Generation 40-tal	2 588	
SPP Generation 50-tal	10 228	
SPP Generation 60-tal	11 851	
SPP Generation 70-tal	4 800	
SPP Generation 80-tal	469	
SPP Global Topp 100	212	
SPP Global Topp 100	300	
SPP Leva	728	
SPP Mix	1 614	
Storebrand Aksje Innland	222	222
Storebrand Delphi Europa	56	
Storebrand Delphi Norden	164	
Storebrand Delphi Verden	362	
Storebrand Emerging Private Equity Markets 2007 B3	370	370
Storebrand Emerging Private Equity Markets B3	502	502

Storebrand Global Indeks I	8 397	8 340
Storebrand Global Multifaktor	4 458	4 458
Storebrand Global Verdi	355	355
Storebrand Indeks Alle Markeder	740	740
Storebrand Indeks Norge	2 012	2 012
Storebrand Indeks Nye Markeder	50	50
Storebrand International Private Equity 13	232	178
Storebrand International Private Equity 14	76	60
Storebrand International Private Equity IV	272	252
Storebrand International Private Equity IX	340	48
Storebrand International Private Equity V Ltd	509	489
Storebrand International Private Equity VI Ltd	670	646
Storebrand International Private Equity VII Ltd	834	801
Storebrand International Private Equity VIII Ltd	1 164	611
Storebrand International Private Equity X	654	442
Storebrand International Private Equity XI	735	564
Storebrand International Private Equity XII	522	402
Storebrand Multi Strategy Limited	492	314
Storebrand Nordic Private Equity III Ltd.	161	133
Storebrand Norge	29	29
Storebrand Norge I	2 160	2 160
Storebrand Norwegian Private Equity 2006 Ltd.	184	184
Storebrand Norwegian Private Equity 2007 Ltd.	153	153
Storebrand Optima Norge	21	21
Storebrand Selecta Limited	21	21
Storebrand Special Opportunities II Ltd.	37	37
Storebrand Special Opportunities Ltd.	131	131
Storebrand Trippel Smart	1 037	1 037
Storebrand Vekst	28	28
Storebrand Verdi	169	169
T Rowe Price US Smaller Companies	129	
T. Rowe Price US Large Cap Value Equity	112	
T.Rowe Price Asian ex-Japan Equity Fund	54	54
T.Rowe Price U.S. Large-Cap Value Equity A	57	57
Trygghet 75	2 453	
Trygghet 80	2 186	
Trygghet 85	634	
Trygghet 90	222	
Verdane V B K/S	11	11
Wand Partners	71	71
Wellington Global Health Care Equity Portfolio	582	149
Winter Street Opportunities Fund L.P.	42	42
WWB Isis Fund, L.P.	13	4
Andre fond	814	32
Sum fondsandeler	97 622	33 967
Sum aksjer og fondsandeler	118 429	45 313

Note
36

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

Storebrand Livsforsikring Konsern

NOK mill.	2014 Virkelig verdi	2013 Virkelig verdi
Stats- og statsgaranterte obligasjoner	54 687	61 602
Finans- og foretaksobligasjoner	24 162	24 238
Obligasjoner med fortrinnsrett	41 824	42 296
Obligasjoner i overnasjonale organisasjoner	6 575	7 167
Obligasjonsfond	50 739	37 210
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	177 987	172 513

	Storebrand Livsforsikring AS	SPP Livförsäkring AB	Euroben Life and Pension Ltd.
Modifisert durasjon	2,39	1,70	2,80
Gjennomsnittlig effektiv rente	1,9 %	0,4 %	0,4 %

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets markedsverdi. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effekt for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vektør.

Storebrand Livsforsikring AS

NOK mill.	2014 Virkelig verdi	2013 Virkelig verdi
Stats- og statsgaranterte obligasjoner	17 859	22 906
Finans- og foretaksobligasjoner	10 744	11 446
Obligasjoner med fortrinnsrett	9 777	10 080
Obligasjoner i overnasjonale organisasjoner	1 065	1 511
Obligasjonsfond	39 374	32 987
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	78 819	78 930

Note
37

Derivater

Storebrand Livsforsikring gjør aktivt bruk av finansielle derivater. Finansielle derivater brukes generelt til å styre den totale investeringsrisikoen på en effektiv måte som sikrer potensialet for en langsiktig god risikojustert avkastning. Herunder brukes derivater til å fjerne uønsket risiko, samt å tilpasse investeringsporteføljen til selskapets forpliktelser på kort og lang sikt. Bruk av derivater tillater ofte en raskere, enklere og billigere måte å øke eller redusere risikoen på. I de enkelte aksje- og obligasjonsporteføljene benyttes finansielle derivater for å tilpasse den ønskede risikoeksponeringen innenfor gitte rammer for å implementere forvalters markedssyn. Definisjoner av ulike typer derivater er beskrevet under "Ord og uttrykk".

NOMINELT VOLUM

Finansielle derivater er knyttet til underliggende størrelser som ikke bokføres i balansen. For å kvantifisere omfanget av derivater refereres det til slike underliggende størrelser betegnet som underliggende hovedstol, nominelt volum og lignende. Nominelt volum beregnes ulikt for ulike typer finansielle derivater, og det gir et visst uttrykk for omfang og risiko av posisjonene av finansielle derivater.

Brutto nominelt volum gir først og fremst informasjon om omfanget, mens netto nominelt volum gir et visst uttrykk for risikoposisjoner. Nominelt volum for ulike instrumenter er imidlertid ikke nødvendigvis sammenlignbare med tanke på risikoeksponering. I motsetning til brutto nominelt volum tar beregningen av netto nominelt volum også hensyn til fortegnet til instrumentenes markedsriskoeksponering, ved å skille mellom såkalte eiendelsposisjoner og gjeldsposisjoner.

En eiendelsposisjon i et aksjederivat innebærer en positiv verdiøkning ved økning i aksjekurser. For rentederivater medfører en eiendelsposisjon en positiv verdiøkning ved rentenedgang - tilsvarende som for obligasjoner. En eiendelsposisjon i et valutaderivat gir positiv verdiendring ved økning i den aktuelle valutakursen mot NOK. Gjennomsnittlig brutto nominelt volum er basert på daglige beregninger av brutto nominelt volum.

Storebrand Livsforsikring Konsern

	Brutto nom. volum 1)	Brutto balanse- førte fin. eiendeler	Brutto balanseført gjeld	Nettoført fin. eiendeler/ gjeld i balansen	Beløp som kan, men ikke er presentert netto i balansen		Netto beløp
					Fin. eiendeler	Fin. gjeld	
Rentederivater	52 721	5 490	992	16	4 474	84	4 514
Valutaderivater	50 604	172	3 288	2	6	3 122	-3 113
Sum derivater 2014		5 661	4 279	19	4 481	3 206	1 401
Sum derivater 2013		1 493	2 122		528	1 401	-629

1) Verdier per 31. desember

Storebrand Livsforsikring AS

	Brutto nom. volum 1)	Brutto balanse- førte fin. eiendeler	Brutto balanseført gjeld	Beløp som kan, men ikke er presentert netto i balansen		Netto beløp
				Fin. eiendeler	Fin. gjeld	
Rentederivater	5 235	1 111	98	1 087	74	1 013
Valutaderivater	41 206	144	2 926		2 782	-2 782
Sum derivater 2014		1 255	3 023	1 087	2 856	-1 769
Sum derivater 2013		604	438	70	235	166

1) Verdier per 31. desember

Note
38

Andre finansielle eiendeler

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Bankinnskudd i selskapsporteføljen	217	305	177	259
Bankinnskudd kollektivporteføljen	3 148	3 357	1 206	1 769
Bankinnskudd investeringsvalgporteføljen	260	262	189	227
Andre finansielle eiendeler	3 625	3 924	1 573	2 255

Varige driftsmidler

Storebrand Livsforsikring Konsern

NOK mill.	Maskiner	Biler	Inventar	Eiendommer	2014	2013
Balanseført verdi 1.1	20	1	44	354	419	388
Tilgang	4		5	20	29	21
Avgang	-1			-72	-73	-5
Verdiregulering ført over balansen				24	24	6
Avskrivning	-15	-1	-12		-27	-37
Opp-/nedskrivning i perioden						2
Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet				35	35	43
Andre endringer					1	
Balanseført verdi 31.12	8	1	37	361	408	419
Anskaffelseskost IB	121	3	90	354	568	502
Anskaffelseskost UB	124	4	95	361	585	568
Akkumulert av- og nedskrivning IB	-101	-2	-46		-149	-113
Akkumulert av- og nedskrivning UB	-116	-3	-58		-176	-149

Avskrivningsplan og økonomisk levetid

Maskiner	4 år
Biler	6 år
Inventar	4 år
Eiendommer	50 år

Storebrand Livsforsikring AS

NOK mill.	Maskiner	Inventar	2014	2013
Balanseført verdi 1.1	16	19	35	58
Tilgang	1		1	2
Avgang	-1		-1	
Avskrivning	-11	-5	-16	-24
Balanseført verdi 31.12	5	14	19	35
Anskaffelseskost IB	99	42	142	140
Anskaffelseskost UB	99	42	142	142
Akkumulert av- og nedskrivning IB	-83	-23	-107	-83
Akkumulert av- og nedskrivning UB	-94	-28	-123	-107

Avskrivningsplan og økonomisk levetid

Maskiner	4 år
Inventar	4 år

Operasjonelle leieavtaler driftsmidler

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Minimum framtidig betaling knyttet til operasjonelle leieavtaler på driftsmidler er som følger

NOK mill.	Minimum framtidig leiebetaling 0 - 1 år	Minimum framtidig leiebetaling 1 - 5 år	Minimum framtidig leiebetaling over 5 år
Leieavtaler mindre enn 1 år	1		
Leieavtaler 1 - 5 år	106	378	
Leieavtaler over 5 år	42	167	124
Sum	149	545	124

Resultatførte beløp

NOK mill.	2014	2013
Resultatførte leiebetalinger	153	137

Resultatførte leiebetalinger gjelder i hovedsak leie av kontorlokaler på Lysaker samt noe driftsløsøre. Leie av IT-systemer er ikke inkludert. Leieavtaler vedrørende kontorlokaler har en gjenværende varighet fra 2015 til 2019 for lokaler i Norge og en gjenværende varighet fra 2015 til 2023 for Sverige, begge med opsjon for fornyelse

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Minimum framtidig betaling knyttet til operasjonelle leieavtaler på driftsmidler er som følger

NOK mill.	Minimum framtidig leiebetaling 0 - 1 år	Minimum framtidig leiebetaling 1 - 5 år	Minimum framtidig leiebetaling over 5 år
Leieavtaler 1 - 5 år	80	305	
Sum	80	305	

Resultatførte beløp

NOK mill.	2014	2013
Resultatførte leiebetalinger	80	72

Resultatførte leiebetalinger gjelder i hovedsak leie av kontorlokaler på Lysaker samt noe driftsløsøre. Leie av IT-systemer er ikke inkludert.

Note 41 | Andre eiendeler - biologiske eiendeler

NOK mill.	2014	2013
Balanseført verdi 1.1	690	599
Tilgang som følge av kjøp/nyplanting (skog)	26	7
Avgang	-64	-3
Valutadifferanser ved omregning av utenlandsk enhet	53	74
Endring i virkelig verdi fratrukket omsetningsutgifter	5	13
Balanseført verdi 31.12	710	690

Biologiske eiendeler som er bokført i balansen består av skog i datterselskapene AS Værdalsbruket og Foran Real Estate SIA i Latvia.

Note 42 | Andre fordringer

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Kundefordringer - ikke forsikringsrelaterte	191	88		
Fordringer på meglere	118	611	110	573
Selgerkreditt ved salg av eiendom		75		
Tilgodehavende skatt	41	307		
Andre kortsiktige fordringer	443	391	70	56
Sum	793	1 472	180	629

Forsikringsforpliktelse fordelt på bransjer

NOK mill.	Kollektiv pensjon privat	Kollektiv pensjon offentlig	Gruppe- livs- forsikring	Individuell kapital- forsikring	Individuell rente/ pensjons- forsikring	Skade- forsikring	Storebrand Livsforsikring AS	
							2014	2013
Premiereserve	177 120	7 234	560	6 555	15 797		207 266	204 573
- herav RBNS	267	4	137	59	12		479	403
- herav IBNR	685	122	254	711	19		1 790	831
- herav ikke opptjent premieinntekt	1 605	83	109	68			1 864	1 859
Tilleggsavsetning	3 798	449		221	649		5 118	4 458
Kursreguleringsfond	5 106	229	21	106	338	15	5 814	3 823
Premiefond	2 273	320					2 593	3 159
Innskuddsfond	452						452	350
Pensjonistenes overskuddsfond	2						2	4
Erstatningsavsetning	71	9	441	364	11		895	763
- herav RBNS	16		400	182	5		603	497
- herav IBNR	55	9	40	182	6		292	266
Villkorad återbäring								
Andre tekniske avsetninger						799	799	786
Sum forsikringsforpliktelse	188 822	8 241	1 022	7 246	16 795	814	222 940	217 917

NOK mill.	Sikkerhetsavsetning klassifisert som egenkapital i IFRS		BenCo		SPP		Storebrand Livsforsikring Konsern	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Premiereserve			15 249	13 465	141 946	124 416	364 460	342 454
- herav RBNS							479	403
- herav IBNR							1 790	831
- herav ikke opptjent premieinntekt							1 864	1 859
Tilleggsavsetning							5 118	4 458
Kursreguleringsfond							5 814	3 823
Premiefond							2 593	3 159
Innskuddsfond							452	350
Pensjonistenes overskuddsfond							2	4
Erstatningsavsetning			50	49	71	79	1 017	892
- herav RBNS							603	497
- herav IBNR							292	266
Villkorad återbäring			2 134	3 157	9 147	11 010	11 281	14 167
Andre tekniske avsetninger	-173	-171					627	616
Sum forsikringsforpliktelse	-173	-171	17 433	16 671	151 164	135 505	391 365	369 923

Individuell kapitalforsikring

NOK mill.	Med rett til andel av overskudd	Uten rett til andel av overskudd	Investeringsvalg	2014	2013
Premiereserve	2 481	1 083	2 991	6 555	7 088
Tilleggsavsetning	221			221	189
Kursreguleringsfond	80	26		106	42
Erstatningsavsetning	264	100		364	325
Sum forsikringsforpliktelser	3 047	1 209	2 991	7 246	7 644

Individuell rente/pensjonsforsikring

NOK mill.	Med rett til andel av overskudd	Investeringsvalg	2014	2013
Premiereserve	12 258	3 539	15 797	16 407
Tilleggsavsetning	649		649	619
Kursreguleringsfond	338		338	108
Erstatningsavsetning	10	1	11	7
Sum forsikringsforpliktelser	13 255	3 540	16 795	17 141

Kollektiv pensjon privat

NOK mill.	Ytelsesbasert uten investeringvalg	Fripoliser	Innskuddsbasert med investeringvalg	Uten rett til andel av overskudd	2014	2013
Premiereserve	52 401	88 152	35 362	1 205	177 120	163 225
Tilleggsavsetning	2 047	1 752		-1	3 798	3 151
Kursreguleringsfond	2 459	2 621		26	5 106	3 476
Premiefond	2 103	16		155	2 273	2 624
Innskuddsfond	452				452	350
Pensjonistenes overskuddsfond	2				2	4
Erstatningsavsetning	32	22		17	71	53
Sum forsikringsforpliktelser	59 496	92 563	35 362	1 401	188 822	172 883

Kollektiv pensjon offentlig

NOK mill.	Ytelsesbasert uten investeringvalg	2014	2013
Premiereserve	7 234	7 234	17 299
Tilleggsavsetning	449	449	499
Kursreguleringsfond	229	229	150
Premiefond	320	320	536
Erstatningsavsetning	9	9	2
Sum forsikringsforpliktelser	8 241	8 241	18 485

Tabellen nedenfor viser forventede erstatningsutbetalinger (eksklusive gjenkjøp og uttak).

Utvikling erstatningsutbetalinger

NOK mrd.	Storebrand Livs-forsikring AS	BenCo	SPP
0-1 år	10	4	8
1-3 år	20	1	16
Over 3 år	182	11	118
Sum	212	15	142

Skadeforsikring

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske avsetninger	143	163
Sum eiendeler	143	163
Premiereserve	48	44
Erstatningsavsetning	579	572
- herav RBNS	75	
- herav IBNR	503	
Sikkerhetsavsetning	173	171
Sum	799	786
Kursreguleringsfond	15	16
Sum forsikringsforpliktelse	814	802

Kursreguleringsfond

NOK mill.	2014	2013	Endring 2014
Aksjer	3 023	2 869	154
Rentebærende	2 791	954	1 837
Sum	5 814	3 823	1 992

Note
44

Endring forsikringsforpliktelse

Forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelse

NOK mill.	Premiere- serve	Tilleggs- avsetning	Kurs- regulerings- fond	Erstatnings- avsetning	Premie-, innskudds- pensjonist- enes over- skuddsfond
Inngående balanse	165 873	4 279	3 823	763	3 184
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse					
2.1 Netto resultatførte avsetninger	- 5 141	78	1 992	132	14
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet					120
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	9				36
2.4 Annen tilordning av overskudd	19				
2.5 Justering av forsikringsforpliktelse fra andre resultatkomponenter		603			
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	- 5 112	681	1 992	132	170
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse					
3.1 Overføringer mellom fond	4 613	158			334
3.2 Overføringer til/fra selskapet					- 640
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	4 613	158			- 306
Utgående balanse	165 374	5 118	5 814	895	3 047

NOK mill.	Andre tekniske avsetninger skadeforsikringer	Sum Storebrand Livsforsikring AS 2014	Sum Storebrand Livsforsikring AS 2013
Inngående balanse	786	178 708	173 669
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser			
2.1 Netto resultatførte avsetninger	33	- 2 894	1 719
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet		120	
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		46	
2.4 Annen tilordning av overskudd		19	85
2.5 Justering av forsikringsforpliktelser fra andre resultatkomponenter		603	
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	33	- 2 106	1 804
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser			
3.1 Overføringer mellom fond		5 106	3 534
3.2 Overføringer til/fra selskapet	- 20	- 660	- 300
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	- 20	4 446	3 235
Utgående balanse	799	181 048	178 708

Forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje

NOK mill.	Premiereserve	Tilleggsavsetning	Erstatningsavsetning	Premie-, innskuddspensionistenes overskuddsfond
Inngående balanse	38 700	179	1	330
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser				
2.1 Netto resultatførte avsetninger	7 788			
2.2 Avkastningsresultat tilordnet kontraktene				
2.5 Justering av forsikringsforpliktelser fra andre resultatkomponenter	1			
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	7 790			
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser				
3.1 Overføringer mellom fond	- 4 598	- 179		- 330
3.2 Overføringer til/fra selskapet				
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	- 4 598	- 179		- 330
Utgående balanse	41 892	0	1	0

NOK mill.	Sum Storebrand Livsforsikring AS 2014	Herav med flerårig garanti	Sum Storebrand Livsforsikring AS 2013
Inngående balanse	39 209	7 287	35 447
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse			
2.1 Netto resultatførte avsetninger	7 788		7 460
2.2 Avkastningsresultat tilordnet kontraktene			133
2.5 Justering av forsikringsforpliktelse fra andre resultatkomponenter	1		
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	7 790		7 593
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse			
3.1 Overføringer mellom fond	- 5 106	- 7 287	- 3 534
3.2 Overføringer til/fra selskapet			- 295
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse	- 5 106	- 7 287	- 3 830
Utgående balanse	41 893	0	39 210

Note
45

Andre forpliktelse

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Leverandørgjeld	99	121	39	42
Minoritet Storebrand Eiendomsfond KS ¹⁾	3 167	2 342		
Mottatt sikkerhetsstillelser	2 513	269	235	220
Gjeld megler	416	450	41	403
Annen gjeld	855	1 052	59	495
Sum	7 051	4 233	374	1 160

¹⁾ Fra 18.11.2013 kan deltagerne i Storebrand Eiendomsfond KS årlig fremsette krav om innløsning. Innløsningssum er satt til 98,75 prosent av VEK. Se også note 9.

Note
46

Sikringsbokføring

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Virkelig verdisikring av renterisiko og kontantstrømssikring av kredittmargin

Storebrand benytter seg av virkelig verdi sikring på renterisiko. Sikringsobjektene er finansielle forpliktelse som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henfôrbar til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet.

Storebrand benytter seg av kontantstrømssikring på kredittmargin. Sikringsobjektene er forpliktelse som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi. Den andelen av gevinst eller tap på sikringsinstrumentet som vurderes til å være en effektiv sikring, innregnes i totalresultatet. Andelen reklassifiseres senere til resultatet i takt med resultatteffektene på sikringsobjektet.

Sikringsinstrument/sikringsobjekt

NOK mill.	Kontrakt/nominell verdi	2014			Ført over totalresultatet	Kontrakt/nominell verdi	2013		
		Balanseført verdi ¹⁾	Eiendeler	Gjeld			Balanseført verdi ¹⁾	Eiendeler	Gjeld
Renteswapper	3 276	964		-203	795	3 273	363		166
Ansvarlig lånekapital	-3 238		-4 058	209	-627	-3 273		-3 626	-140

¹⁾ Balanseførte verdier per 31.12.

Valutasikring av nettoinvestering SPP

Storebrand har i 2014 benyttet kontantstrømssikring av valutarisiko knyttet til Storebrand sin nettoinvestering i SPP. Det er benyttet 3 mnd. rullerende valutaderivater, hvor spotelementet i disse er benyttet som sikringsinstrument. Effektiv andel av sikringsinstrumentene er innregnet i totalresultatet. Det foretas en delvis sikring av nettoinvesteringen i SPP og det forventes derfor at sikringseffektiviteten fremover vil være om lag 100 prosent.

Sikringsinstrument/sikringsobjekt

NOK mill.	Kontrakt/ nominell verdi	2014		Kontrakt/ nominell verdi	2013	
		Balanseført verdi ¹⁾			Balanseført verdi ¹⁾	
		Eiendeler	Gjeld		Eiendeler	Gjeld
Valutaderivater	-6 619		-278	-7 203		-145
Underliggende objekter		6 728			7 351	

1) Balanseførte verdier per 31.12.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Virkelig verdisikring av renterisiko og kontantstrømsikring av kredittmargin

Storebrand benytter seg av virkelig verdi sikring på renterisiko. Sikringsobjektene er finansielle forpliktelser som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Verdiendringer på sikringsobjektet som er henførbart til den sikrede risikoen, justerer sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnes i resultatet.

Storebrand benytter seg av kontantstrømsikring på kredittmargin. Sikringsobjektene er forpliktelser som måles til amortisert kost. Derivater regnskapsføres til virkelig verdi. Den andelen av gevinst eller tap på sikringsinstrumentet som vurderes til å være en effektiv sikring, innregnes i totalresultatet. Andelen reklassifiseres senere til resultatet i takt med resultateffektene på sikringsobjektet.

Sikringsinstrument/sikringsobjekt

NOK mill.	Kontrakt/ nominell verdi	2014			Ført over totalresultatet	Kontrakt/ nominell verdi	2013		
		Balanseført verdi ¹⁾		Resultatført			Balanseført verdi ¹⁾		Resultatført
		Eiendeler	Gjeld			Eiendeler	Gjeld		
Renteswapper	3 276	964		-203	795	3 273	363		166
Ansvarlig lånekapital	-3 238		-4 058	209	-627	-3 273		-3 626	-140

1) Balanseførte verdier per 31.12.

Note 47 | Sikkerhetsstillelser

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Avgitte sikkerhetsstillelser for derivathandel	2 617	5 373	1 767	938
Mottatte sikkerhetsstillelser for derivathandel	-3 250	- 477	- 206	- 220
Sum mottatte og avgitte sikkerhetsstillelser	- 633	4 896	1 561	718

Avgitt sikkerhetsstillelse for futures og opsjoner reguleres daglig med bakgrunn i daglig marginavregning på de enkelte kontrakter.

Note 48 | Betingede forpliktelser

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Ikke innkalt restforpliktelser vedrørende limited partnership	4 321	4 038	3 212	3 022
Sum betingede forpliktelser	4 321	4 038	3 212	3 022

Selskapene i Storebrand driver en omfattende virksomhet i Norge og utlandet og kan bli part i rettsstvister.

Note
49

Transaksjoner med nærstående parter

Storebrand Livsforsikring har transaksjoner med øvrige selskaper i Storebrand konsernet, ledende ansatte samt aksjonærer i Storebrand ASA. Dette er transaksjoner som er en del av de produkter og tjenester som tilbys av selskapet til sine kunder. Transaksjonene inngås til markedsmessige betingelser og omfatter tjenestepensjon, privat pensjonssparing, skadeforsikring, leie av lokaler, bankinnskudd, utlån, kapitalforvaltning og fondssparing.

Interne transaksjoner mellom konsernselskaper er eliminert i konsernregnskapet, med unntak av transaksjoner mellom kundeporteføljen i Storebrand Livsforsikring AS og andre enheter i konsernet. Se nærmere beskrivelse i note 1 Regnskapsprinsipper.

Se også note 25 Ledende ansatte og note 33 Konsernselskaper og tilknyttede selskaper.

NOK mill.	2014		2013	
	Kjøp/salg av tjenester	Fordringer/gjeld ¹⁾	Kjøp/salg av tjenester	Fordringer/gjeld ¹⁾
Konsernselskap:				
Storebrand ASA	40	-7	69	-6
Storebrand Bank ASA	72	1	87	6
Storebrand Asset Management AS	-184	-15	-178	-2
Storebrand Forsikring AS	78	20	80	17
Storebrand Baltic NUF	1		1	
Øvrige:				
Gjeld minoritet eiendomsfond		-3 167		-2 342

1) Se note 45 for omtale vedrørende minoritet i eiendomsfond.

Note | Kapitaldekning
50

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Aksjekapital	3 540	3 540	3 540	3 540
Øvrig egenkapital	18 393	16 471	17 485	16 556
Egenkapital	21 934	20 011	21 025	20 096
Fondsobligasjoner	1 500	1 500	1 500	1 500
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	- 5 519	- 5 807	- 176	- 144
Risikoutjevningfond	- 829	- 776	- 829	- 776
Kapitaldekningsreserve		- 96		
Fradrag for investeringer i andre finansinstitusjoner	- 1	- 1	- 1	- 1
Rentejustering forsikringsforpliktelse	- 2 170	- 1 081		
Sikkerhetsavsetning	- 153	- 150		
Annet	- 31	- 71	- 71	- 68
Kjernekapital	14 731	13 530	21 449	20 607
Fondsobligasjoner				
Evigvarende ansvarlig kapital	2 100	2 700	2 100	2 700
Ordinær ansvarlig kapital	2 238	2 238	2 238	2 238
Kapitaldekningsreserve		- 96		
Fradrag for investeringer i andre finansinstitusjoner	- 1	- 1	- 1	- 1
Tilleggskapital	4 337	4 841	4 337	4 937
Netto ansvarlig kapital	19 068	18 371	25 786	25 544
Beregningsgrunnlaget spesifisert på risikovektklasser	429 349	406 605	228 381	251 409
Risikovekt 0%	76 660	70 093	46 223	41 920
Risikovekt 10%	65 642	66 222	36 038	36 770
Risikovekt 20%	73 294	79 261	45 774	50 445
Risikovekt 50%	10 509	10 170	6 904	6 983
Risikovekt 100%	85 786	87 567	77 609	78 073
Risikovekt 150%	7 696	6 509	6 238	5 391
Eiendeler tilknyttet avtaler om livsforsikring med investeringsvalg	109 761	86 781	9 595	31 826
Vektet beløp eiendeler i balansen	139 143	133 403	107 090	104 342
Derivater, vektet	5 514	4 494	3 517	3 213
"Kryssiefradrag" for aksjeeie i andre finansinstitusjoner	- 2	- 195	- 2	- 2
Urealiserte gevinster på finansielle omløpsmidler	- 3 601	- 3 073	- 3 601	- 3 073
Risikovektet beregningsgrunnlag	141 053	134 630	107 003	104 481
Kapitaldekningsprosent	13,5 %	13,6 %	24,1 %	24,4 %
Kjernekapitaldekning	10,4 %	10,0 %	20,0 %	19,7 %

Note
51

Solvensmargin

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Solvensmarginikrav	12 632	11 974	7 823	7 634
Solvensmarginikapital	22 110	21 055	28 402	27 107
Solvensmargin	175,0 %	175,8 %	363,0 %	355,1 %

Spesifikasjon av solvenskapital

NOK mill.	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Netto ansvarlig kapital	19 068	18 371	25 786	25 544
50 prosent av tilleggsavsetninger	2 559	2 229	2 559	2 229
50 prosent av risikoutjevningfond	414	388	414	388
Tellende andel sikkerhetsavsetning skadeforsikringer	69	67	69	67
Reduksjon i tilleggskapital som kan medtas i solvenskapitalen			- 427	-1 121
Solvenskapital	22 110	21 055	28 402	27 107

Note
52

Kapitalavkastning

Storebrand Livsforsikring AS

NOK mill.	2014		2013		2012		2011		2010	
	Bokført avkastning	Markedsavkastning	Bokført avkastning	Markedsavkastning	Bokført avkastning	Markedsavkastning	Bokført avkastning	Markedsavkastning	Bokført avkastning	Markedsavkastning
Kollektivporteføljen totalt	5,2 %	6,3 %	3,0 %	4,6 %	5,6 %	6,2 %	4,6 %	3,4 %	4,9 %	6,1 %
Per portefølje:										
Kollektiv ytelse offentlig	4,3 %	4,2 %								
Kollektiv ytelse privat	5,4 %	6,6 %								
Kollektiv ytelse lav			3,8 %	4,2 %	5,9 %	6,1 %	6,4 %	4,5 %	4,5 %	5,5 %
Kollektiv ytelse standard			3,3 %	5,3 %	5,8 %	6,8 %	4,5 %	2,8 %	4,6 %	6,5 %
Kollektiv ytelse høy					5,7 %	7,1 %	4,7 %	2,2 %	4,9 %	7,4 %
Sverige filial	6,5 %	6,9 %	3,7 %	5,1 %	4,9 %	5,6 %	5,9 %	4,8 %	3,8 %	4,9 %
Fripoliser	5,4 %	6,4 %	2,2 %	4,0 %	5,4 %	5,7 %	4,7 %	3,8 %	4,9 %	6,0 %
Individual	4,1 %	5,8 %	4,9 %	5,4 %	5,7 %	6,0 %	3,6 %	3,2 %	6,0 %	6,0 %
					2014	2013	2012	2011	2010	
Kapitalavkastning selskapsporteføljen					5,0 %	4,2 %	5,4 %	5,1 %	5,8 %	

Note
53

Antall ansatte

	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	2014	2013	2014	2013
Antall ansatte per 31.12	1 575	1 532	812	829
Gjennomsnittlig antall ansatte	1 577	1 594	817	867
Antall årsverk per 31.12	1 556	1 506	801	816
Gjennomsnittlig antall årsverk	1 552	1 567	805	853

Aktuarens erklæring

FORSIKRINGSFORPLIKTELSER OG RISIKOUTJEVNINGSFOND

Under henvisning til det fremlagte årsoppgjør for 2014 bekrefter jeg at den i balansen oppførte "Premiereserve", "Tilleggsavsetninger" og "Erstatningsavsetning" er beregnet etter bestemmelsene i forsikringsvirksomhetsloven og oppfyller Finanstilsynets krav i så henseende. Det samme gjelder "Risikoutjevningfond". Av beregningene følger tilsvarende de avsetninger som er foretatt til disse fondene i resultatregnskapet. Den foreslåtte disponering av resultat til fordeling er foretatt i samsvar med lovens bestemmelser.

Lysaker, 10. februar 2015

Arne Kristian Hove
Ansvarshavende aktuar

Erklæring fra styrets medlemmer og administrerende direktør.

Storebrand Livsforsikring AS og Storebrand Livsforsikring Konsern

Erklæring fra styrets medlemmer og administrerende direktør

Styret og administrerende direktør har i dag behandlet og godkjent årsberetningen og årsregnskapet for Storebrand Livsforsikring AS og Storebrand Livsforsikring Konsern for 2014 (årsrapporten 2014).

Regnskapet er avlagt i overensstemmelse med kravene årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper for morselskapet og i overensstemmelse med kravene i IFRS som godkjent av EU for konsernet samt norske tilleggskrav i verdipapirhandelloven.

Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning er årsregnskapet for 2014 utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets eiendeler, gjeld og finansielle stilling og resultat som helhet per 31. desember 2014. Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning gir årsberetningen en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet. Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning gir også beskrivelsen av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode, samt beskrivelsen av nærstående vesentlige transaksjoner, en rettviseende oversikt.

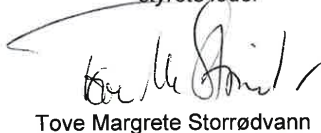
Lysaker, 10. februar 2015
Styret i Storebrand Livsforsikring AS

Odd Arild Grefstad
styrets leder

Peik Norenberg

Tove Margrete Storrødvann

Bodil Cathrine Valvik

Erik Haug Hansen

Inger Johanne Bergstøl

Jan Otto Risebrobakken

Geir Holmgren
administrerende direktør

Til generalforsamlingen i Storebrand Livsforsikring AS

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Storebrand Livsforsikring AS som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, oppstilling over totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, oppstilling over totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, for konsernregnskapet, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon om selskapsregnskapet

Etter vår mening er selskapsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Storebrand Livsforsikring AS per 31. desember 2014 og av selskapets

resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge.

Konklusjon om konsernregnskapet

Etter vår mening er konsernregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Storebrand Livsforsikring AS per 31. desember 2014 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

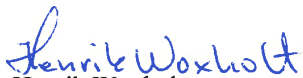
Konklusjon om årsberetningen og om redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 10. februar 2015
Deloitte AS

Henrik Woxholt
statsautorisert revisor

Kontrollkomitèens uttalelse

Storebrand Livsforsikring AS – kontrollkomitèens uttalelse for 2014

Kontrollkomitèen i Storebrand Livsforsikring AS har i møte 24. februar 2015 gjennomgått styrets forslag til årsregnskap (som består av selskapsregnskap og konsernregnskap) samt årsberetning for 2014 for Storebrand Livsforsikring AS.

Med henvisning til revisors beretning av 10. februar 2015, anser kontrollkomitèen at det fremlagte årsregnskap og årsberetning kan fastsettes som Storebrand Livsforsikring AS' årsregnskap og årsberetning for 2014.

Lysaker, 24. februar 2015

Elisabeth Wille

- kontrollkomitèens leder -

Representantskapets uttalelse

Storebrand Livsforsikring AS

Representantskapets uttalelse 2014

Styrets forslag til årsregnskap, årsberetning, revisors beretning og kontrollkomiteens uttalelse har på lovbestemt måte vært forelagt representantskapet i møtet 4. mars 2015.

Representantskapet anbefaler generalforsamlingen å godkjenne styrets forslag til årsregnskap og årsberetning for Storebrand Livsforsikring AS og for Storebrand Livsforsikring Konsern.

Representantskapet har ingen merknader til styrets forslag til disponering av årsresultatet i Storebrand Livsforsikring AS.

Lysaker, 4. mars 2015

Terje Venold

- Representantskapets ordfører -

Ord og uttrykk

GENERELT

Ansvarlig lånekapital

Ansvarlig lånekapital er lån som har prioritet etter all annen gjeld. Ansvarlig lånekapital er en del av tilleggskapitalen ved beregning av kapitaldekningen.

Durasjon

Gjennomsnittlig gjenværende løpetid på kontantstrømmen til rentebærende papirer. Modifisert durasjon er beregnet på grunnlag av durasjon og uttrykker verdifølsomhet i forhold til underliggende renteendringer.

Egenkapital

Egenkapitalen består av innskutt egenkapital, opptjent egenkapital og minoritetsinteresser. Innskutt egenkapital omfatter aksjekapital, overkurs og annen innskutt egenkapital. Opptjent egenkapital omfatter annen egenkapital og andre fond.

KAPITALDEKNING

Ansvarlig kapital

Ansvarlig kapital er den kapital som kan medregnes ved dekning av kapitalkravene etter myndighetenes forskrifter. Ansvarlig kapital kan bestå av kjernekapital og tilleggskapital.

Kapitalkrav

Beregningsgrunnlaget beregnes ved at de enkelte eiendelsposter og poster utenom balansen gis en risikovekt etter den antatte kreditt-risiko de representerer. Kapitalkravet er åtte prosent av beregningsgrunnlaget.

Kapitaldekningsprosent

Ansvarlig kapital må minst tilsvare det beregnede kapitalkravet. Kapitaldekningsprosenten beregnes ved å måle den totale ansvarlige kapitalen i forhold til kapitalkravet på åtte prosent.

Kjernekapital

Kjernekapital er en del av den ansvarlige kapitalen og består av egenkapital fratrukket minstekravet til reassuransavsetninger i skadeforsikring, goodwill og andre immaterielle eiendeler, netto forskuddsbetalt pensjon, 50 prosent av eventuell

kapitaldekningsreserve og krysseiefradrag i andre finansinstitusjoner. Kjernekapitalen justeres for de verdifulderinger som legges til grunn i soliditetsberegningene på nasjonalt nivå for utenlandske selskaper. For Storebrand Holding AB vil dette være en justering i SPP Livforsikring AB sine beregnede forsikringsforpliktelser hvor det benyttes en annen rentekurve i soliditetsberegningen enn den som benyttes i finansregnskapet. Utstedte fondsobligasjoner kan utgjøre 15 prosent av kjernekapitalen, mens overskytende beløp kan medregnes i tilleggskapitalen.

Tilleggskapital

Tilleggskapitalen er en del av den ansvarlige kapitalen og består av ansvarlig lånekapital og den andelen av fondsobligasjoner som eventuelt ikke teller som kjernekapital. Til fradrag kommer 50 prosent av eventuell kapitaldekningsreserve og krysseiefradrag i andre finansinstitusjoner. For å telle som ansvarlig kapital kan tilleggskapitalen ikke være større enn kjernekapitalen. Evigvarende ansvarlig lånekapital kan sammen med annen tilleggskapital ikke utgjøre mer enn 100 prosent av kjernekapital, mens tidsbegrenset ansvarlig lånekapital ikke kan utgjøre mer enn 50 prosent av kjernekapitalen. For å telle med fullt ut som ansvarlig kapital må gjenværende løpetid være minst fem år. Ved kortere gjenværende løpetid reduseres den tellende delen med 20 prosent per år.

Solvens II

Solvens II er et felles europeisk regelverk for regulering av forsikringsbransjen. Under solvens II vil størrelsen på kapitalkravet bli bestemt av hvor mye risiko selskapet er utsatt for.

FORSIKRING

Gjenforsikring (Reassuranse)

Overføring av en del av risikoen til et annet forsikringsselskap.

IBNR-avsetninger

(incurred but not reported)

Avsetninger for erstatninger for forsikringstilfeller som er inntruffet, men ennå ikke meldt til forsikrings-selskapet.

RBNS-avsetninger

(reported but not settled)

Avsetninger for erstatninger for meldte, men ikke oppgjorte erstatninger.

LIVSFORSIKRING

Kapitalavkastning

Bokført kapitalavkastning viser netto realiserte inntekter av finansielle eiendeler inklusiv verdiregulering på fast eiendom og valutakursendringer på finansielle eiendeler uttrykt i prosent av selskapets gjennomsnittlige kapital i henholdsvis kundefond med garanti og i selskapsporteføljen i året. Markedsavkastning viser realiserte inntekter av finansielle eiendeler, verdiregulering av fast eiendom og årets endring i kursreserver, uttrykt i prosent av selskapets gjennomsnittlige kapital i henholdsvis kundefond med garanti og i selskapsporteføljen i året målt etter markedsverdi.

KOLLEKTIVE KONTRAKTER

Kollektiv ytelsespensjon

(defined benefit - DB)

Garanterte utbetalinger av pensjoner fra avtalt alder og så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder. Produktet tilbys både innenfor privat og offentlig sektor. Dekninger er alders-, uføre- og etterlattepensjon.

Kollektiv innskuddspensjon

(defined contribution - DC)

I kollektiv innskuddspensjon er premien gitt som prosent av lønn, mens utbetalingene er ukjente. Kunden bærer all finansiell risiko i oppsparingsperioden.

Kollektive ettårige

risikodekninger

Disse produktene har garanterte utbetalinger ved død og uførhet, samt premiefritak ved uførhet.

Fripoliser (ytelse) og

pensjonskapitalbevis

(innskudd)

Dette er kontrakter med opptjente rettigheter som utstedes ved utmeldelse fra eller opphør av pensjonsavtaler.

Gruppelivsforsikring

Kollektiv livsforsikring der forsikringssummen utbetales som engangsbetøp ved død dersom avdøde var medlem av gruppen. Slik forsikring kan ha uførekapitalforsikring knyttet til seg.

Unit Linked

Livsforsikring med investeringsvalg hvor kunden selv kan påvirke risiko og avkastning gjennom valg av plassering i ulike fond. Gjelder både individuelle forsikringer og kollektiv innskuddspensjon.

INDIVIDUELLE KONTRAKTER

Individuell rente- eller

pensjonsforsikring

Kontrakter med garanterte utbetalinger så lenge den forsikrede lever. Alternativt kan det avtales at pensjonen opphører ved en bestemt alder.

Individuell kapitalforsikring

Kontrakter med engangsutbetaling ved oppnådd alder, død og uførhet.

Individuell fondsforsikring

Kapitalforsikring eller renteforsikring hvor kunden bærer den finansielle risikoen.

Kontraktsfastsatte forplik-

telser

Avsetninger til premiereserve for kontraktsfastsatte forpliktelser skal minst utgjøre forskjellen mellom kapitalverdien av selskapets fremtidige forpliktelser og kapitalverdien av de fremtidige nettopremier (prospektiv beregningsmetode). Tilleggsytelser som følge av tilført overskudd medregnes.

RESULTAT

Administrasjonsresultat

Administrasjonsresultatet er forskjellen mellom de premier som betales av kunder i henhold til tariff og selskapets faktiske driftskostnader. Inntektene består av gebyrer som er basert på størrelsen av kundemidler, premievolum eller antall i form av stykkpris. Driftskostnadene består blant annet av personal-kostnader, markedsføring, provisjoner og IT-kostnader.

Finansresultat

Finansresultatet består av netto finansinntekter fra finansielle eiendeler for kollektivporteføljen (kollektive og individuelle produkter uten investeringsvalg) fratrukket garantert avkastning.

Risikoresultat

Risikoresultatet består av premier selskapet tar for å dekke forsikringsrisikoer med fradrag for faktiske kostnader i form av forsikringsavsetninger og utbetalinger for forsikringshendelser som død, pensjon, uførhet og ulykke.

Overskuddsdeling og resultat til eier
Se note 4.

ØVRIGE BEGREPER

Forsikringsmessige avsetninger livsforsikring

For nærmere beskrivelse av forsikringsmessige avsetninger og periodisering av premier og erstatninger se note 1- regnskapsprinsipper.

Soliditetskapital

I begrepet soliditetskapital inngår egenkapital, ansvarlig lånekapital, risikoutjevningfond, kursreguleringsfond, tilleggsavsetning, villkorad återbäring, over-/underverdi på obligasjoner til amortisert kost og opptjent resultat. Soliditetskapitalen regnes også ut i prosent av samlede kundefond eksklusive tilleggsavsetninger og villkorad återbäring

Solvensmarginkrav

Et uttrykk for risikoen knyttet til de forsikringsmessige forpliktelser. Beregnes med basis i forsikringsfond og risikoforsikringssum for hver forsikringsbransje.

Solvensmarginkapital

Ansvarlig kapital som i kapitaldeknningen og tillagt 50 prosent av tilleggsavsetninger og risikoutjevningfond samt 55 prosent av nedre grenser for sikkerhetsavsetninger i skadebransjer.

Bufferkapital

Består av kursreguleringsfond, tilleggsavsetninger og villkorad återbäring.

FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater omfatter et vidt spekter av instrumenter hvor verdier og verdiutvikling er avledet av aksjer, obligasjoner, valuta eller andre tradisjonelle finansielle instrumenter. I forhold til tradisjonelle instrumenter som aksjer og obligasjoner innebærer derivater mindre kapitalbinding og brukes som et fleksibelt og kostnadseffektivt supplement til tradisjonelle finansielle instrumenter i kapitalforvaltningen. Finansielle derivater kan brukes både til sikring av uønsket finansiell risiko og som et alternativ til tradisjonelle instrumenter for å ta ønsket risiko.

Aksjeopsjoner

Kjøp av aksjeopsjoner innebærer ensidige rettigheter til kjøp eller salg av aksjer til en fast kurs. Aksjeopsjoner kan også være knyttet til aksjeindekser i stedet for enkeltaksjer. Salg av aksjeopsjoner innebærer tilsvarende ensidige forpliktelser. I hovedsak benyttes børsomsatte og clearede opsjoner.

Aksjefutures (aksjeindeks futures)

Aksjefutures kan være knyttet til enkeltaksjer, men er normalt knyttet til aksjeindekser. Aksjefutures er standardiserte terminavtaler som er børsnøtert og gjenstand for clearing. Gevinster og tap beregnes daglig, og gjøres opp påfølgende dag.

Basisswapper

Basisswapper innebærer avtaler om bytte av hovedstol og rentebetingelser mellom ulike valuta. Ved avtalenes utløp byttes hovedstol tilbake til opprinnelig valuta. Basiswapper brukes blant annet for å sikre avkastning i en konkret valuta samt sikre valutaeksponering.

Fremtidige renteavtaler (FRA)

Fremtidige renteavtaler (FRA) innebærer avtaler om å betale eller motta forskjellen mellom en fast avtalt rente og en fremtidig rente på et fastsatt beløp for en bestemt periode frem i tid. Denne differansen gjøres opp i begynnelsen av den fremtidige perioden. FRA er spesielt velegnet til styring av kortsiktig renterisiko.

Kredittderivat

Med kredittderivat menes en finansiell kontrakt som overfører hele eller deler av kredittrisikoen knyttet til lån, obligasjoner eller lignende fra kjøperen av beskyttelsen (selgeren av risiko) til selgeren av beskyttelsen (kjøperen av risiko). Kredittderivater er omsettelige instrumenter som gjør det mulig å overføre kredittrisiko knyttet til bestemte aktiva til en tredje part uten å selge aktivaene.

Rentefutures

Rentefutures er knyttet til statsobligasjoner eller kortsiktige referansecourter. Rentefutures er standardiserte terminavtaler og er gjenstand for børsnøtering og clearing. Gevinster og tap beregnes daglig og gjøres opp påfølgende dag.

Renteswapper/assetswapper

Renteswapper/assetswapper innebærer en tidsbegrenset avtale om bytte av rentebetingelser mellom to parter. Normalt er det tale om bytte av fast rente mot flytende rente. Instrumentet brukes for å styre eller endre renterisiko.

Renteopsjoner

Renteopsjoner kan være knyttet til pengemarkedsrenter eller obligasjoner. Kjøp av renteopsjoner knyttet til obligasjoner (også kalt for obligasjonsopsjoner) innebærer ensidige rettigheter til kjøp eller salg av obligasjoner til avtalte kurser. Renteopsjoner kan brukes som et fleksibelt instrument for styring av både kortsiktig og langsiktig renterisiko.

Valutaterminer/valutaswapper

Valutaterminer/valutaswapper innebærer avtaler om fremtidig kjøp og salg av valuta til forhåndsbestemte kurser. Instrumentene brukes i hovedsak til å valutasikre verdi-papirbeholdninger, bankbeholdninger, ansvarlig lån og forsikringsmessige avsetninger i valuta. Spotforretninger inkluderer også i disse instrumentene.

Valutaopsjoner

Valutaopsjoner gir innehaver en rett, men ingen plikt til fremtidige kjøp og salg av valuta til forhåndsbestemte kurser. Valutaopsjoner brukes til å valutasikre ansvarlig lån i valuta.

Hovedkontor:

Professor Kohts vei 9

Postboks 474, 1327 Lysaker

Telefon 08880

[storebrand.no](https://www.storebrand.no)

